

**ORTAOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERİN
DEĞERLER EĞİTİMİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ**

Ayça KAHYA

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Musa ÇİFCİ

Uşak

Temmuz, 2018

**ORTAOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERİN DEĞERLER
EĞİTİMİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ**

Ayça KAHYA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Musa ÇİFCİ

Uşak

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Temmuz, 2018

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

ORTAOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERİN DEĞERLER EĞİTİMİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Ayça KAHYA

Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018

Danışman: Prof. Dr. Musa ÇİFCİ

Çalışmanın amacı, 2017-2018 eğitim- öğretim yılında ortaokullarda okutulan Türkçe Ders Kitaplarındaki etkinlikleri değerler eğitimi bakımından incelemektir. Bu araştırma betimsel nitelikte bir araştırma olup doküman incelemesi ve tarama yöntemi esas alınmıştır. Çalışmada MEB, Ez-De, Başak, Dörtel yayınları Türkçe Ders Kitapları ele alınmıştır.

Ders kitaplarındaki etkinlikler;yardımlaşma/dayanışma, sorumluluk, sevgi, saygı, adil olma, aile birliğine önem verme, dürüstlük/doğruluk, hoşgörü/duyarlılık, misafirperverlik, özgüven, çalışkanlık, fedakârlık, iyimserlik, iyilik yapmak, paylaşımcı olmak, empati, cesaret/liderlik, nazik olmak, dostluk, temizlik, bağımsız ve özgür düşünebilme, estetik duyguların geliştirilmesi, vatanseverlik, şefkat/merhamet, selamlaşma, alçakgönüllülük, kültürel mirasa sahip çıkmadeğerleri olmak üzere Talim Terbiye Kurulu'nun belirlemiş olduğu MEB Değerler Eğitimi Yönergesi'nde yer alan 27 değer içerisinde taranmıştır. İncelenen etkinlikler hem kurgusal-kurgusuz metin olarak hem de dinleme, okuma, konuşma, yazma becerilerine göre gruplandırılarak her beceri alanına göre ayrı tablo şeklinde analiz edilmiştir. Araştırmacı tarafından tespit edilen değerler, uzman görüşlerine de başvurularak neticelendirilmiştir. Buna göre değerlerin, 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı etkinliklerinde toplam 223, 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı etkinliklerinde 214, 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı etkinliklerinde 78, 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabı etkinliklerinde 110 kere geçtiği tespit

edilmiştir. Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarındaki etkinliklerde toplam 625 kez değer tespit edilmiştir.

Bu bulgulara göre, değerlerin, sınıf seviyelerinde ve temalara göre belli bir plan dâhilinde yer almadığı sonucuna ulaşılmıştır. 5. ve 6. sınıf çalışma kitaplarında tespit edilen değerlerin, 7. ve 8. sınıfa göre fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 5. ve 7. sınıf kurgusal metin etkinliklerindeki değerlerin, kurgusuz metin etkinliklerindeki değerlerden fazla olduğu tespit edilmiştir. 6. ve 8. Sınıf çalışma kitaplarında ise kurgusuz metin etkinliklerindeki değerler, kurgusal metin etkinliklerinden fazladır. Tüm sınıf seviyelerinde genel olarak okuma becerisi etkinliklerindeki değerler yoğun olarak yer alırken dinleme etkinliklerinde tespit edilen değer sayısının az olduğu görülür. En fazla değer tespit edilen kitap 5. sınıf, en az değer tespit edilen kitap ise 7. sınıf çalışma kitabıdır.

Anahtar kelimeler: Değerler eğitimi, etkinlik, Türkçe ders kitapları.

ABSTRACT

The aim of the study is to examine the activities in the Turkish textbook taught in junior high schools during the academic year 2017-2018 in terms of value education. This research is a descriptive research based on document review and screening method. The sample of the research is Turkish Textbooks of the publications of MEB, Ez-De, Başak and Dörtel.

Activities in textbooks; love, respect, justice, respect for the family, honesty / truthfulness, tolerance / sensitivity, hospitality, empathy, courage / leadership, courtesy, friendship, cleanliness, independent and free thinking, development of aesthetic feelings, self-esteem, self-confidence, dedication, optimism, patriotism, mercy, salutation, humility, values of cultural heritage MEB Board Of Education and Discipline were scanned in 27 values. The activities examined were classified as fictional and non-fictional texts, and were grouped according to listening, reading, speaking, writing skills and analyzed as separate tables according to each skill area. The values determined by the researcher have also been concluded by referring to expert opinions. According to this, in the activities of the 5th grade Turkish Course Book 223, at the activities 6th grade Turkish lesson book 214, at the activities 7th grade Turkish course book 78, at the activities 8th grade Turkish course book it has been determined that it passed 110 times. A total of 625 values were determined in the activities in the secondary school Turkish textbooks.

According to these findings, the result is that the values are not given in a planned way. The values found in the 5th and 6th grade workbooks were found to be higher than the 7th and 8th grades. Values in 5th and 7th grade fictional text activities are more than values in non-fictional activities. In the 6th and 8th grade workbooks, the values in non-fictional text activities are more than the fictional text activities. It is seen that the number of values detected in the listening activities is low while the values in the reading skill activities in all the class levels in general are concentrated. The book with the highest value is determined as the 5th grade and the book with the least value is the 7th gradebook.

Keywords: Values education, activity, Turkish course books

UŞAK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

”Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı 164009007 No’lu öğrencisi Ayça KAHYA'nın "ORTAOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERİN DEĞERLER EĞİTİMİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ" adlı tezi 13/07/2018 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri

Adı Soyadı

İmza

Danışman

Prof. Dr. Musa ÇİFCİ

Üye

Doç. Dr. Zekerya BATUR

Üye

Doç. Dr. Erol DURAN

Üye

• Dr. Öğr. Üyesi Cüneyit AKAR

Üye

: Dr. Öğr. Üyesi M. Kürşad YANGİL

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

İnsanlar doğdukları andan itibaren çevrelerinde karşılaştıkları değerleri benimseyerek bunlara uygun değer yargıları geliştirirler ve bu değerler ile yetişirler, yetiştirilirler. Okul çağında ise sistematik bazı değerleri kazanma süreçleri de başlamış olmaktadır. Çevreden edinilen değerlerin üzerine, okulda kazanılanların eklenmesiyle toplumdaki düzeni daha kapsayıcı bir değerler sisteminin kazanılmış olması beklenir.

Değerlerin daha geniş kitlelere, belli ortak kriterlere uygun olarak kazandırılması hususunda ise okulun ve buna bağlı olarak ders ve çalışma kitaplarının rolü oldukça büyüktür. Özellikle Türkçe ders ve çalışma kitapları metin zenginliği açısından her türlü değer kazandırılmasında etkilidir. Bu kitaplardaki metinler ve metne dayalı sorular aracılığıyla kazanımlara ulaşılmasını sağlayan etkinlikler, titizlikle hazırlanmalıdır. Kitaplar, değerler açısından zengin bir içeriğe sahip olmasının yanında insanların hayatını toplumun beklediği normlara uygun olarak şekillendirmeli ve eğlenirken öğreten durumda olmalıdır.

Bu çalışmada ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki etkinlikler, beceri alanlarına ve metin tipine (kurgusal-kurgusuz) göre kategoriler halinde incelenerek değerler eğitime katkıları belirlenmeye çalışılmıştır. Türkçe ders kitabı etkinliklerindeki değerlere yönelik daha önce böyle bir akademik çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışma, söz konusu eksikliği gidermek amacıyla hazırlanmış olup ilk olması açısından önemlidir.

Bu çalışmanın hazırlanmasında emeği geçen, desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, beni yüreklendiren hocam Prof. Dr. Musa ÇİFCİ'ye çok teşekkür ediyor, katkılarından dolayı kendisine minnettar olduğumu ifade etmek istiyorum.

Hayatımın her aşamasında hep yanımda olan, bugünlere gelmemde en büyük emeği geçen aileme sonsuz teŖekkürlerimi sunuyorum.

Ayça KAHYA

Uşak, 2018

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı Soyadı : Ayça KAHYA

Doğum Yeri ve Tarihi : Uşak, 23/09/1992

Lisans Öğretimi :Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği
Bölümü

İş Deneyimi:

1. MEB- Karahallı Cumhuriyet Ortaokulu (2015-2016)
2. MEB- Karahallı Karbasan Ortaokulu (2016-2017)

İletişim:

E-posta Adresi : ayca.khya@gmail.com

İÇİNDEKİLER

<u>YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ</u>	i
<u>ABSTRACT</u>	iii
<u>ÖN SÖZ</u>	v
<u>ÖZGEÇMİŞ</u>	vii
<u>İÇİNDEKİLER</u>	viii
<u>KISALTMALAR</u>	xi
1. BÖLÜM:	1
1.1.Giriş	1
1.2. Tezin Amacı	4
1.3. Problem Durumu	4
1.4. Alt Problemler	4
1.5. Tezin Önemi	5
1.6. Kapsam ve Sınırlılıklar	6
2. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1. Değer Kavramı Nedir?	7
2.2. Değerler Eğitimi ve Önemi	10

2.3. Türkçe Eğitiminde Değerler Eğitimi.....	13
2.4. Türkçe Ders ve Çalışma Kitaplarıyla Değerler Eğitimi.....	16
2.5. Çalışmaya Konu Olan Değerlerin Tanımları	19
2.6.İlgili Araştırmalar.....	24
3. BÖLÜM: YÖNTEM	29
3.1. Araştırmanın Modeli	29
3.2. Çalışma Dokümanı.....	30
3.3. Veri Toplama Araçları	31
3.4. Verilerin Analizi.....	32
3.5.Sınırlılıklar	32
3.6.Varsayımlar	32
4. BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR.....	33
4.1. 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı İncelemesi (MEB Yayınları)	33
4.2. 6.Sınıf Türkçe Ders Kitabı İncelemesi (Başak Yayınları)	70
4.3. 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı İncelemesi (Ez-De Yayınları).....	111
4.4. 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabı İncelemesi (Dörtel Yayınları)	132
TABLolar LİSTESİ VE YORUMLARI..	156
Tablo 1: 5. Sınıfın Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler Tablosu.....	156

Tablo 2: 6.Sınıfın Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler Tablosu.....	157
Tablo 3: 7. Sınıfın Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler Tablosu.....	159
Tablo 4: 8. Sınıfın Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler Tablosu	160
Tablo 5: 5, 6, 7 ve 8. Sınıfın Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerlerin Sayısal Veriler Tablosu	161
5. BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER	163
5.1. Sonuç.....	163
5.2. Öneriler	164
KAYNAKÇA.....	166

KISALTMALAR:

ABÖV	:Aile Birliğine Önem Verme
Akt.	:Aktaran
BÖD	:Bağımsız ve Özgür Düşünebilme
Çev.	:Çeviri
Ed.	:Editör
EDUG	:Estetik Duyguların Geliştirilmesi
Hzr.	:Hazırlayan
KÜMSAÇ	:Kültürel Mirasa Sahip Çıkma
MEB	:Milli Eğitim Bakanlığı
s.	:Sayfa
TDK	:Türk Dil Kurumu
vb.	:Ve benzeri
vd.	:Ve diğerleri

1. BÖLÜM

PROBLEM DURUMU

1.1. Giriş

Dil, toplumun var olmasını ve varlığını devam ettirmesini sağlayan en önemli etmenlerden biridir. Toplum, dil sayesinde değişir ve gelişir ya da değişen ve gelişen her şey dilde karşılığını bulur. Bir toplumda kabul edilen davranışların veya reddedilen sakıncalı durumların aktarımı dil sayesinde gerçekleşir. “Değer” kavramı da bu şekilde çoğunlukla dil aracılığı ile temsil edilmektedir. Bir değer dilde ifadesi olacağı gibi, dilin de insanların davranışlarına kaynaklık eden ve toplumda belirli bir düzenin sağlanmasında önemli işlevi bulunan değerlerin içinde bulunması doğaldır. Fichter (2015)’e göre değerler, kişilerin sosyal rollerini seçmesinde ve gerçekleştirmesinde rehberlik eder. Değerler, bizim nasıl bir insan olmamız gerektiğinin temel şartlarını belirleyen, bizi, sosyal varlık şartlarımıza göre biçimlendiren yargılardır. Çubukçu (2008), değerlerin, toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığını ve bireylerin iyiliği için olduğunu düşünür. Toplumda önemli bir konumda olan değerlerin, daha işlevsel hale gelmesi elbette eğitim ile olur.

Her birey ilk eğitimini aileden alır. Bloom, insan yaşamının ilk dört yılının zihinsel gelişiminin en kritik dönemi olduğunu, ilk dört yıl içerisinde eğitimle ilgili uyarıların çok önemli olduğunu belirtir (Turan, 2004). Kritik dönemde alınan eğitim sayesinde birey, ilerleyen yıllarda insan ilişkilerinde daha az sorun yaşar. İnsan davranışlarının daha küçükken şekillendiğini düşünürsek kritik dönemlerdeki kişinin yetiştiği çevre yapısı da oldukça önemlidir. Dış uyarıcılara en açık olunan dönemlerde sağlıklı bir ortamda yetişen bireyler, gelecekte bu durumun zararını görürler. Yine aynı şekilde toplumsal değerlerin en güzel işlendiği ortamda büyüyen bireyler, gelecek yaşantılarında bu durumun olumlu karşılığını mutlaka alırlar. Bireyler, küçükken öğrendikleri değerleri, okul ortamında da pekiştirerek insan ilişkilerinde daha aktif rol oynarlar. Tam tersi durumda ise bireyler, temelde belirli değer eksiklikleriyle okula geldikleri için değer kazanımında oldukça zorlanır.

Değerler her ne kadar günlük hayatta yaygın eğitim yollarıyla öğrenilseler de ancak sistemli bir eğitimle daha kalıcı ve daha gelişime dönük olarak öğretilerler. Toplumların kendilerine özgü değerleri dışında tüm insanlığa mal olmuş değerler bulunmaktadır. Evin ve Kafadar (2004)'a göre tüm insanlığa mal olan, evrensel değerler: insan onuruna ve haklarına saygı, dünya barışını koruma, düşünce ve inanç özgürlüğü, sevgi ve eşitlik, adil olma, hoşgörü, dayanışma, bağımsızlık, bilimsellik, demokrasi ve çevre bilincidir. Hem toplumla birlikte kendiliğinden öğrenilen değerler hem de bilimsellik gibi planlı bir çalışma ile kazandırılan değerlerin varlığı, değerler eğitimi gerekliliğini göstermektedir.

Değer aktarımının en iyi şekilde aktarımı şüphesiz eğitim ile olur (Atabek, 1999). Okullar çağın gerektirdiği durumlara ayak uydurarak bireyleri gerçek yaşama hazırlamalı, bireylerin yaşamasını kolaylaştırıcı tutumda hareket etmelidir. Sistemli bir şekilde kazandırılan değerler, gerçek yaşama uyumu kolaylaştırdıkça birey ve değer ilişkisi daha çok anlam kazanır. Değerler eğitimi sistemli bir düzen içerisinde okullarda kazandırıldığı sürece kişiler toplumun içinde yaşamaya hazır hale gelirler. Toplumda yaşanan bazı olumsuz durumların da aynı oranda azaldığı görülür. Bu sebeple okul çağındaki her bireyin uygun ahlaki davranışlar sergilemesine yardımcı olacak değerlerin kazandırılması okulların hedefleri arasında olmalıdır (Ekşi, 2003).

1923 yılında yayımlanan eğitim ve öğretim genelgesinde, eğitimin temel amacı olarak her şeyde güçlü ve azimli nesiller yetiştirilmesi maddesi yer alırken öğretimin temel amacı olarak Mustafa Kemal Atatürk'ün: "*Bilgiyi insan için bir süs, baskı aracı veya medeni bir zevkten ziyade maddi hayatta başarıyı sağlayan uygulamalı ve yararlanılabilir hale getirmek.*" sözü gösterilmiştir. Yine 1924 yılında yayımlanan bir başka genelgede de okulların vicdan ve fikir hürriyeti ile bilinçli bir sorumluluk telkin etmesi, okulların çocuklarda hür ve makul bir disiplin oluşturması, öğretimin işe yarar hale getirilmesi, okulların ilim ve okuma zevki vermesi gibi amaçlara yer verilmiştir (Akyüz, 2012). Bahsedildiği üzere geçmişten günümüze eğitim ve öğretimin vazgeçilmez parçalarından biri okumadır. Okuyan bir öğretmenle okumayan bir öğretmenin başarısı elbette farklıdır. Bu durumda, yazarların ve şairlerin de değer aktarımı konusunda hepimizin öğretmeni olduğunu söyleyebiliriz. Yazarların ve şairlerin eserleri ile oluşan ve aktarılan değerler toplumun ortak kodlarından bir kısmını oluşturur. Bireyler olarak toplumun bizden beklentisi olan, bize aktararak bizim de taşımamızı istedikleri değerleri geliştirerek

korumamız gerekir; bunun önemli yollarından biri de elbette eğitim öğretim faaliyetleri ve onun içerisindeki okumalardır. Ayrıca gözlem gücüyle ve teknolojik gelişmelerden de yararlanarak aktif olarak kullanılan ve kullanılması gerekli olan değerleri tespit edebiliriz. Çünkü değerler, toplumun ihtiyaçlarına göre bazen kendiliğinden bazen de başka etkenler aracılığıyla değiştiği için bu değişimin kontrol altında tutulup takip edilmesi zorunludur.

Edebi eserler ait oldukları toplumun değerlerini gelecek nesillere aktarırlar. Edebi eserler Türkçe derslerinde araç olarak kullanılır. Bu yüzden değerler eğitimi konusunda, Türkçe derslerinin ayrı bir yeri vardır. Türkçe derslerinde, farklı edebî eserler aracılığıyla öğrencilerin konuşma, yazma, okuma ve dinleme becerileri geliştirilmesi hedeflenmekte ayrıca incelenen eserlerdeki değerler öğrencilere aktarılmaktadır. Türkçe kitaplarındaki metinler, bireylerin davranış bakımından olgunlaşmasına destek olmasını sağlayacak metinlerden seçilmelidir. Bir metinle birden fazla değere, konuyla ilgili birden fazla alt temaya çağrışım yapan metinler bireylerin çok yönlü gelişmesine olanak sağlar. Bu metinlerde toplumu oluşturan kültür unsurlarından, gelenek ve göreneklerden, tarihten vb. bahsedilmeli; öğrenciler ders kitabında okuduğu metinler aracılığıyla içinde yaşadığı toplumun kültürel mirasını tanıyabilmelidir.

Kültürel mirasımızı en güzel şekilde bizlere gösteren atasözleri, deyimler ve kalıp sözlerdir. Toplumun değerlerini yansıtan özlü sözler olarak kültür öğelerini geçmişten bugüne taşıyan atasözleri önemli bir işleve sahiptir (Girmen, 2013). Hayatın her alanında geçmişin en iyi kültür aktarıcısı atasözleri ve deyimlerdir. Bu kültürel zenginliklerimizi daha iyi öğrenmede en büyük rol kitaplara düşer. Sadece günlük konuşma diliyle öğrenmek yetersiz kalacağı için okunan kitapların seçiminde dil zenginliğinin yeterli seviyede olması unsuruna dikkat etmek, kelime hazinemizi geliştirmemiz açısından oldukça önem arz etmektedir. Ayrıca kültürel zenginliklerin gelecek nesillere aktarılmasında bakımından da önemlidir. Bu konuda, okullara büyük görev düşer.

Çocuklar vakitlerinin büyük çoğunluğunu okulda geçirmektedirler. Bu yüzden okulda, özellikle Türkçe dersinde, kullanılan kitapların önemi büyüktür. Öğrenciler ders kitaplarında yer alan metinlerden hareketle edindikleri değerleri verilen atasözü veya deyim anlamı ile harmanlayarak veya sezerek bazen de doğrudan öğrenmiş olacaktır. Çalışma kitaplarındaki etkinlikler sayesinde de ders

kitaplarında verilen okuma ya da dinleme metninde geçen değerlerin ve değerlerle ilgili olarak verilen atasözü, deyimlerin tespiti sorular yoluyla sağlanır. Ayrıca daha kalıcı öğrenmeler sağlanabilir. Bu yüzden çalışmada, değerlerle bağlantılı olan atasözü ve deyimlerle ilgili etkinlikler de değerlendirme kapsamına alınmıştır.

ocuk edebiyatı eserlerinin Türk dil zenginliği ve değerler eğitimi açısından incelenmesiyle ilgili bazı araştırmalar bulunmaktadır (Batur ve Yücel, 2012; Esen, 2016; Mehdiyeva, 2016; Emirhan, 2016; Kantar, 2014; Emiri, 2014). Bununla birlikte ders kitaplarına yönelik çalışmalar da yapılmıştır (Aytekin, 2015; Akyol, 2010; apoğlu, 2014; Alan, 2012; Koç, 2013).

Bu çalışmalarda ele alınmayan, etkinliklerle değerler eğitimi arasındaki ilişkilerin, önemli bir merak alanı oluşturduğu kolayca anlaşılabilir. Bu nedenle 2017-2018 Türkçe Ders Kitaplarındaki etkinliklerin, değerler eğitimine katkısı bağlamında incelenmesinin, alan literatürünü zenginleştirmenin yanında uygulayıcıların (Türkçe öğretmenleri) dikkatlerini değerler eğitimine kolayca çekebileceği düşünölmüştür.

1.2. Tezin Amacı

Bu çalışmanın amacı, Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerin değerler eğitimindeki rolünü tespit etmektir.

1.3. Problem Durumu

- Değerler, Türkçe ders kitaplarındaki etkinlikler yoluyla aktif olarak işlenmekte midir?

1.4. Alt Problemler

- Türkçe ders kitaplarında yer alan etkinliklerde işlenen değerlerden hangileri ön plana çıkmaktadır?
- Değerler, Türkçe ders kitaplarında hangi tür etkinliklerde daha çok işlenebilmektedir?
- Değerler, kurgusal ve kurgusuz metin etkinliklerinde ne sıklıkla işlenmektedir?
- Değerler, dinleme, okuma, konuşma, yazma etkinliklerinde ne sıklıkla işlenmektedir?

1.5. Tezin Önemi

Çocukların okuma alışkanlığı kazanmasında çocuk edebiyatının önemi büyüktür. Çocuk edebiyatı sayesinde çocukların, kendi ilgi ve düzeylerine uygun eserler okumalarıyla okumaya olan tutumları değiştiği gibi ilgi ve motivasyonları da artacaktır.

Öğrenciler çocuk edebiyatı ürünleriyle genellikle okulda tanışırlar. İlkokul ve ortaokulda yapılan ana dili öğretimi, çocuğun duygu ve düşüncelerini aktarması açısından oldukça önemlidir. Bireylerin toplumsallaşmasına en büyük katkıyı sağlayan etmenlerden birisi nitelikli çocuk edebiyatı metinleridir. Kişiler kendileri aynı durumu yaşamadan okudukları metinler sayesinde hayattaki birçok duruma hazırlıklı olurlar. Özellikle okullarda işlenen metinler, her yönüyle konuşulup işlendiği için titizlikle seçilmelidir. Çünkü ders kitapları edebiyatla insan arasında aracı işlev görür. Kişi sonraki yaşantısında derste işlenen metinden hareketle okuma tutumunu ve ilgisini şekillendirebilir. Bu yüzden seçilen kitaplar, değerler açısından zengin bir içeriğe sahip olmasının yanında, eğlenirken öğreten durumda olmalıdır.

Ders kitaplarındaki metinde verilen değerler, bazen doğrudan bazen de örtük olarak anlaşıldığı için çalışma kitaplarındaki etkinlikler sayesinde hangi değer işlendiği daha açık ortaya çıkar. Bu yönden çalışma kitaplarındaki etkinliklerin de değer aktarımında ve farkındalık oluşturmada katkısının büyük olduğunu söyleyebiliriz. Metnin sadece okunmakla kalmayıp etkinlikler aracılığıyla irdelenmesi, değer aktarımında etkili sonuçlar alınmasını sağlar. İlk okumada anlaşılmayan değerler, çalışma kitaplarındaki etkinlikler yoluyla daha rahat anlaşılabilir. Bu yüzden etkinliklerin öğrencinin bağımsız ve çok yönlü düşünmesini sağlayacak şekilde hazırlanması gerekir. Sorular metindeki durumu karşıladığı gibi öğretim programına hem uygun hem de destekleyici olmalıdır. Metinden hareketle etkinlikleri cevaplayan öğrenciler bazı varsayım ve açık uçlu soruların etkisiyle kendi hayat felsefelerini, eğitim-öğretim hayatı boyunca şekillendirmiş olacaklardır.

Araştırmada değerler eğitiminin çalışma kitapları aracılığıyla ne derece yansıtıldığını ortaya koymanın yanı sıra etkinliklerde yer alan değerle ilişkili bulunan dil zenginliği öğeleri de belirlenmektedir. Değerler, insan ilişkilerinde ve bilinçli bir

toplum yapısı oluşumunda önemliyse atasözü, deyimler de dilin zenginliğini ortaya koymaları açısından önemlidir. Bu öğelerin aktarımında en büyük görev okul kitaplarında olduğu için bu inceleme yapılmıştır. Böylece çocuklara değer aktarımı ve dil zenginliği öğelerini öğretmede çalışma kitaplarının etkisini incelemek faydalı olacaktır.

1.6. Kapsam ve Sınırlılıklar

Bu alışma ortaokul 5,6,7,8. sınıfa yönelik olarak hazırlanan 4 farklı yayınevının (MEB, Ez-De, Başak, Dörtel) ders ve çalışma kitaplarıyla sınırlıdır. Ders kitaplarındaki metinlerin içeriği, değerler açısından incelemeye dâhil edilmemiş olup sadece çalışma kitaplarındaki metin altı sorularının anlaşılması için bu metinlerden yararlanılmıştır.

Bu alışma ortaokul ders kitaplarındaki etkinliklerin değerler eğitimine bakımından incelenmesi ile sınırlı tutulmuştur.

İncelemeye alınan çalışma kitaplarındaki etkinliklerin incelenmesi, MEB'in Değerler Eğitimi İl Yürütme Komisyonu tarafından belirlenen 27 değer ile sınırlı tutulmuştur.

2. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Değer Kavramı Nedir?

“Değer” kavramı sosyoloji, psikoloji, sosyal bilgiler, din, tarih gibi birçok alanda kullanılmaktadır. Bu çalışmada buna koşt olarak, sosyal bilimler alanındaki, özellikle eğitim konusu olan “değer” kavramı üzerinde durulacaktır.

Değer kavramı ilk olarak “Znaniieki” tarafından dile getirilmiştir. Son yıllarda pek çok tanımla karşılanan değer kelimesi oldukça önemsenmeye başlanmıştır. Değer, Latince “kıymetli olmak” ya da “güçlü olmak” anlamlarına gelen “valere” kökünden türemiştir (Bilgin, 1995). Türkçede bu kavram daha çok kıymet, önem anlamında kullanılır.TDK (2005)’de değer, “*Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet.*” olarak tanımlanmaktadır Değer üzerine yapılan çalışmalar arttıkça insan davranışlarını kontrol etme işlevi üzerinde duran tanımlamalar da ortaya çıkmıştır. Ulusoy ve Dilmaç (2012)’a göre değer, “İnsanı insan yapan özelliklere sahip olan ve insanı diğer canlılardan ayıran temel özellikleri barındıran ve insan davranışlarına yön veren inançlar bütünü”dür. Bolay (2007) da benzer olarak “teorik bilgilerden ziyade pratiğe yönelik olan arzu edilen, ihtiyaç duyulan şey.” olarak tanımlamıştır. Davranışlara yön verme işlevi dışında arzu edilen şey işlevine dikkat çeken Aydın ve Gürler (2014)’e göre değer, “Arzu edilen, edilebilen şey; olaylarla ilgili insan tutumlarına göre belirlenen davranış biçimleri veya davranışlarımıza yol gösteren ölçütlerdir.”

Değer kavramının davranışları değerlendirme özelliği üzerinde duran Güngör (1993)’e göre değer, “Bir şeyin arzu edilebilir veya edilemez olduğunu belirten ifade ve inançtır. Özellikle ahlaki davranış konusunda, bir kimsenin insanları ya da insanla ilgili nitelikleri, istekleri, davranışları değerlendirirken başvurulan bir kritiktir.”

Değerlerin toplumdan topluma değiştiğini düşünen Erdem (2003)'e göre değerler, davranışlara kaynaklık eder ve bireylerin neyi önemli gördüklerini tanımlayarak istekleri, tercihleri, arzu edilen ve edilmeyen durumları gösterir. Toplumda kişilerle birlikte yaşayan ve gelişen hatta değişen değer, bir toplum, bir ideoloji içinde veya insanlar arasında kabul edilmiş ve yaşatılmakta olan toplumsal, insani, ideolojik veya ilahi kaynaklı her türlü duyuş, düşünüş, davranış, kural ya da kıymetlerdir (Çelikkaya, 1996). Bunların yanında Kızılçelik ve Erjem (1994)'e göre değer, toplumun varlığının ve işleyişinin devamını sağlamak için kabul edilen genelleştirilmiş ahlaki ilkelerdir.

Değerlerin, toplumun varlığının devamını sağlama işlevini düşününce Tarhan (2011) değerleri, öğrenilmesi gereken kavramlar olarak belirterek insanın mutluluğunda etkin rol oynayan değerlerin, sosyal öğrenme ile sonradan öğrenildiğini ve insanın bunlar aracılığıyla mutluluğa ulaştığını söyler. Görüldüğü üzere çeşitli tanımları yapılan ve hayatın her alanını etkileyen değerler, eğitim-öğretim programlarına dâhil edilerek okullarda da işlenmeye başlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı müfredat programlarında değerlerin, bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli oldukları kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlar olarak tanımlandığı görülmektedir (MEB, 2006).

Tanımlardan da görüldüğü üzere değerler, insanla birlikte değişen ve gelişen hareketli unsurlardır. Tanımlarda ne kadar farklılıklar bulunursa bulunsun sonuçta insanın odak noktasına yerleştirildiği görülmektedir. Pozitif etkili değerler, toplumun daha rahat ve huzurlu olması için oluşturulmaktadır. Bu yüzden insanın olgunlaşmasına ve topluma uyumuna katkı sağlayıcı değerlerin devamlılığının sağlanması zorunluluk olarak görülmelidir.

Değerlerin sistemini kuramayan toplumlar tam olarak gelişim gösteremezler. Toplumdaki düzen, insanlara küçük yaşlarda okulda verilen eğitim aracılığıyla sağlanır. Bu eğitim sadece teorik olarak verilen değerlerle değil, değerlerin hayata geçirilmesiyle daha fazla gerçekleşir. Çünkü değer yargılarını bilen bir toplumda insanlar arasında huzur ve kardeşlik ortamı olduğu için o toplum, değer yargılarına önem vermeyen toplumlara göre gelişime daha fazla açık olur. Böylece değer, toplumu her açıdan geliştirmiş olur.

Her toplumun kendine özgü değer yargıları vardır. Bu durum toplumların yaşayış biçimlerinin ve kültürlerinin farklı olmasıyla ilgilidir. Her toplumda ve her alanda değerlerin kaybedildiği yönündeki endişeler arttığından dolayı son yıllarda araştırmacılar tarafından bu durumun sıklıkla üzerinde durulmaya başlanmıştır.

Bizim toplumumuz, karmaşık ve köklü bir sosyal düzene sahip olduğundan çok zengin bir değerler listesini yaşatmaktadır. Öğrenciler değer oluşturma süreçlerinde pek çok faktörden etkilenmektedirler. Okul içi ve okul dışı tüm ortamlar gelişme sürecindeki öğrenciler için değerler eğitimi de etkileyen ortamlardır. Değerler toplumla birlikte oluşur ve eğitim-öğretim hayatı da bu oluşumun çok önemli bir uzantısını oluşturur. Eğitim- öğretimde en çok kullanılan materyal ders kitaplarıdır. Derslerde kazandırılması hedeflenen tüm amaç ve kazanımlar ders kitaplarıyla gerçekleştirilir. Değerler, ders kitapları aracılığıyla öğrencilere ulaşmaktadır. Bu yüzden kitaplardaki etkinliklerin değerler açısından incelenmesine ihtiyaç duyulmuştur.

Bu çalışmada Türkçe Ders Kitaplarında aşağıdaki listede yer alan değerlerin işlenişleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu listede sıralanan değerler MEB'in Değerler Eğitimi İl Yürütme Komisyonu tarafından belirlenen değerlerden oluşmaktadır:

- Sevgi,
- Sorumluluk,
- Saygı,
- Hoşgörü- duyarlılık,
- Özgüven,
- Empati,
- Adil olma,
- Cesaret, liderlik
- Nazik olmak,
- Dostluk,
- Yardımlaşma, dayanışma,
- Temizlik,
- Doğruluk, dürüstlük
- Aile birliğine önem verme,

- Bağımsız ve özgür düşünebilme,
- İyimsenlik,
- Estetik duyguların geliştirilmesi,
- Misafirperverlik,
- Vatanseverlik
- İyilik yapmak,
- Çalışkanlık,
- Paylaşımçı olmak,
- Şefkat - merhamet,
- Selamlaşma,
- Alçakgönüllülük,
- Kültürel mirasa sahip çıkma,
- Fedakârlık.

2.2. Değerler Eğitimi ve Önemi:

Değerler eğitimi geçmişinin ilk olarak 1920'li yıllarda Amerika'da karakter eğitimi çalışmalarıyla yaygınlaştığı görülür. Bu çalışmalarda Rokeach, Simon, How, Kohlberg gibi isimler öne çıkar. Dönemlere göre ortaya çıkan sorunlar, değerler eğitiminin gidişatını değiştirmiştir. Aileler bu sorunların giderilmesi için eğitimcilerle birlikte ahlak ve değerler eğitimi konularına daha çok ağırlık vermeye başlamışlardır (Demircioğlu ve Tokdemir, 2008).

İnsan, değerleri bilmiş olarak doğmadığı için değerler, öğretilen ve öğrenilebilen olgulardır. Değerlerin değişik toplumlarda değişik şekiller alması ve değerlendirilmesi de onların sonradan öğrenilmiş olduğunu gösterir. Biz hangi durumda nasıl davranmamız gerektiğini, yetişkin bireylerden veya yaşlılarımızdan öğreniyoruz. Bu yüzden değerler her şeyden önce bir eğitim konusudur. Bu eğitim, sadece okullarda verilen derslerden ibaret değildir. Bir bakıma, bütün toplumu bir okul ve her insanı da bu okulun hem öğretmeni hem de öğrencisi sayabiliriz (Aydın, 2010).

Ülkemizde son yıllarda değişen yaşam şartlarından dolayı yeni öğretim programlarının uygulanması, eğitim-öğretime verilen önemin giderek arttığını

gösterir. Sadece okul dersleri açısından değil, vatanını seven, yardımsever, çalışkan ve bilinçli bireyler yetiştirmek öğretim programlarının amacı olmuştur. Yeni öğretim programlarının içeriğinde bu amacı gerçekleştirmeye yönelik değerlere yer verilmiş ve sosyal bilgiler dersi programında değerler eğitimine ayrı bir yer verilmiştir (Tezgel, 2006).

Değerlerin aktarılmasıyla kişi topluma daha kolay uyum sağlamış olur. Kişi içinde doğduğu grubun davranışlarını taklit yoluyla öğrenir. Davranışlar yoluyla değerleri de davranış olarak sergiler ve sosyalleşmenin ilk adımını bu şekilde atmış olur. Değer ve kurallar milletin günlük yaşamını şekillendiren en güçlü kültür öğeleridir (Uyar, 2007).

Günümüz dünyasında yaşanan siyasi, sosyal, kültürel değişmelerle birlikte bireyin etkili iletişim kurup yaşanan sorunlara uygun bir çözüm bulmaları için değerler eğitimi oldukça önemlidir (Kale, 2007). Değer çatışmalarının yaşandığı toplumlarda dahi saygı, dürüstlük, nezaket gibi değerlerin bulunması değerler eğitimine verilen önemi gösterir (Güven, 2014). Hatta buna yönelik olarak Avrupa ülkelerinde değerler eğitiminin işlendiği ayrı bir ders konulmuştur.

Okul, diğer kurum ve kuruluşlarda olduğu gibi hem çevresinden etkilenir hem de çevresini etkiler. Etkileşim halinde olan örgütlerde çalışanlara ve yöneticilere büyük görevler düşer. Okulda sadece teorik bilgilerin düzenlenmesinden değil, bazı soyut ve manevi konuların düzeninden ya da işlenme şekline göre çalışanlar sorumludur. Öncelikle toplumun değer unsurlarının okullarda işlenmesiyle insanları hayata hazırlamanın gerçekleşeceği bilinmelidir. Belirli değerler çerçevesinde okulda düzeni sağlamak, hem öğretmenler hem de öğrenciler arasında huzuru sağlar. Türk Milli Eğitim Temel Kanunu ve ders programlarının amacına bakıldığında Temel Kanunun başlangıcında milli eğitimin amaçları sayılırken ahlaki, manevi değerleri benimseyen beden, zihin ve duygu bakımından dengeli şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere sahip kişiler yetiştirmekten bahsedilir (Ekşi, 2003).

Değerler eğitimi, öğrencilerin sorumluluklarına göre seçim yapabilme becerilerinin geliştirilmesini sağlamak demektir (Ryan ve Bohlin, 1999). Bunun için de değerler eğitimi sadece ailede kalmamalı; okul, veli, öğrenci işbirliği ile gerçekleştirilmelidir. Bu konuyla ilgili olarak Güven (2014), değerler eğitiminin

okullarda etkin bir şekilde planlanıp uygulanmasının şart olduğunu ve öğretmenlerin de konuya hâkim olmalarını savunur.

Değerler, en çok okul ortamında, öğretmen kılavuzluğunda, bazen doğrudan yaşantılar yoluyla bazen de ders içeriğinde dolaylı olarak aktarılır. Öğretmenlerin dersleri uygulayışından, içerik seçimine, derste kullanılan yöntem ve tekniklere kadar okuldaki her durumda değerlere elbette değinilir. Öğretmenlerin bu konudaki dünya görüşleri ve değeri sunmadaki kabiliyetleri oldukça önemlidir. Bu yüzden de değerler eğitimi programlarda yer almaya başlamıştır.

Dönmez (2006)' e göre değer eğitiminde topluma mal olmuş üzerinde görüş birliğine varılmış kahramanlardan yararlanılarak soyut olan değerlerin somutlaştırılmasında etkili olacağını ve daha kolay öğrenileceğini savunmuştur. Bu kapsamda Mustafa Kemal Atatürk'ü örnek veren Dönmez (2006), hem kişisel özellikleri hem de ilkeleriyle önemli bir kaynak olduğunu belirtir.

Ülkemizde son yıllarda değerler eğitimi üzerine çalışmalar yoğunluk kazanmaktadır. 18. Milli Eğitim Şurası'nda Değerler Eğitimiyle ilgili bazı kararlar alınmıştır. Bu kararlardan bazıları şunlardır:

1. "Millî Eğitim Bakanlığı tarafından, çocuklarımızın ve gençlerimizin sahip olduğu değerleri belirlemeye yönelik ülke çapında alan araştırması yapılmalı ve bu araştırma her 4 yılda bir güncellenmelidir.

2. Öğretim programlarında, değerler eğitiminde değer aktarımı yerine ulusal ve evrensel değerler birlikte düşünülerek farkındalık kazandıracak yaklaşımlara öncelik verilmelidir.

3. Değerin bir tercih olduğu ve toplumların benzer tercihlere sahip kişilerden oluştuğu vurgulanarak öğretmenlere değer eğitimi bilinci kazandırılmalıdır.

4. Öğretmen yetiştiren tüm programlara değerler eğitimine yönelik bir ders konulmalı ve sistemdeki öğretmenlerin hizmet içi eğitim programlarında değerler eğitimine yer verilmelidir.

5. Ortak değerlerin vurgulanması ve değer farklılıklarının zenginlik olduğu bilincinin kazandırılması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

6. Tüm eğitim-öğretim kademelerinde değerler eğitimine yönelik, STK'larla iş birliği yapılarak alan öğretmenlerinin ortak kullanabileceği program ve materyal geliştirilmelidir.

7. Değerler eğitimine, okul öncesinden başlayarak yaygın eğitim dâhil olmak üzere eğitim öğretimin her kademesinde, tüm dersler ve okul kültürü içerisinde yer verilmeli ve bu konuda öğretmen, yönetici, öğrenci, aile ve çevre ile iş birliğine gidilmeli ve bunun için kitle iletişim araçlarından yararlanılmalıdır.

8. Ödüllendirme kriterlerinde, değerler eğitimi açısından örnek davranışlar sergileyen öğrencilere yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.

9. Medya ve değerler eğitimi ilişkisi konusunda farkındalık kazandırmaya yönelik araştırma ve eğitim çalışmalarına önem verilmeli; bu konuda gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

10. Değerler eğitimi konusunda önemli işlev gören “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi” dersi çoğulcu bir anlayışla tüm öğretim kurumlarında daha etkin olarak okutulmalıdır.” (MEB, 2010).

Maddelerden de görüldüğü gibi bir toplumu ayakta tutan manevi güce yani değerler eğitimine verilen önem gittikçe artmaktadır. Hızla yok olmaya doğru giden değerlerimizi korumak adına programa dâhil edilmesi isabetli ve faydalı bir karar olmuştur.

2.3. Türkçe Eğitiminde Değerler Eğitimi:

Toplumsal kültürün oluşumunda değer ve dil, birbirini tamamlayan ve birbirlerinin devamlılığını sağlayan iki önemli öğedir. Dil, insanların yaşamlarını düzenleyen, onları bir arada tutan ve bu birliktelik sayesinde millet olma duygusunu aşıl原因an, düşünmeyi ve anlamlandırmayı sağlayan bir beceridir. Günlük hayatta kullanılan dil, ana dili, sayesinde insanlar iletişim kurarlar. Ana dili öğrenme çocuğun içinde yaşadığı ailede başlar ve yakın çevresinde devam eder (Demirel, 2002). Bu nedenle bireylere değer kazandırma görevi ana dili öğretimini temel alan Türkçe öğretiminin sorumluluğundadır (Girmen, 2013). Türkçe dersinde işlenen metinler öğrencilere ana dilini sevdirmesi, kültürel ve tarihi değerlere ilgi uyandırması, bilişsel ve duyuşsal açıdan ilgi uyandırması, çeşitli mesajlar vererek

onları eğitmesi açısından büyük öneme sahiptir (MEB, 2006). Türkçe dersi teorik olarak sadece bilgilerin yüklendiği bir ders değildir. Türkçe dersi öğrencilerin özelliklerini tüm yönleriyle sergileyebileceği uygulamalı bir derstir (Solak ve Yaylı, 2009).

Türkiye’de değerler eğitimi değişik evrelerden geçmiştir. Değerler eğitimi kimi zaman ayrı bir ders olarak okutulmuş, kimi zaman da diğer derslerin içerisinde öğrencilere verilmeye çalışılmıştır. Günümüzde değerler eğitimi, diğer derslerin konuları içerisinde verilmeye çalışılmaktadır. Bu durum değerler eğitiminin belirli bir plan dâhilinde verilmesi gerektiğini gösterir (Cihan, 2014).

Türkçe dersi, değer aktarımında en etkin olarak kullanılacak derslerden biridir. Çocuk, hem dilinin özelliklerini hem de var olan değerlere farkına varmayı öğrenebileceği için Türkçe dersi bir seferde birden fazla amaca hizmet eder. Böylece dilini ve geçmişten günümüze dek gelen değerlerimizi öğrenen bir nesil yetişir.

Değer eğitimine 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programında ayrı bir başlık olarak açılmamıştır ancak örtük olarak verilmiştir. Türkçe Dersi Öğretim Programı’nın genel amaçlarında milli değerlere yapılan önem şöyle belirtilmiştir:

Madde 9: “Türk ve dünya kültür ve sanatına ait eserler aracılığıyla milli ve evrensel değerleri tanımaları,

Madde 10: Hoşgörülü, insan haklarına saygılı, yurt ve dünya sorunlarına duyarlı olmaları ve çözümler üretmeleri,

Madde 11: milli, manevi ve ahlaki değerlere önem vermeleri ve bu değerlerle ilgili duygu ve düşüncelerini güçlendirmeleri amaçlanmaktadır.” (MEB, 2005, s. 4).

2017 Türkçe Öğretim Programında da değerlere sıkça değinildiği görülür: Millî Eğitim Bakanlığının eğitim politikaları ve öncelikleri; temel eğitim almış öğrencilerin millî, manevi, evrensel değerlere sahip; hem akademik hem de sosyal anlamda başarılı olabilen; teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilen; kendisine, toplumuna ve farklı kültürlere karşı yüksek düzeyde farkındalıkla saygı duymayı başarabilen, hayata hazır, mutlu ve sağlıklı bireyler olarak yetişmelerini sağlamak yönündedir (MEB, 2017).

Demirel (1998) 'in belirttiği gibi Türkçe dersinde öğretmenlerin program amaçlarını gerçekleştirmede en büyük yardımcısı ders kitaplarıdır. Ders kitaplarında öğrencileri, çalışmaya, düşünmeye özendirici hazırlık soruları yer alır (Demirel, 2000). Aynı zamanda değerler eğitiminde de ders kitapları oldukça önemlidir. Bu kitaplarda 4 seçmeli, 4 zorunlu olarak toplam 8 tema belirlenmiştir. Zorunlu temalardan biri *değerlerimiz* temasıdır. Bu temada Türk kültürü, Türkçemiz, önemli değerlerimiz, bayramlar ve törenler, türkü, halk oyunları, vatan, bayrak gibi konu başlıklarına yer verilmiştir. Önemli değerlerimiz başlığı altında da daha çok somut olan kültürel mirasımızdan bahsedilmiştir (Girmen, 2013).

Değer eğitiminin gerçekleşmesinde büyük rol üstlenen Türkçe dersinde kullanılan ders kitaplarındaki metinlerin seçimi de oldukça önemlidir. Değer eğitimine uygun olarak metinler, çocuğun kişisel gelişimini destekleyici olmalıdır. Metinlerde milli ve manevi değerlerimiz ile bölünmez bütünlüğüne ters durumlar yer almamalıdır (MEB, 2005). Bu özelliklere dikkat edildiğinde Türkçe dersi değer aktarımında başarılı olacaktır.

Dinleme ve konuşma becerileriyle değer aktarımı günlük hayata en yakın şekilde daha canlı olarak aktarılabilir. Bunun en büyük sağlayıcısı da yine Türkçe dersidir. 4 temel dil becerisinin, değerler eğitimi için kullanıldığı düşünüldüğünde diğer disiplinlere göre Türkçe dersi daha başarılı ve kalıcı öğrenmeler sağlar. Çünkü farklı becerilerin kullanıldığı bir ders ortamında öğrenciler doğrudan yaparak yaşayarak öğrendikleri için zamanla değer öğretiminde devamlılık sağlanabilir.

Ders kitaplarında okunan metinden hareketle tespit edilen değeri, öğrencinin kavrayıp kavramadığının belirlenmesi ve bu değer üzerine daha ayrıntılı olarak konuşulması oldukça önemlidir. Bunu gerçekleştiren de çalışma kitaplarıdır. Ders kitaplarındaki metinlerin her yönden sorularla irdelenmesini çalışma kitapları gerçekleştirir. Türkçe Öğretim programlarında, derslerin doğasına uygun olarak kazanımlar içinde yer alan değer ifadeleri, öğrencilere hissettirilerek ve yaşantısal hâle getirilerek örtük bir biçimde kazandırılmaya çalışılması gerektiği ve bu doğrultuda kazanımların gerçekleştirilmesinin değerlerin kazanılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir (MEB, 2017).

“Türkçe derslerinde değerlerle ilgili metinlerle karşılaşan çocuğun, evde de haftanın belli gün ve saatlerinde gerçekleştirilecek

okuma saatlerinde değerlerin yer aldığı edebi ürünlerin okuması, ailede paylaşım ortamının gerçekleştirilmesini ve ailenin de değerler bakımından eğitilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.”(Belet ve Deveci, 2008,s. 28).

Eğitimde, işbirliği yoluyla başarı kazanılacağı için okulda işlenen değer, evde devamının sağlanması, hem ailenin hem de çocukların değer kavramının farkına varmalarına katkı sağlayabilir.

2.4. Türkçe Ders ve Çalışma Kitaplarıyla Değerler Eğitimi

Ders kitapları hem öğrencilere hem de öğretmenlere kaynaklık eden önemli bir materyaldir. Oğuzkan (1993)’a göre ders kitabı, belli ölçülere göre incelendikten sonra belli bir okul, sınıf ve ders için öğretmen ve öğrencilere temel kaynak olan kitaptır. Ders kitapları, dersle ilgili bilgilerin sıralı olarak yer aldığı bazen bağımsız, bazen de öğretmen rehberliğinde işlenmeyi gerektiren, eğitim-öğretim programına uygun olması gereken araç-gereçlerdir. Ders kitapları, dersin öğretmen rehberliğinde bir düzen içerisinde yürütülmesini sağlar. Türkçe öğretmenlerinin derslerde büyük ölçüde ders kitaplarını kullandığı görülür.

Ders ve çalışma kitapları şeklinde iki kitaptan oluşan Türkçe kitaplarında, ders kitaplarında sadece temayla bağlantılı bulunan metinler yer alırken; çalışma kitaplarında metinlerle ve metnin bağlantılı bulunduğu konuyla ilgili sorular yer almaktadır. Bazen bu durumdan farklı olarak ders ve çalışma kitaplarının, “ders kitabı” adı altında tek bir kitapta birleştirildiği görülür. Her iki durumda da ders kitapları, öğretim programında yer alan kazanımları öğrencilere kazandırma işlevi görür.

Öğrenci çalışma kitabı, MEB Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği’nde (2009) ilgili öğretim programlarında yer alan kazanım ve açıklamalar doğrultusunda dersin öğrenilmesini kolaylaştıracak ve öğrencilerin yeteneklerinin geliştirilmesine yardımcı olacak çeşitli örnek, alıştırma, işlenen ünitelerle ilgili internet adresleri, okuma kaynakları ve diğer etkinlikleri kapsayan yapıları ayrı ayrı da kullanılabilen basılı yapıt ile üniteler görsel ve işitsel yönde destekleyen kaset, disket, CD gibi ek araç-gereçleri kapsayan set, olarak tanımlanmaktadır.

Yine aynı yönetmeliğin 9. Maddesinde, Öğrenci Çalışma Kitabıyla ilgili özelliklerden bazıları aşağıdadır:

a. *“Öğretim programında yer alan amaçlar doğrultusunda öğrencilere bilgi ve beceri kazandırılmasında yardımcı olacak ve öğrenmeyi pekiştirecek unsurlara yer verilir.*

b. *Öğrenmeyi kolaylaştırmak amacıyla öğrencinin ilgisini çekecek çeşitli örneklere yer verilir.*

c. *Konularla ilgili öğrenmeyi destekleyici ve günlük hayatla ilgisini kurabileceği çalışmalara ağırlık verilir.*

ç. *Dersin özelliğine göre her konu işlendikten sonra o konuda amaçlanan bilgi, beceri, değer ve tutumların kazandırılıp kazandırılmadığını ölçen çalışmalara ve değerlendirmelere yer verilir.*

d. *Dersin özelliğine göre soru- cevap, doğru- yanlış, çoktan seçmeli, eşleştirme, bireysel ve grup çalışmaları, canlandırma vb. gibi yöntem, teknik ve etkinliklere yer verilir.”* (MEB, 2009).

Çalışma kitaplarında her metin öncesi, metinle ilgili ön bilgileri harekete geçirmek, anahtar kavramları kazanmak amacıyla hazırlık çalışmaları verilerek konunun önceden sezdirilmesi sağlanır. Diğer etkinliklerde ise dört temel beceri ile ilgili etkinlikler, metin altı soruları yer alır. Bunlara ek olarak bazı eğlenceli bulmaca ve görsel okuma etkinlikleri de vardır. Eğlenerek öğretme bakımından bu etkinliklerin, özellikle 5.sınıflarda, etkili olduğunu söyleyebiliriz. Her tema sonunda tema sonu değerlendirme soruları başlığı altında çoktan seçmeli, doğru-yanlış, boşluk doldurma soruları yer alır. Bu sorular, bir tema boyunca işlenen metinlerle ve temayla bağlantılı olarak hazırlanmıştır.

Türkçe dersi bir milletin kültürel özelliklerini aktaran önemli derslerden biridir. Kültür aktarımında temel materyal olan ders kitabının ve ders kitabını destekleyen çalışma kitabının dil ile ilgili kültür öğelerinden deyimler, mecazi ifadeler, atasözleri, özdeyişler, ağız özellikleri, ikilemeler ve yansımalar açısından incelenmesi önemlidir, zira dil ile ilgili kültür öğeleri, ders kitaplarında yeterince yer almalıdır (Güfta, Kan, 2011). Ders kitaplarındaki metinler hem içerik hem de tür açısından ne kadar çeşitli tutulursa milli, manevi birçok değer işlenmesi de o kadar etkili olur. Çünkü değer

kazanımında gerek duyguya gerekse olay ve düşünceye dayanan türlerden yararlanılabilir (Fırat ve Mocan, 2014). Çocuklar ders kitaplarındaki metinler sayesinde çeşitli sosyal rollerle karşılaşır ve evrensel değerleri kavrayarak doğru düşünmeyi ve davranabilmeyi öğrenmektedir (Çelikpazu ve Aktaş, 2011). Metinler öğrencilerin anlayabileceği seviyede olmalı ve kazanımları karşılayabilmelidir. Özellikle öğrenci seviyeleri dikkate alınarak seçilen metinler, amaç ve kazanımları öğrencilere kazandırmada etkilidir.

Öğrenme-öğretme çalışmalarını verimli kılmak, öğrencilerin belirlenen kazanımları daha kolay edinmelerini sağlamak ve kazanımlara ulaşma düzeyini belirleyerek sürece yön vermek için çalışma kitaplarında yer alan etkinlikler titizlikle düzenlenmelidir. Türkçe dersinde yapılan etkinlikler “metin işleme” olarak belirtilmektedir. Oysa bu metinler öğretim programındaki amaç ve kazanımlara ulaşmada araç olarak kullanılır (Çalışkan, 2016). Ders kitaplarındaki metinler, çocukların hayal dünyasını geliştirici nitelikte, çağdaş eğitim yaklaşımına uygun olmalıdır. Kitaplar, özellikle etkinlik içi değerlendirme kapsamında ek soru oluşturma, farklı amaçla yeni ve özgün çalışma kâğıdı kullanma gibi öğrenci performansını ortaya çıkaracak çalışmalara yöneltecek kapı aralayıcılar içermelidir (Göçer, 2007).

Çalışma kitaplarındaki etkinlikler sadece ders kitabındaki metinle ilgili sorularla sınırlı kalmamalı, kültürel unsurlarla ilgili çalışmalar yapılmasını da sağlamalıdır. Bunun için en başta temaların toplumun ve bireyin ihtiyaçlarına ses getirecek şekilde geniş bir doğrultuda düzenlenmesi önemlidir. Dar çerçevede, kısıtlı olarak işlenen bazı klasik konulardan ziyade bireyin hayata uyumunu kolaylaştıracak ders dışı etkinlikler de yer almalıdır. Kişi, derste etkinlikler aracılığıyla işlenen değeri, hayata uygulayabiliyorsa sıkça aklına gelebiliyorsa etkinliklerin hazırlanmasında başarılı olduğu anlamına gelir.

Dört temel beceri, her türlü değer kazandırılmasında oldukça etkili bir araçtır. Etkinlikler becerileri tam anlamıyla karşılarsa değer de etkili olarak işlenmesini sağlar. Çünkü dört temel beceri amaca uygun olarak kullanılırsa derste öğretmen rehber konumunda kalarak öğrencinin aktif olmasını, derslerde değerlerin kalıcı olarak işlenmesini gerçekleştirir. Çalışma kitaplarındaki herhangi bir beceri etkinliği, gerçek hayata ne kadar uyumluysa algılanma düzeyi de o derece artar diyebiliriz. Soyut ya da teorik bilgiler çabuk unutulduğu gibi kalıcılığı da olmamaktadır. Tek bir materyal ya

da yöntemle tekdüze işlenen her ders, sıkıcı olabilmekte ve dersin amaç-kazanımları tam olarak gerçekleştirilememektedir. Yöntem ve beceri çeşitliliği değerler eğitiminin kazandırılmasında da oldukça işe yarar diyebiliriz.

Çalışma kitaplarındaki etkinlikler öğretim programında yer alan kazanımlara çoğunlukla ulaşabilmeli, öğrencilerin kazanımları daha kolay edinmelerini sağlamalıdır. Bunun için de etkinlik ve tema sonu değerlendirme çalışmalarını bazı genel amaçlara göre yürütmek gerekir:

- Öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurulmalıdır.
- Bir sonraki tema ya da metnin işlenişine yön vermeli
- Öğrencilerin günlük çektiği konuları tespit edebilmeli
- Öğrencilerin gelişim düzeylerini ve başarısını belirlemeli, ilgi ve yeteneklerine yönlendirmeli (Göçer, 2007).

Çalışma kitaplarının öğrenci merkezli ve kazanım odaklı olarak hazırlanmasının önemli olduğunu görmekteyiz. Her bir etkinlik sonrası öğrenme eksikliklerinden yararlanarak bir sonraki ders süreci yeniden planlanır. Etkinliklerdeki değerlerin de bu şekilde işlendiğini düşünürsek değerlerin anlaşılmasından geçilmesinin imkânsızca yakın olduğunu söyleyebiliriz.

Diğer derslerden farklı olarak Türkçe dersi, tüm derslere değinilebilen oldukça geniş bir içeriğe sahiptir. Bu çeşitlilik, farklı metinler aracılığıyla sağlanır. Tarih, edebiyat, coğrafya, bilim, kültür gibi birçok konuda doğru seçilen metinler öğrencilerin her açıdan gelişimi için önemlidir. Değerler eğitiminin kazandırılması bağlamında düşünürsek en etkili sonuçların Türkçe dersinde alınacağını söyleyebiliriz.

2.5. Çalışmaya Konu Olan Değerlerin Tanımları:

Sorumluluk: Türkçe Sözlük (2005, s. 1794)'te sorumluluk "*Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, sorum, mesuliyet.*" olarak tanımlanır.

Seyyar (2004)'a göre sorumluluğun toplumun değerlerine saygı gösterme, muhtaç insanlara duyarlı olma, toplumun geleceğinden sorumlu olma, erdemli davranışları üstlenme gibi nitelikleri vardır.

Sevgi: Türkçe Sözlük (2005, s. 1742)'te "*İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelen duygu.*" şeklinde tanımlanır.

Yardımlaşma: Güncel Türkçe Sözlük'te "*Yardımlaşmak işi.*" (TDK, 2018) olarak tanımlanır. Yardımlaşma insanların çeşitli konularda birbirine yardım etmesi ve ortak olarak işlerin üstesinden gelmesidir. İnsanın sosyal bir varlık olmasının temel niteliklerinden biri yardımlaşma değeridir.

Yardımlaşma duygusu gelişmiş bir insan herhangi bir çıkarı olmadan muhtaç insanlara yardım eder ve böylece toplumdaki barış ve kardeşlik ortamının gelişmesini sağlar.

Saygı:Pratikleri ve algı biçimleri toplumdan topluma değişebilen saygı değeri Türkçe Sözlük (2005, s. 1714)'te değeri, "*üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu, hürmet, ihtiram, başkalarını rahatsız etmekten çekinme duygusu.*" olarak tanımlanmaktadır.

Toplumda saygı olduğu sürece insanlar birbirleriyle daha sağlıklı ve uzun süreli ilişkiler kurmuş olurlar. Saygı değeri, toplumdaki düzeni sağlayarak kötü söz ve hareketlerden doğan düşmanlığı yok eder.

Adil Olma: Türkçe Sözlük (2005, s. 23)'te "*Adaletle iş gören, adaletten, doğruluktan ayrılmayan, hakkı yerine getiren, adaletli.*" olarak tanımlanır.

Adil olma ya da adalet sadece hukukla ilgili bir kavram değildir. Hayatımızın her alanında adalet vardır. Özellikle öğretmenler sınıf ortamında adaletli olurlarsa ve bunu öğrencilere, hem kendi davranışları aracılığıyla hem de işlenen metinler üzerinden hissettirirlerse çocuklar için hayatları boyunca kalıcı bir bilgi haline gelir.

Aile Birliğine Önem Verme: Türkçe Sözlük (2005, s. 45)'te "*Aile, karı, koca ve çocuklardan oluşan topluluk, aynı soydan gelen veya aralarında akrabalık ilişkileri bulunan kimselerin tümü, birlikte oturan hısım ve yakınların tümü, aynı gaye üzerinde anlaşılan ve birlikte çalışan kimselerin bütünü.*" olarak tanımlanır.

Aile toplumun en temel yapısından biridir ve aileler toplumu oluşturur. Çocuklar her zaman önce aileyi örnek alır. Bu yüzden aile birliğine verilen önem

küçük yaşlardan itibaren çocuklara hissettirilmelidir. Sağlam ailelerin varlığı sayesinde toplum da sağlam bir yapıya kavuşmuş olur.

Misafirperverlik: Türk kültüründe eskiden beri yaşatılan önemli değerlerden biridir. Misafire hizmet etmek her zaman dini açıdan da bereketli bir iş olarak görülmüştür. Kapısı herkese açık olan, misafir ağırlamayı seven, kendi yediğinden fazlasını misafire sunmak için uğraşan kişiler misafirperver olarak adlandırılır.

Dürüstlük: Güncel Türkçe Sözlük'te, "*Sözünde ve davranışlarında doğruluktan ayrılmayan, doğru (kimse)*" ye "*dürüst*", o kimsenin yaptığı bu erdemli davranış ve tutuma da "*dürüstlük*"(TDK, 2018) denmektedir.

İnsanların birbirlerine olan inançlarının ölçüsünü dürüstlük belirler. Toplumun birbirine olan inancının sağlam kalması için dürüstlüğün önemi kişilere küçük yaşlardan itibaren kazandırılmalıdır.

Nazik Olmak: Güncel Türkçe Sözlük'te "nazik" sözü, "*Başkalarına karşı saygılı davranan.*" (TDK, 2018) şeklinde tanımlanmaktadır; buna göre "nazik olma", özellikle başkalarına karşı kabul gören hareket ve tutum içerisinde olma durumu olarak tanımlanabilir. Genellikle, "Teşekkür ederim, özür dilerim, kusura bakmayın, rica ederim vb." nezaket sözleri nazik olmayı bildirir.

Hoşgörü- Duyarlılık: Türkçe Sözlük (2005, s. 901)' te "*Her şeyi anlayışla karşılayarak olabildiği kadar hoş görme durumu, müsamaha, tolerans.*" olarak tanımlanır. Hoşgörü kişilere veya durumlara değer verip affedici, anlayışlı olmak, açıkları kapatmak, tahammül etmektir. Duyarlılık ise Güncel Türkçe Sözlük'te , "*Dış etkenlere karşı duyarlılığı olan duygun hassas.*" (TDK, 2018) olarak tanımlanır. Kişinin çevresinde olan olay, kişi veya durumlara karşı uyumlu ve farkında olması halidir. Böyle insanlar kendilerini toplumda yaşanan olaylardan soyutlamadıkları için sorumluluk sahibi bireyler olurlar ve toplumun gelişimine katkıda bulunurlar.

Özgüven:Güncel Türkçe Sözlük'te "Bir görüşmede görüşmecinin araştırmayı sunarken ve sürdürürken kendine duyması gereken güven." (TDK, 2018) şeklinde tanımlanmakla birlikte, bu tanım özgüveni yeterince kapsamamaktadır; görüşme ve sunum dışında da "*her türlü yüksek düzeydeki iş yapabilme gücü*"olarak tanımlamak daha doğru olmalıdır.Özgüveni yüksek kişiler sunumlarında ya da yapmaları gereken işte mutlaka daha başarılı olurlar.

Çalışkanlık: Güncel Türkçe Sözlük'te "*Gayretli, çalışmayı seven, faal.*" (TDK, 2018) şeklinde tanımlanır. Sadece derslerde gösterilen çalışkanlık değil, her alanda gösterilen çalışma faaliyetleri toplumun gelişmesini hızlandırıp daha hızlı kalkınmasını sağlar. Büyük önder Mustafa Kemal Atatürk bu duruma değinerek, "*Hiçbir şeye ihtiyacımız yok, yalnız bir şeye ihtiyacımız vardır; çalışkan olmak.*" sözüyle insanların sadece çalışarak istedikleri her şeye ulaşabileceklerini savunmuştur. Çocukları yalnızca eğitim- öğretim hayatları boyunca değil, hayatlarının her alanında çalışmanın önemini belirterek sağlıklı ve dinamik nesiller yetiştirebiliriz.

Empati: Güncel Türkçe Sözlük'te "*Duygudaşlık, kişinin kendisini başka bir bilincin yerine koyarak söz konusu bilincin duygularını, isteklerini ve düşüncelerini, denemeksizin anlayabilmesi becerisi.*" (TDK, 2018) olarak tanımlanır. Empati becerisi gelişmiş insanlar, kendileri aynı olayı yaşamamış olsalar bile yaşamış kadar tecrübe kazanıp insan ilişkilerinde daha başarılı olurlar.

Cesaret- Liderlik: Türkçe Sözlük(2005)cesaret, tehlikeli bir işe girişirken kişilerin kendinde bulduğu güvendir.. Bir işe başlamadan önce cesaret düzeyi ne kadar yüksekse başarılı olmaya daha yakın olunur. Liderlik ise yine aynı sözlükte; önder olmak, olarak tanımlanır. Bir işi yaparken o işi yapmamıza öncü olan kişiler elbette vardır. Örnek insanların önderliği sayesinde cesaretimiz artarak hevesle çalışmaya başlarız.

Dostluk: İnsanların büyük çoğunluğu arkadaşına, dosta ihtiyaç duyar. Güncel Türkçe Sözlük'te "*Sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş, iyi görüşülen kimseyle dost olma durumu.*" (TDK, 2018) şeklinde tanımlanır. Arkadaş ya da dost kişinin yaşamını büyük ölçüde etkiler. Bu yüzden çocuklara, uygun arkadaşın nasıl olacağı ile ilgili bilgiler verilerek onun, kendine uygun arkadaş seçimine yardımcı olunmalıdır.

Temizlik: Öz bakım becerilerine vurgu yapan ve toplum içerisinde uyulması gerekli olan kurallara konu olan temizlik kavramı,Güncel Türkçe Sözlük'te "*Kirli, lekeli, pis, bulaşık olmayan, arı, pak, münezzeh, hijyen, hijyenik.*" (TDK, 2018) olarak tanımlanır.

Bağımsız ve Özgür Düşünebilme: Güncel Türkçe Sözlük'te özgür kelimesi "*Herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya, şarta bağlı olmayan, serbest, hür.*" (TDK, 2018) şeklinde tanımlanır. Bu değer herhangi bir konuda kimsenin baskısı altında

kalmadan özgürce düşünme ve aktarabilme, kısacası “bireyin kendini gerçekleştirmesinde herhangi bir engelle karşılaşmaması durumu” olarak tanımlanabilir.

İyimserlik: Her zaman, her olayda olumlu olmak, iyimser olmak demektir. Güncel Türkçe Sözlük’te “Genellikle her düşünce ve işi iyi olarak değerlendiren, kötümser karşıtı, nikbin, optimist.” (TDK, 2018) olarak tanımlanır.

Estetik Duyguların Geliştirilmesi: Şiir yazmak, okumak, resim yapmak, müzik dinlemek estetik duyguların geliştirilmesini sağlar. Güncel Türkçe Sözlük’te “Sanatsal yaratının genel yasalarıyla sanatta ve hayatta güzelliğin kuramsal bilimi, güzel duyu, bedii, bediiyat.” (TDK, 2018) şeklinde tanımlanır.

Vatanseverlik: Güncel Türkçe Sözlük’te (2018) “İnsanların ülkelerine, topraklarına, yaşama biçimlerine vb. karşı olan sevgilerini yansıtan, değişik tarihsel dönemlerde değişik içeriği olan tutum.” olarak tanımlanmakta ve “Yurtseverlik.” karşılığı ile birlikte verilmektedir. Milli duygularla da ilgili olan vatanseverlik kavramı toprak, bayrak, milli marş, Kurtuluş Savaşı vb. kavramlarını da kapsar.

İyilik yapmak: Güncel Türkçe Sözlük’te “İyi olma durumu, salah.” ile “Karşılık beklenilmeden yapılan yardım, kayra, lütuf, kerem, ihsan, inayet.” (TDK, 2018) olarak tanımlanır.

Paylaşımçı olmak: İhtiyaç durumunda elindekileri çevresiyle paylaşmaktan geri durmamak paylaşımçı olmak değerini karşılar.

Şefkat- Merhamet: Türkçe Sözlük’te (2005) şefkat, “sevecenlik”; merhamet ise bir canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı duyulan üzüntüdür. Zor durumda kalan varlıklara acıma, sonrasında onlara destek olma gücü şefkat-merhamet sayesinde olur.

Selamlaşma: Selam kelimesi Türkçe Sözlük’te (2005), bir kimseyle karşılaşıldığında, yanından uzaklaşıldığında kendisine söz ve işaretle nezakette bulunma, merhaba, şeklinde tanımlanır. Herhangi bir ortama girdiğimizde, orada bulunan insanlara selam verirsek insan ilişkilerinde daha başarılı oluruz. Ayrıca selamlaşma eylemi hem dini hem de görgü kuralları arasında da oldukça büyük öneme sahiptir.

Alçakgönüllülük:Güncel Türkçe Sözlükte (2018) “*Kendi değerini olduğundan aşağı gösteren, başkalarını küçük görmeyen, büyüklenmeyen (kimse), mütevazı, tevazulu.*” şeklinde tanımlanır. Kişi, çevresindekilerden bazı meziyetler açısından üstün olsa bile bunu dile getirmekten kaçınır, kişinin bu davranışı alçakgönüllülüğü temsil eder.

Kültürel Mirasa Sahip Çıkma:Güncel Türkçe Sözlükte (2018) kültür kelimesi “*Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin.*” ile “*Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü.*” olarak tanımlanır. Tarihsel gelişim boyunca toplumda meydana gelen yöresel ve milli unsurlar kültürel mirası oluşturur.

Fedakârlık: Güncel Türkçe Sözlükte (2018) “*Bir amaç uğruna veya gerçekleştirilmesi istenen herhangi bir şey için kendi çıkarlarından vazgeçme.*” şeklinde tanımlanır. Milli Mücadele döneminde kendi durumlarını bir an olsun düşünmeden vatan için mücadele eden insanlar, fedakârlık değerini tam anlamıyla karşılarlar.

2.6. İlgili Araştırmalar

Değerler eğitimi ve Türkçe eğitimi üzerine yapılan bazı çalışmalar şunlardır:

Milli Eğitim Bakanlığı'nın Hazırladığı 6.Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Değerler Üzerine Bir Araştırma: Bu tezde 6.sınıf Türkçe ders kitabındaki metinler incelenerek metinlerde bulunan değerler tespit edilmiştir. En çok işlenen değerlerin sırasıyla vatanseverlik, sevgi, saygı ve dini duygular olduğu belirtilmiştir. Aral'ın incelemesinde sağlıklı olmaya önem verme, hoşgörü ve temizlik değerlerine yer verilmediği belirlenmiştir. Türkiye geneli düşünüldüğünde metinlerin sosyokültürel yaşantılar ve ekonomik düzeyler göz önünde bulundurulduğunda herkese hitap edemeyeceği görüşüne yer verilmiştir (Aral, 2008).

İlköğretim 6.Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Sevgi Temasının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi: Akyol, araştırmasında iki farklı yayınevine ait, öğrenci ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve 6.sınıf Türkçe öğretmen kılavuz kitaplarındaki sevgi temasındaki hedefler, kazanımlar ve etkinlikleri değerler

eğitimine uygunlukları bakımından incelemiştir. İncelenen iki kitabın da sevgi temasındaki hedef ve kazanımlarının dil ve zihin becerilerini karşıladığı ama sevgi değerini karşılamadığı belirlenmiştir (Akyol, 2010).

Türkçe Öğretimi Amaçlarının Değerler Aktarımı Bağlamında Değerlendirilmesi Cumhuriyet'in ilanından bugüne uzanan süreçte İlköğretim Türkçe dersleri için oluşturulan öğretim programlarını ve bu doğrultuda hazırlanan Türkçe ders kitaplarını inceleyerek dönemsel arka planı oluşturan siyasal, toplumsal ve ekonomik yapının Türkçe Öğretim Programlarına ve Türkçe ders kitaplarına hangi biçimde yansıdığını ve bunlara bağlı olarak okutulan metinlerin hangi değerlerle donatılmış yurttaşlar yetiştirdiğine dair sonuçlar elde etmiştir (Cihan, 2010).

İlköğretim 4-5. Sınıf İçin Hazırlanan Öyküleyici Çocuk Kitaplarının Okunabilirlik ve Değerler Yönünden İncelenmesi: 4-5. sınıfa giden öğrencilerin, karakter eğitimine ve kişilik gelişimine katkı sağlaması için çocuk kitaplarının görsel tasarım, okunabilirlik ve değerler aktarımı açısından incelemesini yapmıştır. Araştırma kapsamında rastgele 50 kitap seğilmiştir. Bu kitapların içerik ve görsel tasarım özellikleri açısından yeterli düzeyde olduğu, temel değerleri işleme açısından ise yeterli olmadığı tespit edilmiştir (Koçağan, 2012).

Türkçe Ders Kitaplarındaki Okuma ve Serbest Okuma Metinlerinin Dini ve Ahlaki Değerler Açısından İncelenmesi: Türkçe ders kitaplarındaki okuma ve serbest okuma metinlerini dini ve ahlaki açıdan incelemiştir. Çalışmada MEB'e ait Türkçe ders kitaplarındaki metinler incelenerek dini değerler tablosu oluşturulmuş, dini değerlerin Kuran'da geçen şekilleri üzerinden tanımları yapılmış ve değerlerin Türkçe ders kitaplarındaki metinlerde geğtiği yerler belirlenmiştir (Alan, 2012).

8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Değerler Bakımından İncelenmesi: Bu çalışmada 1981 Türkçe Eğitimi Programına göre hazırlanan 2006-2007 eğitim-öğretim yılında okutulan MEB 8.sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinler ile 2006 Türkçe Öğretim Programına göre hazırlanan 2006-2007 eğitimöğretim yılında okutulan MEB 8.sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerde bağımsızlık, barış, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, din, doğa sevgisi, doğruluk, dostluk, empati, fedakarlık, güven, hayvan sevgisi, hediyeleşme, hoşgörü, istişare, kahramanlık, kanaatkarlık, memleket sevgisi, merhamet, millet sevgisi, milli birlik gibi değerler tespit edilmiştir. Türkçe Öğretim Programına göre hazırlanan 2011-

2012 eğitim-öğretim yılında kullanılan 8.sınıf MEB Türkçe ders kitaplarındaki metinlerdeki değerler de tespit edilmiştir (Koç, 2013).

Türk Atasözleriyle Değerler Eğitimi: bu çalışmada değerler ve değerleri ilettiği düşünülen atasözleri tespit edilmiştir. Atasözlerinin, bireylere kazandırılması hedeflenen değerleri anlatmada, uygun kaynaklar olabileceği olgusu üzerinde durulmuştur (Kalaça, 2013).

2012-2013 Öğretim Yılı İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Sevgi ve Duygular Temalarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi: Araştırmada iki farklı yayınevine ait, öğrenci ders ve çalışma kitabını içeren, 6. Sınıf Türkçe öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan sevgi ve duygular temalarının hedef, kazanım ve etkinlikler bakımından değerler eğitimine uygunluğu incelenmiştir (Atalay, 2013).

Milli Edebiyat Dönemi Romanlarının (1911- 1923) İnsani Değerler ve Türkçe Eğitimine Katkıları Bakımından İncelenmesi: Bu çalışmada Milli Edebiyat Dönemi “insan” teması üzerinde durulmuştur. İnsanın ele alınışında siyasi tercihler, kişisel önyargılar, beşeri eğilimler, yaşanmışlıklar ve yaşanacak olanlara duyulan kaygıların etkili olduğu görülmektedir. Bu dönem romanlarının değerler, dil becerileri ve Türkçe eğitimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir (Avcı, 2013).

Türkçe Öğretim Programında Dede Korkut Hikâyelerinin Değerler Açısından İncelenmesi: Türkçe Dersi Öğretim Programları ve Dede Korkut Hikâyelerinde değerlerle ilgili ifadeleri belirlemeye çalışan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Türkçe dersi öğretim programları belirlenen değerlerin yer alışı açısından eksik olduğu ve tekrar düzenlenebileceği düşünülmüştür (Çevik, 2014).

Ayla Çınaroğlu'nun Çocuk Romanlarında Dilin Kullanımı ve Evrensel Değerler: Nitel araştırma yöntemlerinden tarama yönteminin kullanıldığı çalışmada Çınaroğlu'nun Mago ve Tülüş adlı eserlerinden beş yüzer kelimelik dört örneklem seçilerek evrensel değerler tespit edilmiştir ve söz varlığını belirlenmiştir (Arısoy, 2014).

Ortaokul 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Şiirlerde Yer Alan Değerler: 8. Sınıflarda okutulan 7 adet ders kitabında yer alan 33 adet şiir oluşturmuştur. Üç

farklı değer sınıflamasından 28 adet değer oluşturulmuş olup 4 farklı Türkçe öğretmeni bu listeye göre 33 adet şiiri incelemiştir. Ortak bulunan değerler seçilerek tablolastırılmıştır. 17 adet değer başlığıyla toplam 104 değer bulunmuştur. En fazla işlenen değer insan sevgisidir (Çapoğlu, 2014).

Peyami Safa'nın Romanlarında Değerler Eğitimi ve Türkçe: Safa'nın 12 romanı değerler eğitimi ve dil açısından incelenmiştir. Bu romanlarda “Fertlerde Gerçekleşmesi İstenilen Davranışlar” ın daha çok işlendiği görülmüştür. Romanlarda %69.75 oranında Türkçe kelime kullanılmıştır. Çalışma kapsamına alınan romanların eğitim açısından önemli bir yere sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. (Sürmeli, 2015).

Mehmet Emin Yurdakul'un Şiirlerinde Değerler Eğitimi Üzerine Bir İnceleme: her halkın mensup olduğu bazı değerler vardır ki bunlar milli değerler olarak adlandırılır. Şair, şiirlerinde bu değerleri gelecek kuşaklara aktarmaya çalışmıştır. Yurdakul'un şiirlerinde çalışma, vatanseverlik, kahramanlık, dürüstlük, merhamet, vatana, insana, dil, din, tarihe sevgi gibi değerler yer almaktadır (Mehdiyeva, 2016).

Değerler Eğitimi Bağlamında Yavuz Bahadıroğlu'nun Çocuk Romanları: yazarın 15 çocuk romanı incelenmiş olup 11 dini, 29 sosyal olmak üzere 40 değere ait bulgu ve yorumlara ulaşılmıştır. Sonuç olarak bu romanların değer aktarımı konusunda zengin örnekler içerdiği tespit edilmiştir (Emirhan, 2016).

Memduh Şevket Esendal'ın Hikâyelerinin Söz Varlığı Ve Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi: Esendal'ın elli hikâyesi üç uzman görüşüne başvurulmuş olup söz varlığı ve değerler eğitimi açısından incelenmiştir. Her bir hikâyenin haritası ve kelime sıklık dizini oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda hikâyelerin söz varlığı dışında değerler açısından yeterli seviyede olduğu belirlenmiştir (Esen, 2016).

İlköğretim 100 Temel Eser İçerisinde Yer Alan Dünya Edebiyatına Ait Eserlerin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi: Bu çalışmayı yüz temel içerisinde yer alan Dünya Edebiyatına ait 30 eser oluşturmaktadır. Eserlerde işlenen değerler fişlenerek raporlaştırılmıştır. (Çalışkan, 2016).

Seyrânî'nin Şiirlerinin Değerler Eğitimi Açısından Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarına Alınabilirliği Bakımından İncelenmesi: Türkçe derslerinde öğretilmesi hedeflenen beceriler dikkate alındığında Seyrani'nin şiirlerinde sevgi, dostluk, tevazu,

sorumluluk, dayanışma, misafirperverlik, iyilik, ahlak, çalışkanlık, vefa, sadakat, özgüven, hoşgörü, paylaşma, kötü alışkanlıklar, tarih bilinci, adalet gibi değerler incelenmiştir. Aranan bu değerler 5, 6, 7, 8. sınıf ortaokul Türkçe ders kitaplarında Seyrani'nin şiirleriyle nasıl verileceği ve hangi şiirin, hangi değer içerisinde olabileceği araştırılmıştır (Doğan, 2017).

Cengiz Aytmatov'un Eserlerinin Değerler Eğitimi Bağlamında İncelenmesi Ve Ortaokul Türkçe Ders Kitapları için Metin Önerileri: bu çalışmada öncelikle 2017, 2015, 2006 Türkçe Öğretim Programları ile 2006 yılında MEB'in değerler listesi oluşturduğu Sosyal Bilgiler Öğretim Programı incelenmiştir. Cengiz Aytmatov'un Türküye Türkçesine çeviri yapılmış tüm kurgusal eserleri değerlerin bulunup bulunmaması bağlamında incelenmiştir. İnceleme sonucunda 36 değere ait 2765 veriye ulaşılmıştır. Oluşturulan 20 metin ortaokul Türkçe ders kitaplarında yer alması için önerilmiştir. Aytmatov'un eserlerinin değerler eğitimi açısından zengin bir içeriğe sahip olduğu ve Türkçe ders kitaplarına kaynak metin olabileceği sonucuna ulaşılmıştır (Şahin, 2017).

3. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, araştırma evreni ve örnekleme, araştırmada kullanılan bilgi toplama aracı ile aracın uygulanması ve elde edilen verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemi ve tarama modeli kullanılmıştır. Bilgi toplama yöntemi olarak doküman analizi yapılmıştır. Çalışma betimsel niteliktedir. Etkinliklerin değerlere yer vermesini sayısallaştırmada basit nicel yöntem uygulamalarına başvurulmuştur.

Nitel araştırmayı, “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya koymasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlamak mümkündür (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 39).

“Nitel araştırmalar, kişilerin kanaatleri, tecrübeleri, algıları ve duyguları gibi öznel verilerle meşgul olur. Bir sosyal olayı, doğal ortamı ve doğal oluşumu içerisinde tasvir eder.” (Saruhan ve Özdemirci, 2011, s. 236). Etkinliklerde değer tespit edilen sorular olduğu gibi alınarak incelenmiştir. Doğrudan alınarak tırnak işareti içerisinde verilen sorunun, hangi etkinlikte yer aldığı belirtilerek tespit edilen değer/ değerler yanlarına yazılmıştır. Metin altı sorularında ise sorunun cevapları da göz önünde bulundurularak değer tespiti yapılmıştır.

Nitel araştırmalar bazı özelliklere sahiptir. Bu özellikler: “(1) doğal ortama duyarlılık, (2) araştırmacının katılımcı rolü, (3) bütüncül yaklaşım, (4) algıların ortaya konması, (5) araştırma deseninde esneklik, (6) tümevarımcı analiz ve (7) nitel veridir.” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 41).

Çalışma kitaplarındaki etkinliklerde ele alınan sorular, tarama modeli ile incelenmiştir. *Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu*

olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2009, s.77).

Nitel bulgular üç farklı veri toplama şeklinde meydana gelir: (1) derinlemesine, açık uçlu mülakatlar; (2) doğrudan gözlem ve (3) yazılı dokümanlar. Mülakatlar kişilerin deneyimleri, fikirleri, duyguları ve bilgileri ile doğrudan alıntılar yapılabilmesine olanak verir. Gözlemlerden elde edilen veriler insanların etkinlikleri, davranışları, eylemleri ve insan deneyiminin gözlemlenebilen kısımları olan tüm kişiler arası etkileşimin ve örgütsel süreçlerin detaylı bir şekilde betimlenmesini mümkün kılar. Doküman analizi örgütsel, klinik veya program kayıtlarının tam metinlerinin ya da bunlardan yapılan alıntılarının, muhtıra ve yazışmaların, resmi yayınlar veya raporların kişisel günlüklerin, açık uçlu anketlere verilen yazılı cevapların incelenmesini kapsamaktadır (Bütün ve Demir, 2014, s. 4).

Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 217).

Betimsel çözümlemede amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce dizgisel ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 224).

Bu çalışmada ilköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerin, değerler eğitime katkısı incelenmiş olup belirlenen değerlerle bağlantılı olan atasözleri ve deyimler de çalışmaya dâhil edilmiştir. Ders kitaplarındaki metinlerin yönlendirdiği çalışma kitaplarındaki etkinlikler ile metinden bağımsız olarak da verilen bazı etkinlikler ve tema sonu değerlendirme soruları değer listesine göre kategorik analize tabi tutulmuştur. Bulunan her bir değer kurgusal-kurgusuz metin tipi ve beceri alanlarına (dinleme, okuma, konuşma, yazma etkinliklerinde tespit edilen değerler başlığıyla) göre ayrılan tabloda analiz edilmiştir.

3.2. Çalışma Dokümanı

Çalışmanın dokümanını Milli Eğitim Bakanlığınca kabul edilerek 2017-2018 eğitim-öğretim yılında okullarda okutulmakta olan Türkçe ders kitapları

oluşturmaktadır. Bunlar: 5. Sınıf MEB Yayınları, 6. Sınıf Başak Yayınları, 7. Sınıf Ez-De Yayınları, 8. Sınıf Dörtel Yayınlarına ait Türkçe ders kitaplarıdır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada içerik analizi ve nitel veri toplama teknikleri kullanılmıştır. İçerik analizi, “Yazılı belgelerde ya da diğer iletişim ortamlarında yer alan bilgileri ve sembolleri yani içeriği inceleme tekniğidir.” (Neuman, 2013, s. 67).

“Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar.” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 217).Çalışmaya yön veren veriler (değerler) kaynak taraması yoluyla elde edilmiştir. Değerler eğitimi, çalışma kitapları, Türkçe kitaplarının değer eğitimine katkısı gibi konuları incelemek amacıyla kullanılan kaynaklara kütüphanelerden ve internet ortamından ulaşılmıştır. Konuyla ilgili doğrudan ya da dolaylı olarak ilgisi bulunan tezlere Yüksek Öğretim Kurulu’nun elektronik tez tarama arşivi vasıtasıyla ulaşılmıştır.

Çalışmaya, Türkçe ders kitaplarındaki etkinlikler içerisinde yer alan değerlerle bağlantılı bulunan bazı atasözü ve deyim çalışmaları da dâhil edilmiştir; çalışma kitaplarının etkinlikleri dışında kalan,değerlerle bağlantılı olmayan atasözü ve deyimler incelenmemiştir.

Talim Terbiye Kurulu’nun belirlemiş olduğu MEB Değerler Eğitimi Yönergesi’nde verilen 27 değer,etkinlikler içerisinde taranmıştır. Çalışma kitaplarındaki etkinlikler yardımlaşma/dayanışma, sorumluluk, sevgi, saygı, adil olma, aile birliğine önem verme, dürüstlük/doğruluk, hoşgörü/duyarlılık, misafirperverlik, özgüven, çalışkanlık, fedakârlık, iyimserlik, iyilik yapmak, paylaşımcı olmak, empati, cesaret/liderlik, nazik olmak, dostluk, temizlik, bağımsız ve özgür düşünebilme, estetik duyguların geliştirilmesi, vatanseverlik, şefkat/merhamet, selamlaşma, alçakgönüllülük, kültürel mirasa sahip çıkma değerlerinin işlenmesi bakımından incelenmiştir.

Çalışma kitapları, değerler eğitimi bakımından incelenirken her türlü etkinlik (soru, tema sonu değerlendirme soruları, araştırma ve inceleme, okuma, yazma, konuşma ve dinleme) incelenmiştir. Bu etkinliklerde doğrudan veya örtükolarak yer alan değerler eğitimi ile ilgili çalışma ve yönlendirmeler belirlenmiş; bunlar daha

sonra ilgili buldukları değerler altında sınıflandırılarak beceri alanlarına göre tablo halinde sunulmuştur.

Herhangi bir etkinlikte araştırmacı tarafından belirlenen değer, iki uzman görüşüne de sunularak doğrulanmaya çalışılmıştır. Uzmanlarla hemfikir olunmayan değerlerin tespiti iptal edilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen veriler, etkinlik türü (dinleme, okuma, konuşma, yazma) ve işlenen değer bakımından eşleştirilerek analiz edilmiştir. Ayrıca metinler, kurgusal- kurgusuz metin tipi olarak iki gruba ayrılmıştır. Araştırmacının tespit ettiği değerler, uzman görüşüne başvurularak değerlendirilmiş olup sıklıklarına göre “*dinleme, okuma, konuşma, yazma etkinliklerinde tespit edilen değerler*” başlığı altında tabloda belirtilmiştir. Alt problem konusu olan “*Etkinliklerin değer eğitimi bakımından etkililiği*” ise beceri alanlarına göre ayrılan her bir tablonun, ayrı ayrı yorumlanmasıyla çözümlenmiştir.

Analizin türü betimsel olup kısmen yüzeyseldir. Derinlikli içerik analizi yapılmamıştır.

3.5. Sınırlılıklar

Çalışma şu ders kitaplarında yer alan etkinliklerle sınırlandırılmıştır: 5. Sınıf MEB Yayınları, 6. Sınıf Başak Yayınları, 7. Sınıf Ez-De Yayınları, 8. Sınıf Dörtel Yayınları. Dersin temel metinleri incelemeye dâhil edilmemiştir.

3.6. Varsayımlar

Çalışmada, belirlenen Türkçe ders kitaplarında yer alan etkinliklerin yönerge ve yönlendirmelere uygun olarak gerçekleştirildiği ve etkinliklerin en az birinde değere yer verileceği varsayılmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerde tespit edilen değerler yer almaktadır. Tespit edilen değerler, metinler kurgusal ve kurgusuz olmak üzere metin oluşturma temel türüne göre iki kategoriye ayrıldıktan sonra dinleme, okuma, konuşma, yazma beceri alanlarına göre sınıflandırılarak incelenmiştir.

4.1. 5. SINIF TÜRKÇE KİTABI İNCELEMESİ

MEB yayınlarına ait 5. Sınıf Türkçe kitabı, diğer sınıf düzeylerinden farklı olarak ders ve çalışma kitabı ayrımı yapılmadan tek kitapta birleştirilmiştir. Bununla birlikte etkinlikleri bakımından diğer çalışma kitaplarının ilgili bölümlerine uygunluk göstermektedir.

1. TEMA: ÇOCUK DÜNYASI

Etkinlikleri İncelenen Metnin Adı (1. Metin): Oyuncak (Erdoğan Tokmakçıoğlu)

“Oyuncak” metnine ait 8 etkinlik bulunmaktadır. Değerlerle bağlantılı bulunan etkinlikler şunlardır:

Okuma etkinliği: (S.2) “Metindeki dedenin plastikten yapılan kurşun askerleri sevmemesinin nedeni ne olabilir?” (S.3) “Sizce oyuncanın malzemesi oyuncayı sevmeye etkili midir?” soruları da zıt değer olarak ya da örtük değer şeklinde verilen ‘sevme’ üzerinden sevgi değerine göndermektedir.

2. Metin: Çocukluk-Cahit Sıtkı Tarancı

Bu şiire ait 7 Etkinlik bulunmaktadır. Değerlerle bağlantılı bulunan etkinlikler şunlardır:

Okuma etkinliği: 4. Etkinlikte, şiirden farklı olarak verilen metni anlamaya yönelik sorularda, metinde adı geçen Affan Dede'nin iş sorumluluğunu yerine getirmediğine dair (S.1)“Affan Dede'nin oyuncaklarını çocuklar neden beğenmiyorlar?” sorusu, bir diğeri oyuncak sevgisini işleyen (S.2) “Siz hangi

oyuncakları seversiniz?” sorusu ile çalışkanlığı belirten (S.3) “Affan Dede ne yapsaydı çocuklar ondan oyuncak alırdı?” soruları vardır. Bu sorular sırasıyla sorumluluk, sevgi ve çalışkanlık değerini işaret eder.

Konuşma etkinliği: 5. Etkinlikte öğrencilerden “Çocukluk” konulu şiir ezberi istenmiştir. Bu etkinlik “estetik duyguların geliştirilmesi” değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 6. Etkinlikte verilen kelimelerden hareketle şiir yazılması istenmiş. Verilen kelimeler: *geçmiş, hayal, özlem, sevmek, çocukluk*. Sevmek kelimesi sevgi değerini karşılar. Etkinliğin tamamı ise şiir yazmayı desteklediği için “estetik duyguların geliştirilmesi” değerini karşılar.

Konuşma etkinliği: 7. Etkinlikte sevilen bir oyuncuğun tanıtımı istenmiş. Bu etkinlik, sevgi değerini karşılar.

3. Metin: Alis Harikalar Diyarında (Tavşanın Peşinde)- LewisCarroll

Bu metin 8 etkinlikten oluşmaktadır. Değerlerle bağlantılı bulunan etkinlikler şunlardır:

Okuma etkinliği: 2. Etkinlikte (S.1) “*Alis’in ailesine haber vermeden bilmediği bir yere gitmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?*” sorusu sorumluluk değerine işaret eder. (S.2) “*Bir ürünün güvenle tüketilip tüketilemeyeceğini nasıl anlarsınız?*” sorusu duyarlılık değerini, 4. Etkinlikteki “*En sevdiğiniz kahramanın kişilik özellikleri nelerdir?*” sorusu sevgi değerini karşılar.

Konuşma etkinliği: 6. Etkinlikte “*Hangi süper güce sahip olmak istediniz, süper gücünüzle neleri değiştirmek isterdiniz?*” soruları bağımsız ve özgür düşünebilme değerini karşılar.

Konuşma etkinliği: “*Gelecek Derse Hazırlık*” başlığı altında “*Damdan düşen damdan düşenin halini bilir.*” atasözünün anlamının araştırılması istenmiş olup bu atasözü empati değerini karşılar.

4. Metin: Anlamak-Cahit Zarifoğlu (Dinleme Metni)

Toplam 6 etkinlikbulunan dinleme metnin işlenişinde değerlerle bağlantılı bulunan etkinlikler aşağıdadır:

Okuma etkinliği: Aynı etkinliğin b seçeneğinde, Őirdeki deyimlerin bulunup anlamları istenmiştir. “*Dilinden bal akmak*” deyimini hoşgörü ve nazik olmak değerini karŐırlar.

Okuma etkinliği: 4. etkinliğin b seçeneğinde Nasreddin Hoca “*Bırakın münakaŐayı, çabuk bana daha önce damdan düŐmüŐ birini bulun. cümlesiyle ne söylemek istiyor olabilir?*” sorusunun empati değerini karşıladığı görülmektedir.

Yazma etkinliği: 6. etkinlikte: *Küçük Prens’e bir mektup yazmaları ve mektubun, yetişkinlerin de çocukları anlayabileceği Şekilde yazmaları* istenmiştir. Duyarlılık değerini karşıladığı düşünülür.

Tablo 1: I. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
4. Metin	---	---
Toplam: 0		

Dinleme etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 2: I. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Sevgi (2)	2
2. Metin	Sorumluluk (1) Sevgi (1) Çalışkanlık (1)	3
3. Metin	Sorumluluk (1) Sevgi (1) Duyarlılık (1)	3
Toplam: 8		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
4. Metin	Hoşgörü (1) Nazik Olmak (1)	3

	Empati (1)	
Toplam:3		

Kurgusal metinlerdeki okuma becerisi etkinliklerinde sevgi, sorumluluk, çalışkanlık değerlerine yer verilirken; kurgusuz metinlerde hoşgörü, nazik olmak, empati değerlerinin işlendiği görülmektedir. Kurgusal metinler, kurgusuz metinlere göre daha zengin içeriğe sahip oldukları için değerleri işleme oranının da fazla olduğu söylenebilir.

Tablo 3: I. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin	EDUG (1) Sevgi (1)	2
3. Metin	BÖD (1) Empati (1)	2
Toplam:4		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
4. Metin	---	---
Toplam: 0		

Konuşma etkinliklerindeki tespit edilebilen değerlere baktığımızda yine kurgusal metin etkinliklerinde değerlere daha çok yer verildiği görülmektedir. Bağımsız ve özgür düşünebilme değeri ile estetik duyguların geliştirilmesi değerlerine ağırlık verildiğini görüyoruz. Kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 4: I. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin	Estetik Duyguların Geliştirilmesi (1) Sevgi (1)	2
3. Metin	---	---
Toplam: 2		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		

4. Metin	Duyarlılık (1)	1
Toplam: 1		

Yazma etkinliklerinde değerlerin, hem kurgusal hem de kurgusuz metin etkinliklerinde az da olsa eşit olarak yer aldığı görülmektedir. Kurgusal metin yazma etkinliklerinde estetik duyguların geliştirilmesi ile sevgi değeri yer alırken kurgusuz metin etkinliklerinde sadece duyarlılık değeri tespit edilmiştir.

Tablo 5: I. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	---	---	14
Okuma	Sevgi (4) Sorumluluk (2) Çalışkanlık (1) Duyarlılık (1)	8	
Konuşma	EDUG (1) Sevgi (1) BÖD (1) Empati (1)	4	
Yazma	EDUG(1) Sevgi (1)	2	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	---	---	4
Okuma	Hoşgörü (1) Nazik Olmak (1) Empati (1)	3	
Konuşma	---	---	
Yazma	Duyarlılık (1)	1	
Genel Toplam:18			

“Çocuk Dünyası” temasında toplam 9 farklı değer in işlendiği tespit edilmiştir. Yukarıdaki tablo incelendiğinde, kurgusal metin etkinliklerindeki değerlerle kurgusuz metin etkinliklerindeki değerler arasında üç kata yakın fark olduğu görülecektir. Kurgusal metin etkinliklerinin değerleri işleme düzeyinin, kurgusuz metinlere oranla yüksek olduğu söylenebilir. Bu durumda, olay çevresinde gelişen edebi metinlerin değer aktarımında daha iyi sonuçlar elde ettiğini ve etkinliklerdeki soru çeşidinin fazla olmasından ötürü birçok değeri kapsadığı söylenebilir. Ayrıca

değerlerin içeriğine bakıldığında sevgi değerinin en fazla işlenen değer olduğu görülmektedir.

“Çocuk Dünyası” temasının içeriği düşünüldüğünde sevgi, hoşgörü, empati, sorumluluk, bağımsız ve özgür düşünebilme, dostluk, paylaşımcı olmak gibi çocuğun gelişim düzeyine uygun ve içeriğe daha yakın olduğu düşünülen değerlerin işlenmesi öngörülür. Tabloya baktığımızda dostluk ile paylaşımcı olmak değeri dışında diğer değerlere yer verildiği söylenebilir.

2.TEMA: MİLLİ MÜCADELE VE ATATÜRK

1. Metin: Bilmeyen Var Mı? (Elif AKARDAŞ)

Konuşma etkinliği: “Bilmeyen Var Mı?” metninden önceki hazırlık çalışmalarında verilen “*İstiklal Marşı’nı okurken neler hissediyorsunuz?*” sorusu muhtemel olarak verilen cevaplara göre vatanseverlik, kültürel mirasa sahip çıkma değerlerini karşılar.

Okuma etkinliği: Metin altı sorusu olarak 3. Etkinlikte 7 soru verilmiştir. (S.6). “*İstiklal Marşımızı ezbere bilmek niçin önemlidir?*” (S.7) “*Allah bu millete bir daha İstiklal Marşı yazdırmazın sözünden ne anlıyorsunuz?*” verilmiştir. Bu sorular vatanseverlik, duyarlılık, kültürel mirasa sahip çıkma değerlerini karşılar.

Okuma ve konuşma etkinliği: 8. etkinlikte, görsellere göre “*İstiklal Marşımız nerelerde okunur, İstiklal Marşımızı okurken nelere dikkat edersiniz?*” soruları verilmiştir. Bu sorular da yine vatanseverlik, kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

2. Metin: Mustafa Kemal’in Kağnısı (Fazıl Hüsnü DAĞLARCA)

Okuma etkinliği: Şiirden önce verilen hazırlık çalışmalarında, görselleri ve başlığı inceleyerek şiirin konusunun tahmin edilmesi istenmiştir. Görseller aşağıdadır:

Görseller, çalışkan Türk kadınının Kurtuluş Savaşında gösterdiği fedakârlığı ve askerlere yardımlarını gösterdiği için fedakârlık, yardımlaşma ve çalışkanlık değerlerini; aynı zamanda da tüm bunları yapma gücünü vatanseverlik değerinde bulduklarını düşünebiliriz.

Okuma etkinliği: 2. Etkinlikte şiirle ilgili metin altı soruları verilmiştir. Değer bulgusuna rastlanan sorular şunlardır: (S.1) *Kocabaş öldükten sonra, Elif cephaneyi yetiştirmek için nasıl bir çözüm buluyor, siz Elif'in bu davranışını nasıl değerlendiriyorsunuz?* (S.2) *Elif'in yerinde olsaydınız cephaneyi yetiştirmek için nasıl bir çözüm bulurdunuz?* (S.3) *Milli Mücadele'nin kadın kahramanları ile Elif'in ortak özellikleri nelerdir?* soruların cevapları düşünüldüğünde sırasıyla fedakarlık, çalışkanlık, empati, vatanseverlik değerlerinin olduğu görülmektedir.

Okuma ve konuşma etkinliği: 4. Etkinlikte Mustafa Kemal Atatürk'ün aşağıdaki sözü ve Halil Dikmen'in 1933 yılına ait "*İstiklal Savaşı'nda Mermi Taşıyan Kadınlar*" isimli aşağıdaki tablosu verilerek söz ve resim arasındaki ilişki ile Türk kadınının savaşın kazanılmasındaki rolü sorulmuştur:

“Türkiye Cumhuriyeti’nin esas düşüncesi, kadınları değil, erkekleri dahi savaş meydanına götürmemektir. Fakat Türk ulusunun yüksek varlığına, hangi taraftan olursa olsun, ilişildiği zaman, işte o zaman Türk

kadınları Türk erkeklerinin bulunduğu yerde hazır ve uyanık ve etkin olacaktır.”

Bu etkinliğin çalışkanlık, fedakârlık, cesaret, vatanseverlik, yardımlaşma değerlerini karşıladığı görülmektedir.

Konuşma etkinliği:5. Etkinlikte, seçilen bir öğrencinin şiirdeki Elif’in yerine geçerek diğer öğrencilerin de Elif’in hayatıyla ilgili sorular yöneltilmesi istenmiştir. Bu etkinlikte empati değeri olduğu görülmektedir.

Yazma etkinliği:9. Etkinlikte, *“Elif kağıntıyı çekmek için Kocabaş’ın yerine geçtikten sonra neler yaşanmış olabilir?”* sorusu yöneltilerek hikâye yazılması istenmiştir. Bu etkinlik bağımsız ve özgür düşünebilme değerini karşılar.

3. Metin: 15 Temmuz (MEB 15 Temmuz Kitapçığı)

Konuşma etkinliği: Hazırlık çalışmalarında (S.1) *Özgürlük sizin için ne anlama gelir?* Sorusu bağımsız ve özgür düşünebilme değerini karşılar. (S.2) *“Bir ülkeyi yönetenlerin seçilmesinde vatandaşlar etkili midir?”* sorusu ise sorumluluk değerini karşılar.

Okuma etkinliği:3. etkinlikte metin altı sorularının muhtemel cevapları düşünüldüğünde vatanseverlik, fedakârlık, çalışkanlık, duyarlılık, sorumluluk değerleriyle ilgili olduğu görülür. Sorular: (S.1) *Ömer Halisdemir ile Hasan Tahsin arasında ne gibi benzerlikler vardır?* (S.2) *Bu toprağın evlatlarının beslediği kaynaklar kimlerdir?* (S.3) *Metinde milletimizin hangi özelliklerinden bahsedilmektedir?* (S.4) *Çanakkale ve Kurtuluş Savaşı hakkında bildiklerinizden hareketle “Ne çok öldük yaşamak için.” sözünü açıklayınız.* (S.5) *Bir milletin tarihindeki olayları unutmaması o milletin geleceğine nasıl bir katkı sağlar?*

Konuřma etkinliği:5. etkinlikte bayrak resmi verilerek bayrağımızın neler çağrıştırdığı ve bağımsızlık konulu bir konuşma yapılması istenmiştir. Bu etkinlik bağımsız ve özgür dűřünebilme, bayrak sevgisinden hareketle sevgi ile vatanseverlik değerlerini karşılar.

Konuřma etkinliği:6. etkinlikte Pir Sultan Abdal'ın “*Álem çiçek olsa arı ben olsam/Dost dilinden tatlı dil bulamadım.*” , Hacı Bektař Veli'nin “*Bir olalım, iri olalım, diri olalım.*”, Yunus Emre'nin *Gelin tanış olalım/İşi kolay tutalım. Sevelim, sevilelim/ Dünya kimseye kalmaz.*” ve Mevlana'nın “*Sevgide güneş gibi ol. Dostluk ve kardeşlikte akarsu gibi ol.*” sözleri verilerek etkinliğin a seğeneğinde ortak özellikleri sorulmuştur. Sözler dostluk, hoşgörü, yardımlaşma, sevgi, iyimserlik değerlerini karşılar. Etkinliđin b seğeneğinde 15 Temmuzda milletimizin gösterdiği tepkiyi en iyi ifade eden sözün hangisi olduğu sorulmuştur. Bu sorunun cevabı dűřünüldüđünde yardımlaşma, cesaret, vatanseverlik değerlerini dűřünebiliriz.

Yazma etkinliği: Aynı etkinliğin C seğeneğinde ise verilen sözlerden hareketle řiir yazılması istenmiştir. Estetik duyguların geliştirilmesi ile bağımsız ve özgür dűřünebilme değerlerine karşılık gelir.

Yazma ve okuma etkinliği:7. etkinlikte aşağıdaki karikatür görseli verilerek yurtdışında yaşayan Türkçe bilen birine 15 Temmuzda yaşananları anlatan e-posta yazılması ve 6. Etkinlikteki özdeyişlerden en az birinin kullanılması istenmiştir.

Bu etkinlik bağımsız ve özgür dűřünebilme, vatanseverlik, duyarlılık değerlerini karşılar.

4. Metin: Dersimiz Atatürk (Turgut Özakman) (dinleme/izleme metni)

Konuşma etkinliği:Hazırlık çalışmalarında “*Mustafa Kemal’in hayatıyla ilgili neler biliyorsunuz?*” sorusu duyarlılık değerini karşılar.

Dinleme etkinliği:2. etkinlikte metin altı sorularında, (S.2) *Mert dedesinden hangi konuda yardım istiyor,*(S.3) *Mert’in dedesi, niçin Mert ve dedesine yardım etmeyi kabul etmiş olabilir?*” soruları yardımlaşma değerini karşılar. (S.4) *Atatürk, ‘ben gençken elime geçen iki kuruştan biriyle kitap alırdım.’ sözü ile daha sonraları göstermiş olduğu başarılar arasında bir ilişki olabilir mi?*” sorusu sorulmuştur. Bu soru çalışkanlık değerini karşılar. (S.6) “*Filmin sonundaki, “Ben seni hiç görmeden sevdim.” ifadesine göre Atatürk’ün hiç görülmeden sevilmesinin sebebi nedir?*” muhtemel cevaplar düşünüldüğünde fedakârlık, sevgi, saygı değerlerini düşündürür. (S.7) “*Filmde Atatürk ile ilgili olarak, “Yapamayacağını söylemiyor, söylediğini yapıyor.” ifadesi verilerek “Atatürk’ün bu davranışının nasıl değerlendirildiği”*sorulmuştur. Bu soru, çalışkanlık, doğruluk, özgüven, cesaret değerlerini düşündürür. (S.8) “*Milletimizin her 10 Kasım sabahı saygı ile hazır olda beklemesinin sebebi nedir?*” verilmiştir. Bu soru saygı, duyarlılık, sevgi, değerlerini karşılar.

Okuma etkinliği: 5. etkinlikte Amerika’da yaşayan 10 yaşındaki bir çocuğun 28 Ekim 1923’te Atatürk’e duyduğu hayranlığını ifade eden mektup verilerek “*Atatürk’ün 10 yaşındaki bir çocuğun mektubuna karşılık vermesini nasıl değerlendiriyorsunuz?*” sorusu yöneltilmiştir. Bu soru hoşgörü, nazik olmak, alçakgönüllülük, sevgi değerlerini karşılar. “*Sizin de ilgi duyduğunuz ve görmek istediğiniz bir ülke var mı?*” sorusu bağımsız ve özgür düşünebilme değerini karşılar.

Yazma etkinliği:7. etkinlikte Atatürk’ün Time dergisi kapağındaki fotoğrafı verilerek öğrencilere“*kendilerinin de fotoğrafının dergi kapağında yer aldığını düşünmeleri, ülkemize ve insanlığa yaptığınız hangi hizmetle derginin kapağında yer almak istediğiniz ve kendi başarılarını anlatan yazı yazmaları*” istenmiştir. Bu etkinlik empati, bağımsız ve özgür düşünebilme, çalışkanlık değerlerini karşılar.

Konuşma ve yazma etkinliği:8. etkinlikte Kurtuluş Savaşı konulu kitapların kapak resimleri verilerek “*Kurtuluş Savaşı ile ilgili bir eser yazsaydınız adını ne*

koyardınız?” bağımsız ve özgür düşünebilme, “Kitabınız için A4 kâğıdına bir kapak tasarımı yapınız.” estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar.

Okuma etkinliği: Gelecek derse hazırlık bölümünde *birlik, beraberlik ve dayanışma konulu atasözü* araştırmaları istenmiştir. Bu bölüm yardımlaşma, dayanışma, paylaşımcı olmak ile atasözü olduğu için kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

Okuma etkinliği:Tema değerlendirme sorularında *Düşmanın Övdüğü Asker* metni verilerek sorular sorulmuştur. (S.3)“*Türk komutanının hangi davranışı Avustralyalı askeri duygulandırıyor?*” (S.4) “*Türk askerinin bu davranışını nasıl değerlendiriyorsunuz?*” soruları sorulmuştur. Türk askerinin düşman askeri bile olsa dini bayramlarında saldırılara son verip eğlenmelerine müsaade etmelerine ve ayran hediye etmelerine duygulanıyor. Bu soruların cevabına ve Türk askerlerinin davranışlarına bakıldığında hoşgörü, duyarlılık, şefkat değerlerini düşündürüyor.

Tablo 1: II. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
4. Metin	Yardımlaşma (1) Çalışkanlık (1) Fedakârlık (1) Sevgi (2) Saygı (2) Doğruluk (1) Özgüven (1) Duyarlılık (1)	10
Toplam: 10		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	---	---
Toplam: 0		

Dinleme etkinliklerindeki değerlerin kurgusal metinlerde sadece bir metinde yoğunluk kazandığı ve bu metnin etkinliklerinde değer çeşitliliğinin fazla olduğu görülmektedir. Kurgusuz metinlerde ise herhangi bir değer bulgusuna yer verilmemiştir.

Tablo 2: II. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Vatanseverlik (2) Duyarlılık (1) KÜMSAÇ (1)	4
2. Metin	Fedakârlık (3) Yardımlaşma (1) Çalışkanlık (3) Vatanseverlik (3) Empati (1) Cesaret (1)	12
4. Metin	Şefkat (1) Hoşgörü (2) Nazik olmak (1) Alçakgönüllülük (1) Sevgi (1) BÖD (1) Yardımlaşma (3) Paylaşımçı olmak (1) Duyarlılık (1)	12
Toplam: 28		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	Vatanseverlik (1) Fedakârlık (1) Çalışkanlık (1) Duyarlılık (1) Sorumluluk (1)	5
Toplam: 5		

Kurgusal metinlerdeki okuma etkinliklerinde yer alan değerlerin kurgusuz metinlere oranla oldukça fazla olduğu görülmektedir. Temaya uyumlu olarak vatanseverlik, çalışkanlık gibi değerlerin yoğun olarak yer aldığı tespit edilmiştir. kurgusuz metin okuma etkinliklerinde de yine aynı değerler bulunmuştur.

Tablo 3: II. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Vatanseverlik (2) KÜMSAÇ (2)	4
2. Metin	Çalışkanlık (1) Fedakârlık (1) Cesaret (1) Vatanseverlik (1) Yardımlaşma (1) Empati (1)	6
4. Metin	BÖD (1) Duyarlılık (1) EDUG(1)	3

Toplam: 13		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3.Metin	Sorumluluk (1) BÖD (1) Sevgi (2) Vatanseverlik (2) Dostluk (1) Hoşgörü (1) Yardımlaşma (2) İyimsellik (1) Cesaret (1)	12
Toplam: 12		

Kurgusal ve kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde yer alan değerlerin neredeyse eşit olarak dağıldığı görülmektedir. Bir adet kurgusuz metin yer almasına rağmen kurgusal metinlerle yarışacak ölçüde değere yer verildiği görülmektedir.

Tablo 4: II. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin	BÖD (1)	1
4. Metin	EDUG (1) Empati (1) BÖD (2) Çalışkanlık (1)	6
Toplam: 7		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3.Metin	BÖD (2) Vatanseverlik (1) Duyarlılık (1)	4
Toplam: 4		

Hem kurgusal hem kurgusuz metin yazma etkinliklerinde özellikle öğrencilerin hayal dünyalarını zenginleştiren,bağımsız ve özgür düşünebilme değerine ağırlık verildiği görülmektedir. Diğer becerilerde olduğu gibi yazma becerisi etkinliklerinde de kurgusal metinlerdeki değerlere ağırlık verildiği söylenebilir.

Tablo 5: II. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam

Dinleme	Yardımlaşma (1) Çalışkanlık (1) Fedakârlık (1) Sevgi (2) Saygı (2) Doğruluk (1) Özgüven (1) Duyarlılık (1)	10	60
Okuma	Şefkat (1) Hoşgörü (2) Nazik olmak (1) Alçakgönüllülük (1) Sevgi (1) BÖD (1) Yardımlaşma (3) Paylaşımçı olmak (1) Duyarlılık (2) Fedakârlık (3) Çalışkanlık (3) Vatanseverlik (5) Empati (1) Cesaret (1) KÜMSAÇ (1)	28	
Konuşma	Vatanseverlik (3) KÜMSAÇ (3) Çalışkanlık (1) Fedakârlık (1) Cesaret (1) Yardımlaşma (1) Empati (1) BÖD (1) Duyarlılık (1) EDUG(1)	14	
Yazma	EDUG (2) Empati (1) BÖD (3) Çalışkanlık (1)	7	
KURGUSUZ			
Dinleme	---	---	21
Okuma	Vatanseverlik (1) Fedakârlık (1) Çalışkanlık (1) Duyarlılık (1) Sorumluluk (1)	5	
Konuşma	Sorumluluk (1) BÖD (1) Sevgi (2) Vatanseverlik (2) Dostluk (1) Hoşgörü (1) Yardımlaşma (2) İyimserlik (1) Cesaret (1)	12	
Yazma	BÖD (2) Vatanseverlik (1) Duyarlılık (1)	4	
Genel Toplam: 81			

“Milli Mücadele ve Atatürk” temasındaki etkinliklerde neredeyse tüm değerlere yer verildiği görülmektedir. Özellikle vatanseverlik, çalışkanlık, duyarlılık ve yardımlaşma değerlerine ağırlık verilmesi temaya uygun olmuştur. Bu denli zengin içeriğe sahip olmasının sebebi temanın oldukça kapsamlı olarak birçok değeri işleyebilecek kapasitede olmasıdır. Türk milletinin savaşlarda topyekûn hareket etmesi, toplumsal bağın artmasıyla birlikte değerlerin zenginleşmesinde etkilidir.

Kurgusal metin etkinliklerinde yer alan değerlerle kurgusuz metin etkinlikleri arasında neredeyse 3 kat fark olduğu görülmektedir. Kurgusuz metinlerdeki dinleme etkinliklerinde herhangi bir değere yer verilmezken kurgusal metinlerde dört temel beceri etkinliklerinin tamamında değere yer verilmiştir.

3. TEMA: ERDEMLER

1. Metin: Güvercin (Beydeba)

Konuşma etkinliği: 3. etkinlikte metin altı soruları verilmiştir: (S.1) “Güvercinlerin başkanı ağdan kurtulmak için diğer güvercinlere nasıl bir çözüm önerisi sunuyor? Siz olsaydınız nasıl bir çözüm yolu bulurdunuz? (S.2) Güvercinlerin başkanı fareden nasıl bir yardım istiyor?” Bu sorular yardımlaşma, iyimserlik, hoşgörü, empati değerlerini karşılar.

Okuma etkinliği: 4. etkinlik b seçeneğinde metnin konusunu yansıtan atasözü sorulmuştur. “Birlikten kuvvet doğar” ile “baş başa vermeyince taş yerinden kalkmaz” atasözleri yardımlaşma değerini karşılar.

Konuşma etkinliği: 6. etkinlikte, “Birlik, beraberlik ve dayanışmanın artması için neler yapmalıyız ve nasıl paylaşmalıyız?” sorusuyla konuşma etkinliği yapılmıştır. Bu etkinlik de yine yardımlaşma değerini karşılar.

Yazma etkinliği: Gelecek derse hazırlık bölümünde nezaket ve görgü kuralları konulu bir afiş hazırlanması istenmiştir. Nazik olmak, saygı, estetik değerlerin geliştirilmesi, bağımsız ve özgür düşünebilme değerlerini karşılar.

2. Metin: Karagöz ile Hacivat- İncelik (Suat BATUR)

Konuşma etkinliği: Hazırlık çalışmalarında “elinize sağlık, affedersiniz” gibi sözler verilerek bu sözlerin görgü kuralları ve nezaketle ilgili olduğunun işaretlenmesi istenmiştir. Nazik olmak değerini düşünebiliriz.

Okuma etkinliği: 2. etkinlikte, (S.1) “*Karagöz’ün Hacivat’a karşı davranışını nasıl buluyorsunuz?*” sorusu saygı, nazik olmak, hoşgörü değerlerini karşılar. (S.2) “*Kahramanlardan hangisinin yerine geçmek isterdiniz?*” sorusu ise empati değerini karşılar.

Konuşma etkinliği: 3. etkinlikte günlük hayatta karşılaştığımız bazı durumlarda hangi nezaket ifadelerini kullandığımıza dair cümleler verilmiştir. Bu etkinlik de yine nazik olmak değerlerini karşılar.

Okuma etkinliği: 7.etkinlikte görgü kurallarıyla ilgili kısa bir olay verilerek soruların cevaplanması istenmiştir. Bu etkinlik bize saygı ve nazik olmak değerlerini düşündürür.

3. Metin: Püf Noktası (İskender Pala)

Okuma etkinliği: 1.etkinlikte metinde hangi değerlere ulaşıldığı sorulup işaretlenmesi istenmiştir. Bu değerler şunlardır: sabır, dürüstlük, sevgi, saygı, dostluk, güven. Doğrudan değerler ile ilgili etkinliğin verilmesi isabet olmuştur.

Okuma etkinliği: 2.etkinlik b seçeneğinde emek vermek deyiminin anlamı cümleden hareketle sorulmuştur. Çalışkanlık değerini karşıladığı görülmektedir.

Yazma etkinliği: 8. etkinlik b seçeneğinde “*sabır, dürüstlük, sevgi, saygı, dayanışma, iyilikseverlik, paylaşma, yardımlaşma*” değerlerinden birini kullanarak hikâye yazılması istenmiştir.

4.Metin: Adsız Çeşme (Hasan Ali Yücel) (dinleme/izleme)

Konuşma etkinliği: Hazırlık çalışmalarında “*İyilik eden, iyilik bulur, atasözünden ne anlaşıldığı*”ve “*herhangi birine iyilik yaptığınızda ya da size iyilik yapıldığında kendinizi nasıl hissedersiniz?*”soruları sorulmuştur. İyimsenlik, iyilik yapmak ve hoşgörü değerlerini karşılar.

Konuşma ve dinleme etkinliği: 4.etkinlikte şiirdeki iyilik yapmakla ilgili olan mısralar alınarak yorumlanması istenmiştir. İyimsenlik, iyilik yapmak ve hoşgörü değerlerini karşılar. Aynı etkinliğin diğer seçeneklerinde de “*iyiliğin neye benzetildiği, siz şairin yerinde olsaydınız neye benzetirdiniz?*” gibi sorular

sorulmuştur. Bu sorular da iyimserlik, iyilik yapmak, hoşgörü ve empati değerlerini karşılar.

Konuşma ve dinleme etkinliği: 6. etkinlikte “*Şairin iyilikle ilgili görüşleri hakkında ne düşünüyorsunuz?*” sorusu sorulmuştur. İyimserlik ve iyilik yapmak değerlerini karşılar.

Okuma etkinliği: 7. etkinlikte sadaka taşı ve kuş evi görselleri verilerek Türk kültüründe yardımlaşmanın önemli bir miras olarak bize kaldığı belirtilmiştir. “*Sizce bu tür yapılar hangi duygu ve düşüncelerle yapılmış olabilir, siz olsaydınız insanlara ve diğer canlılara yardım etmek için nasıl bir yöntem geliştirirdiniz?*” soruları yardımlaşma, bağımsız ve özgür düşünebilme, paylaşımcı olmak, duyarlılık, şefkat, iyimserlik ve iyilik yapmak değerlerini karşılar.

Konuşma ve okuma etkinliği: 8. etkinlikte “*Mevlana'nın Yedi Öğüdü*” verilerek yorumlanması istenmiştir. Yardımlaşma, şefkat, merhamet, alçakgönüllülük, hoşgörü, doğruluk değerlerini karşılar.

Okuma etkinliği: Tema değerlendirme soruları bölümünde “*Güler Yüze ve Gülmeye Dair*” metni verilerek sorular sorulmuştur. (S.2) “*Güler yüzlü insanlar her kusuru hoş gören affeden insanlardır, cümlesinden ne anlıyorsunuz?*” sorusu hoşgörü ve iyimserlik değerlerini karşılar.

Tablo 1: III. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
3. Metin		
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
4. Metin	İyimserlik (2) İyilik yapmak (2) Hoşgörü (2) Empati (1)	7
Toplam: 7		

Dinleme becerisi kurgusal metin etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmazken kurgusuz metin etkinliklerinde iyilik yapmak, hoşgörü, empati gibi “Erdemler” temasına uygun değerler tespit edilmiştir.

Tablo 2: III. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Yardımlaşma (1)	1
2. Metin	Saygı (2) Nazik olmak (2) Hoşgörü (1) Empati (1)	6
3. Metin	Dürüstlük (1) Sevgi (1) Saygı (1) Dostluk (1) Çalışkanlık (1)	5
Toplam: 12		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
4. Metin	Yardımlaşma (2) BÖD (1) Paylaşımçı olmak (1) Duyarlılık (1) Şefkat (2) İyimserlik (2) İyilik yapmak (1) Merhamet, (1) Alçakgönüllülük, (1) Hoşgörü, (2) Doğruluk (1)	15
Toplam: 15		

Okuma etkinliklerinde yer alan değerlere baktığımızda şu ana kadar ki tablolardan farklı olarak kurgusuz metin etkinliklerinde yer alan değerlerin, kurgusal metin etkinliklerinden fazla olduğu görülmektedir. Değerlerin içeriğine bakıldığında genelde aynı değerlerin işlenmesi temaya uygun olmuştur.

Tablo 3: III. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Yardımlaşma(2) İyimserlik (1) Hoşgörü (1) Empati (1)	5
2. Metin	Nazik Olmak (2)	2
3. Metin	BÖD (1) KÜMSAÇ (1) Duyarlılık (1) EDUG(1)	4
Toplam: 11		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam

KURGUSUZ		
4. Metin	İyimselik (4) İyilik yapmak (4) Hoşgörü (4) Empati (1) Yardımlaşma (1) Şefkat (1) Merhamet (1) Alçakgönüllülük (1) Hoşgörü (1) Doğruluk (1)	19
Toplam: 19		

Kurgusuz metin konuşma becerisi etkinliklerinde yer alan değerlerin, kurgusal metinde yer alan değerlerden fazla olması; kurgusuz metnin içeriğinin kurgusal metinle oranla zengin olduğunu göstermektedir. Bu durum, istenirse eğer kurgusuz metinlerin de değer aktarımında başarılı olabileceğini gösterir.

Tablo 4: III. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	BÖD (1) Nazik olmak (1) Saygı (1) EDUG (1)	4
2. Metin	---	---
3. Metin	Dürüstlük (1) Sevgi (1) Saygı (1) Dayanışma (1) İyimselik (1) Paylaşımci olmak (1) Yardımlaşma (1)	7
Toplam: 11		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
4. Metin	---	---
Toplam: 0		

Kurgusuz metinlerde yazma etkinliklerinde herhangi bir değere rastlanmazken kurgusal metin yazma etkinliklerinde tema içeriğine uygun olan değerlere yer verildiği görülmektedir.

Tablo 5: III. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam

Dinleme	---	---	34
Okuma	Yardımlaşma (1) Saygı (3) Nazik olmak (2) Hoşgörü (1) Empati (1) Dürüstlük (1) Sevgi (1) Dostluk (1) Çalışkanlık (1)	12	
Konuşma	Yardımlaşma(2) İyimserlik (1) Hoşgörü (1) Empati (1) Nazik Olmak (2) BÖD (1) KÜMSAÇ (1) Duyarlılık (1) EDUG(1)	11	
Yazma	BÖD (1) Nazik olmak (1) Saygı (1) EDUG (1) Dürüstlük (1) Sevgi (1) Saygı (1) Dayanışma (1) İyimserlik (1) Paylaşımçı olmak (1) Yardımlaşma (1)	11	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	İyimserlik (2) İyilik yapmak (2) Hoşgörü (2) Empati (1)	7	41
Okuma	Yardımlaşma (2) BÖD (1) Paylaşımçı olmak (1) Duyarlılık (1) Şefkat (2) İyimserlik (2) İyilik yapmak (1) Merhamet, (1) Alçakgönüllülük, (1) Hoşgörü, (2) Doğruluk (1)	15	
Konuşma	İyimserlik (4) İyilik yapmak (4) Hoşgörü (4) Empati (1) Yardımlaşma (1) Şefkat (1) Merhamet (1) Alçakgönüllülük (1) Hoşgörü (1) Doğruluk (1)	19	
Yazma	---	---	
Genel Toplam: 75			

“Erdemler” teması etkinliklerinde, en başta belirlenen bütün değerlerin işlendiği görülmektedir. Tema adı bile değerler eğitimine gönderme yaptığı için metin içeriklerinin ve etkinliklerin zengin olmasında bu durum etkilidir.

Tablo incelendiğinde kurgusuz metin etkinliklerindeki değerlerin kurgusal metinlerden fazla olduğu görülmektedir. Kurgusal metin etkinliklerinde dinleme becerisine ait değer tespit edilmemiştir. Kurgusuz metinlerde ise yazma becerisi etkinliklerinde herhangi bir değere rastlanmamıştır.

Etkinliklerde genel toplamda 75 kez değer tespitine varılmıştır. Bu durum, etkinlik içeriklerinin değerler açısından zengin sorulardan oluştuğunu göstermektedir.

Kurgusal metin dinleme, kurgusuz metin yazma etkinliklerinde değer yer almamaktadır.

4. TEMA: BİLİM VE TEKNOLOJİ

1. Metin: Uzayda Bir Gün (Aslı Zülal)

Konuşma etkinliği: Hazırlık çalışmalarında “*Uzayda bir yolculuğa çıkacak olsaydınız nereye gitmek isterdiniz?*” sorusu bağımsız ve özgür düşünebilme değerine uygundur.

Okuma etkinliği: 3.etkinlikte, uzay gemisindeki kişisel temizlik seçeneği, temizlik değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 6. etkinlikte astronotlardan birinin yerine kendimizi koyarak yaşanan bir olayı hikâye şeklinde kurgulanması istenmiştir. Empati değerini düşündürür.

2. Metin Adı: Sarımsak Soslu Makarna (Alberto Douglas)

Konuşma etkinliği: Hazırlık çalışmalarında,“*Daha önce herhangi bir büyüğünüzden yardım almadan yemek yaptınız mı?*” sorusu yardımlaşma değerini, hangi yemekleri seviyorsunuz sorusu sevgi değerini karşılar.

3. Metin Adı: Bir Dâhiyle Konuşmak (Emine Çaykara)

Konuşma etkinliği: 3.Etkinlikte bilim insanlarının görselleri ve isimleri verilerek seçilen biriyle sunum yapılması istenmiştir. Bu etkinlik çalışkanlık ve sorumluluk değerlerini karşılar.

Konuşma etkinliği: 4. Etkinlik, “bir bilim adamı kendi dilini geliştirmesi için neler yapabilir?” sorusundadile verilen önemi düşünürsek kültürel mirasa sahip çıkma ile çalışkanlık değerlerine uygun bir sorudur, diyebiliriz.

4.Metin: Sanki Caminin Bakım Kılavuzu (Dinleme/İzleme)

Konuşma etkinliği: Hazırlık çalışmalarında (S.1)“Çevremizde ilgi gören ve tarihi değeri olan mimari yapılar var mı?”ve (S.2) “Mimar Sinan hakkında ne biliyorsunuz?” soruları kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

Dinleme etkinliği: 3. etkinlikte (S.1) “Siz Mimar Sinan ’ın yerinde olsaydınız caminin restorasyonunu sağlamak için başka nasıl bir yol izlerdiniz?” sorusu empati, (S.2) “Mimar Sinan ’ın geleceğe mektup bırakmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusu ise çalışkanlık değerini karşılar.

Tablo 1: IV. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
4. Metin	Empati (1) Çalışkanlık (1)	2
Toplam: 2		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
Toplam: 0		

Kurgusal metinlere ait dinleme etkinliklerde 2 farklı değer tespit edilirken kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde herhangi bir değere rastlanılmadığı görülmektedir.

Tablo 2: IV. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Temizlik (1)	1
4. Metin	---	---
Toplam: 1		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
Toplam: 0		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde sadece bir değer tespit edilirken kurgusuz metin okuma etkinliklerinde herhangi bir değere rastlanmamıştır.

Tablo 3: IV. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	BÖD (1)	1
4. Metin	KÜMSAÇ (1)	1
Toplam: 2		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	Yardımlaşma (1) Sevgi (1)	2
3. Metin	Çalışkanlık (2) KÜMSAÇ (1) Sorumluluk (1)	4
Toplam: 6		

Kurgusuz metinlere ait konuşma etkinliklerinde 4 farklı değer tespit edilmiştir. Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde ise 3 farklı değere rastlanılmıştır.

Tablo 4: IV. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Empati (1)	1
4. Metin	---	---
Toplam: 1		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
Toplam: 0		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde bir değer tespit edilirken kurgusuz metin yazma etkinliklerinde herhangi bir değere rastlanmamıştır.

Tablo 5: IV. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	Empati (1) Çalışkanlık (1)	2	6
Okuma	Temizlik (1)	1	
Konuşma	BÖD (1) KÜMSAÇ (1)	2	
Yazma	Empati (1)	1	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	---	---	6
Okuma	---	---	
Konuşma	Yardımlaşma (1) Sevgi (1) Çalışkanlık (2) KÜMSAÇ (1) Sorumluluk (1)	6	
Yazma	---	---	
Genel Toplam: 12			

“Bilim ve Teknoloji” teması adından da anlaşılacağı üzere çok fazla değer barındırmayan içeriğe sahip bir temadır. Kurgusal metin etkinliklerindeki değerlerin, kurgusuz metin etkinliklerindeki değerlerden fazla olduğu görülmektedir.

Temada toplam 8 farklı değer işlenmiştir. Konuşma etkinliklerindeki değerlerin diğer becerilerdeki değerlerden fazla olduğu görülmektedir. Empati, sevgi, çalışkanlık ve kültürel mirasa sahip çıkma değerleri sıklıkla işlenmiştir.

Kurgusal metin etkinliklerinde tüm beceri alanlarındaki etkinliklerde değer tespit edilirken kurgusuz metin dinleme, okuma ve yazma etkinliklerinde değer yer almamaktadır.

5. TEMA: MİLLİ KÜLTÜR

1. Metin: Anadolu Sevgisi (Abdürrahim Karakoç)

Konuşma etkinliği: 5. etkinlikte, “Ülkemizin tarihi ve doğal güzelliklerinin korunması için neler yapılmalıdır?” konulu bir hazırlıklı konuşma hazırlanması istenmiştir. Bu etkinlik duyarlılık değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 6. etkinlikte doğadaki kavramlarla ilgili ve sevgi kelimesi de dâhil bir şiir yazılması istenmiştir. Sevgi ve estetik duyguların geliştirilmesi değerleriyle ilgilidir.

2. Metin: Forsa (Ömer Seyfettin)

Okuma etkinliği: 2. etkinlikte metin altı sorularında verilen “*Vatan, al bayrağın dalgalandığı yer değil midir?*” ile *Kara Memiş’in yerinde siz olsaydınız cenge katılır mıydınız?*” soruları vatanseverlik ve cesaret değerini karşılar.

Konuşma etkinliği: 5. etkinlikte adalar haritası verilerek kendilerini Kara Memiş’in yerine koymaları ve konuşma yapmaları istenmiştir. Empati değerini karşılar.

3. Metin Adı: Tamburi Cemil Bey Enstrümanları Anlatıyor (Yüce Gümüş)

Konuşma etkinliği: Hazırlık çalışmaları 2. soruda “*Müzik ruhun gıdasıdır.*” sözünden ne anladığımız sorulmuştur. Estetik değerlerin geliştirilmesi değerini karşılar.

Konuşma etkinliği: 6. etkinlikte sevilen bir enstrümanın tanıtmak amacıyla sunum hazırlanması istenmiştir. Sevgi değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 7. etkinlikte davul ve zurna hakkında bilgilendirici yazı yazılması istenmiştir. Kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

4. Metin: Dede Korkut-Boğaç Han (Dinleme/İzleme)

Konuşma etkinliği: Hazırlık çalışmalarında “*Dede Korkut kimdir, sizce yaşamış mıdır?*” sorusu kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

Okuma etkinliği: Tema değerlendirme sorularında “*Bir Sıcak orbada Anadolu*” metni verilmiştir. Metinle ilgili 2. soruda “*Her evin önünde ev sahibi ya da o evden bir genç, kapısını açmış; konuk beklemektedir.*” sözüindeki konukseverlik anlayışının yorumlanması istenmiştir. Misafirperverlik değerini karşılar.

Okuma ve konuşma etkinliği: 4. soru, “*Ne var ki fazla bir şey ikram edemeyeceği için üzgündür. Padişah, onun üzüntüsünü gidermek için: bu akşamki kismetimiz ne güzel, ne lezzetli bir çorba bu, diyerek iltifat eder, metinden alınan bu bölümden hareketle Yavuz Sultan Selim’in davranışını yorumlayınız*” hoşgörü, alçakgönüllülük, misafirperverlik değerlerini karşılar.

Tablo 1: V. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
3. Metin	---	---
Toplam: 0		

Dinleme etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 2: V. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	Vatanseverlik (1) Cesaret (1)	2
4. Metin	Hoşgörü (1) Alçakgönüllülük (1) Misafirperverlik (1)	3
Toplam: 5		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
3. Metin	---	---
Toplam: 0		

Kurgusuz metin okuma etkinliklerinde herhangi bir değer tespit edilmezken kurgusal metin okuma etkinliklerinde 5 farklı değer tespit edilmiştir.

Tablo 3: V. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	Empati (1)	1
4. Metin	KÜMSAÇ (1) Hoşgörü (1) Alçakgönüllülük (1) Misafirperverlik (1)	4
Toplam: 5		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	Duyarlılık (1)	1
3. Metin	Sevgi (1) EDUG (1)	2
Toplam: 3		

Konuşma etkinlikleri hem kurgusal hem kurgusuz metinlerde değerlere ulaşmada sıkça kullanılmıştır. Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde genellikle görgü kurallarını içeren kültürel mirasa sahip çıkma, alçakgönüllülük, misafirperverlik gibi değerler tespit edilirken kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde sevgi, duyarlılık, estetik duyguların geliştirilmesi değerleri yer almıştır.

Tablo 4: V. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	Sevgi (1) EDUG (1)	2
3. Metin	KÜMSAÇ (1)	1
Toplam: 3		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde değerbulgusuna rastlanmazken kurgusuz metin yazma etkinliklerinde sevgi, estetik duyguların geliştirilmesi ve kültürel mirasa sahip çıkma değerleri tespit edilmiştir.

Tablo 5: V. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	---	---	10
Okuma	Vatanseverlik (1) Cesaret (1) Hoşgörü (1) Alçakgönüllülük (1) Misafirperverlik (1)	5	
Konuşma	Empati (1) KÜMSAÇ (1) Hoşgörü (1) Alçakgönüllülük (1) Misafirperverlik (1)	5	
Yazma	---	---	
KURGUSUZ			
Dinleme	---	---	6
Okuma	---	---	
Konuşma	Duyarlılık (1) Sevgi (1) EDUG (1)	3	
Yazma	Sevgi (1) EDUG (1) KÜMSAÇ (1)	3	
			Genel Toplam: 16

Genel tablo incelendiğinde kurgusal metin etkinliklerinde 10 değer tespit edilirken kurgusuz metin etkinliklerinde 6 değer tespit edilmiştir. Kurgusal metin dinleme becerisi etkinliklerinde değer bulunmazken kurgusuz metin etkinliklerinde hem dinleme hem konuşma becerisi etkinliklerinde değerlere rastlanmamıştır.

“Milli Kültür” teması etkinliklerinde toplam 11 farklı değer tespit edilmiştir. Değerlerin içeriğine bakıldığında temaya uygun olarak duyarlılık, vatanseverlik, hoşgörü, misafirperverlik gibi değerlerin işlendiği görülmektedir.

Kurgusal metin dinleme, kurgusuz metin dinleme ve okuma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

6. TEMA: OKUMA KÜLTÜRÜ

1. Metin: Okuma Kitaplarım (Ziya Osman Saba)

Okuma etkinliği: 3.etkinlikte metin altı sorusu olarak verilen “*Yazar okuma kitaplarına niçin özlem duymaktadır? Sizin de yazar gibi okumayı özlediğiniz kitaplarınız var mı?*” soruları okuma sevgisinden hareketle sevgi değerini karşılar.

Konuşma etkinliği: 7. etkinlikte “*Kitap okumayı sevmeyen yoktur, aradığı kitabı henüz bulamamış olan vardır.*” sözü verilerek konuşma yapılması istenmiştir. Kitap okuma sevgisini düşünürsek sevgi değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 8.etkinlikte “*yazar, dost, kitaplar, imtihan, öğretmen, öğrenci, hayal, okuma, bahar, özlem, okul, sınıf*” kelimelerinde seçerek yazma etkinliği yapılması istenmiştir. Sevgi ve dostluk değerini karşılar.

2. Metin: Kitabın Serüveni (Mehmet Necati Öngay)

Konuşma etkinliği: 2.etkinlikte şiirden hareketle cevaplanması istenen sorular verilir. 5.soruda “*Kâğıt israfiyla ilgili neler düşünüyorsunuz?*” sorusu duyarlılık değerini karşılar.

3. Metin: Karikatür

Etkinliklerde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

4. Metin: Küçük Şeylerin Hikâyesi-Kütüphane (TRT Belgeseli) (Dinleme/İzleme)

Konuşma etkinliği: 4.etkinlikte kendinizi kütüphane görevlisi olarak görerek tanıtımları ile ilgili bir konuşma etkinliğidir. Empati değerini karşılar.

Okuma etkinliği: Gelecek derse hazırlık bölümünde atların Türk kültüründeki yeri ve önemi ile ilgili araştırma yapılması istenmiştir. Kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

Okuma etkinliği: Tema değerlendirme sorularında “*Kitaba Hürmet*” metni verilerek metinle ilgili sorular sorulmuştur. 3.soru a seçeneğinde kitap kahramanlarıyla kurulan *dostluk hakkındaki düşüncelerin yazılması* istenmiştir. Dostluk değerini karşılar. B seçeneğinde ise “*Siz de kitap okurken kitap*

kahramanlarıyla kendinizi özdeşleştirir misiniz, onlarla dostluk kurar mısınız?” sorusu empati ve dostluk değerlerini karşılar.

Tablo 1: VI. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: 0		

Dinleme etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 2: VI. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Sevgi (1)	1
Toplam: 1		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
4. Metin	KÜMSAÇ (1) Dostluk (2) Empati (1)	4
Toplam: 4		

Kurgusuz metin okuma etkinliklerinde kültürel mirasa sahip çıkma, dostluk, empati değerleri tespit edilirken kurgusal metin okuma etkinliklerinde yalnızca sevgi değeri tespit edilmiştir.

Tablo 3: VI. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Sevgi (1)	1
Toplam: 1		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	Duyarlılık (1)	1
3. Metin	---	---

4. Metin	Empati (1)	1
Toplam: 2		

Kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde duyarlılık ve empati değeri tespit edilmiştir. Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde ise yalnızca sevgi değeri tespit edilmiştir.

Tablo 4: VI. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Sevgi (1) Dostluk (1)	2
Toplam: 2		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
4. Metin		
Toplam: 0		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde sevgi ve dostluk değeri tespit edilmiştir. Ancak kurgusuz metinler sayıca fazla olmasına rağmen yazma etkinliklerinde herhangi bir değere rastlanmamıştır.

Tablo 5: VI. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme			4
Okuma	Sevgi (1)	1	
Konuşma	Sevgi (1)	1	
Yazma	Sevgi (1) Dostluk (1)	2	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme			6
Okuma	KÜMSAÇ (1) Dostluk (2) Empati (1)	4	
Konuşma	Duyarlılık (1) Empati (1)	2	
Yazma			
Genel Toplam: 10			

Tablo incelendiğinde “Okuma Kültürü” temasında toplam 6 farklı değer tespit edilmiştir. Kurgusuz metin etkinliklerinde 4 farklı değer (kültürel mirasa sahip çıkma, dostluk, empati, duyarlılık) tespit edilirken kurgusal metin etkinliklerinde 2 farklı değer (sevgi, dostluk) tespit edilmiştir. Etkinliklerde sevgi, dostluk, empati değerleri yoğunluk kazanmaktadır.

Kurgusal metin dinleme, kurgusuz metin dinleme ve yazma etkinliklerinde değer bulunmamaktadır.

7. TEMA: SAĞLIK SPOR

1. Metin: Anadolu'nun Cirit Oyunları (Mehmet Önder)

Okuma etkinliği:2. ve 3. etkinlikte metinden hareketle ciritle ilgili sorular verilmiştir. Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan ciritle ilgili bu etkinlik kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

Konuşma etkinliği: 5. etkinlikte cirit oyununu tanıtan konuşma yapılması istenmiştir. Yine kültürel mirasa sahip çıkma değerini düşünebiliriz.

2. Metin: Sağlıklı Yaşıyorum

Okuma etkinliği: 2.etkinlikte metin altı soruları yer alıyor: (S.1) “Okulda dikkat edilmesi gereken temizlik kuralları nelerdir?” sorusu temizlik, (S.2) “Kişisel bakımımıza özen göstermezsek sosyal hayatta ne gibi problemler yaşayabiliriz?” temizlik ve sorumluluk, (S.3) “Sağlıklı yaşam kurallarına dikkat etmeyen insanlar, hangi problemlerle karşılaşır?” duyarlılık değerini karşılar.

3. Metin Adı: Cazgır (Attila İlhan)

Konuşma etkinliği: Hazırlık çalışmalarındaki “Güreş hakkında neler biliyorsunuz?” sorusu kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 6.etkinlikte yurtdışında yaşayan bir arkadaşına Kırkpınar güreşlerine davet için kısa mesaj yazılması istenmiştir. Kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

4. Metin: Bilinçsiz İlaç Kullanımı (dinleme/izleme)

Dinleme etkinliği: 2.etkinlikte ilaçların bilinçsiz kullanımının ne olduğu sorulmuştur. Bu konuda bilinçli olmayı öğreten bir soru olduğu için duyarlılık değerini karşılar.

Tablo 1: VII. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
---	---	---
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
4. Metin	Duyarlılık (1)	1
Toplam: 1		

Kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde sadece bir değer (duyarlılık) tespit edilmiştir. Kurgusal metin bulunmadığı için değer bulgusuna da rastlanmamıştır.

Tablo 2: VII. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
---	---	---
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	KÜMSAÇ (1)	1
2. Metin	Sorumluluk (1) Temizlik (2) Duyarlılık (1)	4
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: 5		

Bu temada kurgusal metin bulunmadığı için kurgusuz metin etkinlikleri incelenmiştir. Kurgusuz metin okuma etkinliklerinde 4 farklı değer tespit edilmiştir.

Tablo 3: VII. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
---	---	---
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	KÜMSAÇ (1)	1
2. Metin	---	---
3. Metin	KÜMSAÇ (1)	1
4. Metin	---	---
Toplam: 2		

Kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde tek değer (kültürel mirasa sahip çıkma) tespit edilmiştir.

Tablo 4: VII. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
---	---	---
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
3. Metin	KÜMSAÇ (1)	1
4. Metin	---	---
Toplam: 1		

Önceki becerileri düşündüğümüzde yazma becerisi değerlerinin az olduğu görülmektedir. Bu temada kurgusal metne yer verilmediği için kurgusuz metin etkinliklerinin birinde kültürel mirasa sahip çıkma değeri tespit edilmiştir.

Tablo 5: VII. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	---	---	---
Okuma	---	---	
Konuşma	---	---	
Yazma	---	---	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	Duyarlılık (1)	1	9

Okuma	KÜMSAÇ (1) Sorumluluk (1) Temizlik (2) Duyarlılık (1)	5	
Konuşma	KÜMSAÇ (2)	2	
Yazma	KÜMSAÇ (1)	1	
			Genel Toplam:9

Temadaki 4 metnin tamamı kurgusuz metin olmasına rağmen etkinliklerde genel toplamda 11 kez, 5 farklı değer tespit edilmiştir. “Sağlık ve Spor” tema içeriğine uygun olarak duyarlılık, temizlik ve sorumluluk değerlerine ağırlık verilmiştir.

8.TEMA: DOĞA VE EVREN

1. Metin: Yüksek Evde Oturanın Türküsü (Gülten Akın)

Okuma ve yazma etkinliği: 5.etkinlikte çevre kirliliğiyle ilgili bir broşür verilmiştir. Devamında atık konulu bir broşür hazırlanması ve çevreyi temiz tutmak konusunda konuşma hazırlanması istenmiştir. Temizlik ve duyarlılık değerlerini karşılar.

Yazma etkinliği: 7. etkinlikte doğayla ve dünyanın yeşil kalması ile ilgili verilen görsellerden hareketle şiir yazılması istenmiştir. Estetik duyguların geliştirilmesi, duyarlılık, temizlik değerlerini karşılar.

Yazma etkinliği: 8. etkinlikte ise çevre sorunuyla ilgili yazılan bir e-postaya cevap yazılması istenmiştir. Tüm bu etkinlikler temizlik ve duyarlılık değerleriyle ilgilidir.

2. Metin: Reçete (Mustafa Kutlu)

Etkinliklerde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

3. Metin: Kar Tanesinin Serüveni (SamedBehrengi)

Etkinliklerde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

4. Metin: Kuş Ağacı (Dinleme/izleme)

Konuşma etkinliği: Hazırlık çalışmaları, 2.soru: “Büyüttüğünüz bir bitki var mı, varsa onu büyütmek ve canlı tutmak için neler yapıyorsunuz?” sorumluluk değerini karşılar.

Okuma etkinliği: Tema değerlendirme sorularında atıklarla ilgili bir metin verilerek “Atıklarla baş etmek için neler yapabiliriz?” sorusu duyarlılık değerine uygundur.

Tablo 1: VIII. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
Toplam: 0		

Dinleme etkinliklerinde herhangi bir değere rastlanmamıştır.

Tablo 2: VIII. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
3. Metin	---	---
4. Metin	Duyarlılık (1)	1
Toplam: 1		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	Temizlik (1) Duyarlılık (1)	2
2. Metin	---	---
Toplam: 2		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde duyarlılık; kurgusuz metin okuma etkinliklerinde duyarlılık, temizlik değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 3: VIII. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
------------	------------------------------------	--------

KURGUSAL		
3. Metin	---	---
4. Metin	Sorumluluk (1)	1
Toplam: 1		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
Toplam: 0		

Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde sorumluluk değeri tespit edilirken kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde ise değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 4: VIII. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	EDUG (1) Duyarlılık (2) Temizlik (2)	5
2. Metin	---	---
Toplam: 5		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmazken kurgusuz metin yazma etkinliklerinde temizlik, duyarlılık, estetik duyguların geliştirilmesi değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 5: VIII. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	----	---	2
Okuma	Duyarlılık (1)	1	
Konuşma	Sorumluluk (1)	1	
Yazma	---	---	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	---	---	7
Okuma	Temizlik (1) Duyarlılık (1)	2	
Konuşma	---	---	
Yazma	EDUG (1) Duyarlılık (2)	5	

	Temizlik (2)		
			Genel Toplam: 9

“Doğa ve Evren” teması genel tablo incelendiğinde kurgusuz metin etkinliklerindeki değerlerin kurgusal metinlerden neredeyse üç kat fazla olduğu görülmektedir. Genellikle doğayı koruma temasına uygun olarak duyarlılık ve temizlik gibi değerlere ağırlık verilmiştir. Toplamda 4 farklı değere 9 kez yer verildiği görülmektedir. Kurgusal metin dinleme ve yazma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmaz, kurgusuz metin etkinliklerinde ise konuşma ve dinleme etkinliklerinde değer bulgusuna rastlanmamıştır.

4.2. 6. SINIF TÜRKÇE KİTABI İNCELEMESİ (BAŞAK YAYINCILIK)

6. sınıf Türkçe Ders Kitabında her temada 6-7 metine yer verilmiştir. Metinlerin etkinlikleri çalışma kitabında yer almaktadır. Söz konusu incelememiz, çalışma kitabındaki etkinlikleri kapsamaktadır.

1. TEMA: DÜNYA VE ÇEVRE

1. Metin: Dünyanın Gezginleri (TöröIstvan, çev. Tarık Demirkan)

“Dünyanın Gezginleri” metnine ait 8 etkinlik vardır. Değerlerle bağlantılı bulunan etkinlikler şunlardır:

Okuma etkinliği: 2. Etkinlikteki “*işinin hakkını vermek*” deyiminin, metinden hareketle anlamını tahmin etme sorusu sorulmuştur. Bu deyim, 1. Etkinlikle bağlantılı olarak sorumluluk ve çalışkanlık değerine gönderme yapar.

Yazma etkinliği: 9. Etkinlik, metin tamamlama etkinliğidir. Sorusu, “*Şimdi ‘Dünyanın Gezginleri’ masalının devam ettiğini düşünelim. Masalda Bahar ve Yaz’ın da geleceğinden söz ediliyor. Siz hangisisiniz? Bahar mı, yoksa Yaz mı? Seçimimizi yapıp doğada nasıl değişiklikler yapacağımızı, masaldaki gibi anlatalım.*” Bu soruyla çocuklara empati yoluyla kendilerini Bahar ve Yaz’ın yerine koymaları istenmiştir. Çocuklara hayal ederek dahi olsa sorumluluk bilincini

kazandırmaya yönelik bir etkinliktir. Ayrıca bağımsız ve özgür düşünebilme değeri de bulunmaktadır.

2. Metin: Dünya Benim (Ayla Çınaroğlu)

Konuşma ve Yazma etkinliği: 8. etkinliğin b seçeneğinde, dünya ile ilgili verilen görsellerden ve ana metin olan şiirden hareketle *yeşil, doğa, okuma, çevre, duyarlılık* gibi kelimelerin konuşmada ya da yazıda kullanılması istenmiş. Doğrudan doğaya karşı duyarlı olmayı yani duyarlılık değerini karşılar.

3. Metin: Eyvah! Ormanda Kayboldum! (Tuğba Can)

Yazma etkinliği: 2. etkinlikte metinden yola çıkarak tehlikeler, yapılması ve yapılmaması gerekenler olarak ayrılan bölümlerin doldurulması istenmiş. Bu etkinlik tehlikeli durumlarda ne yapmamız gerektiğini bildirdiği için duyarlılık ve sorumluluk değerini karşılar.

Konuşma etkinliği: 4. etkinlik soru 3'te: "*Çevremizi, doğayı merak etmek; araştırma yapmak birçoğumuzu heyecanlandırır. Fakat tehlikeli sonuçları olabilir. Sizce araştırma ya da gezinti gibi girişimlerimiz için sorumluluklarımız nelerdir?*" sorusu doğrudan sorumluluk değerini karşılar.

Yazma ve konuşma etkinliği: 6. etkinlikte "*kutu, su, hayvanlar, soğuk*" anahtar kelimeleri kullanılarak önce kısaca yazma sonrasında da konuşma metni hazırlanması istenmiştir. Bu etkinlik de yine sorumluluk değerini karşılar.

4. Metin Adı: Gülibik (Çetin Öner)

Okuma etkinliği: 5. etkinlikte, (S.1) "*Çocuk Gülibik'in ötüşüyle yaşadığı sevinci kimseyle paylaşamayınca ne yapıyor?*" sorusu paylaşımcı olmak değerini, (S.2) "*Gülibik çocuk için neden bu kadar önemlidir, Gülibik'in doğumuyla çocuğun hayatında neler değişmiştir?*" sorusu ise dostluk ve sevgi değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 8. etkinlik yazalım değerlendirelim bölümüdür. Soruları ve görseli aşağıdadır:

“Köylerde genellikle horoz sesleriyle uyanılır.”

- ◆ Peki siz sabahları nasıl uyanıyorsunuz?
- ◆ Sizin uyanmanıza yardımcı olan ya da neden olan şeyler nelerdir?
- ◆ Köyde ya da şehirde bu durum, nasıl farklılık gösterir?

Yukarıdaki sorular doğrultusunda güne nasıl başladığınızı, sabah nasıl uyandığınızı anlatan kısa bir bilgilendirici yazı yazınız.

Bu etkinlikteki sorular, öğrencinin bağımsız düşünerek fikirlerini açıkça belirtmesini sağladığı için bağımsız ve özgür düşünebilme değerini karşılar.

5. Metin: Doğa Dedi Ki (Sabahattin Kudret Aksal) (Dinleme Metni)

Dinleme etkinliği: 1. etkinlik 3 sorudan oluşmaktadır: (S.1) “Doğa uyandı sözü size ne düşündürüyor, doğa uykuya nasıl dalar?” (S.2) “Ağaçlar, gelinliklerini giydi, sözüyle söylenmek istenen ne olabilir?” (S.3) “Etrafımızdaki tüm yeşilliklerin, bitki örtüsünün tamamen yok olduğunu düşünün. Bu durumda insanoğlu ve diğer canlılar ne gibi zorluklarla karşılaşır?”

Bu sorular öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirdiği için bağımsız ve özgür düşünebilme değerini karşıladığı düşünülebilir.

Konuşma etkinliği: 2. Etkinlikte ve devamındaki 3. Etkinlikte “Yüksek Evde Oturanın Türküsü” şiirinin yorumlanması, öğrencide uyandırdığı duygular istenmiştir. Bu etkinlik estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar. Ayrıca 4. Etkinlikte, “Şair, ‘Gelin, siz de bir şey ekleyin bu işe’ diyor. Siz neler yapabilirsiniz acaba?” sorusu yine aynı değeri karşılar.

6. Metin: Kış Uykusu (Yalvaç Ural)

Okuma etkinliği: 2. etkinlikte, “*Kış uykusuna yatan kimi hayvanlar, yazın ve sonbaharda yuvalarını yiyeceklerle doldururlar. Metinde bunun gerekçesi nasıl açıklanmıştır?*” sorusu sorumluluk ve çalışkanlık değerini karşılar.

Konuşma etkinliği:5. etkinlik, “Empati kuralım değerlendirelim” başlığı ile karşımıza çıkar. Bu etkinlikte Ayla Çınaroğlu’nun “*Olsam*” şiiri verilmiştir. Şiirden hareketle verilen, “*Siz ne olmak isterdiniz, sevimli bir ayıcık olmak ister miydiniz?*”sorularıyla empati değerini düşünebiliriz. Şiir yorumlama becerisini düşünürsek estetik duyguların geliştirilmesi değerini de karşılar diyebiliriz.

Konuşma etkinliği: 6. Etkinlikte sanatçıların doğadan ilham aldıklarını, müzikle uğraşanların doğadaki seslerden, resimle uğraşanların doğadaki renklerden faydalandıkları belirtilir. Öğretmenin dinlettiği müzikten fırtınayı anlatan parça sorulur. Bizi etkileyen bir manzaranın ya da doğa olayının anlatılması istenmiştir. Görüldüğü üzere bu etkinlik, estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar.

Tablo 1: I. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	---	---
5. Metin	BÖD	1
6. Metin	---	---
Toplam: 1		

Kurgusal metin dinleme etkinliklerinde metin sayısı çok olmasına rağmen herhangi bir değere yer verilmemiştir. Kurgusuz metin etkinliklerinde ise yalnızca bir değer bulunmuştur.

Tablo 2: I. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Sorumluluk (1) Çalışkanlık (1)	2
3. Metin	---	---
4. Metin	Sevgi (1) Paylaşımçı olmak (1) Dostluk (1)	3
Toplam: 5		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	---	---
5. Metin	---	---
6. Metin	Sorumluluk (1) Çalışkanlık (1)	2
Toplam: 2		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde 5 farklı değer 6 kez işlenmiş olup bir metne ait değer bulunamamıştır. En sık tespit edilen değerler sorumluluk ve çalışkanlıktır.

Tablo 3: I. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
3. Metin	Sorumluluk (2)	2
4. Metin	---	---
Toplam: 2		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	Duyarlılık (1)	1
5. Metin	EDUG (2)	2
6. Metin	Empati (1) EDUG (2)	3
Toplam: 6		

Kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde 3 farklı değer (duyarlılık, estetik duyguların geliştirilmesi, empati) 6 kez işlenmiştir. Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde ise beklenilenin aksine yalnızca bir değer (sorumluluk) işlenmiştir.

Tablo 4: I. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Empati (1) Sorumluluk (1) BÖD (1)	3
3. Metin	Duyarlılık (1) Sorumluluk (1)	2
4. Metin	BÖD (1)	1
Toplam: 6		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	Duyarlılık (1)	1
5. Metin	---	---
6. Metin	---	---
Toplam: 1		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde empati, sorumluluk, duyarlılık gibi değerler yer tespit edilirken kurgusuz metin yazma etkinliklerinde yalnızca duyarlılık değeri tespit edilmiştir.

Tablo 5: I. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	-	-	15
Okuma	Sevgi (2) Sorumluluk (1) Çalışkanlık (1) Dostluk (1) Paylaşımçı olmak (1)	6	
Konuşma	Sorumluluk (2)	2	
Yazma	Empati (1) Sorumluluk (1) Duyarlılık (1) Sorumluluk (2) BÖD (2)	7	
KURGUSUZ			
Dinleme	Bağımsız ve Ö. D. (1)	1	9
Okuma	Çalışkanlık (1)	1	
Konuşma	Duyarlılık (1) EDUG (4) Empati (1)	6	
Yazma	Duyarlılık (1)	1	
Genel Toplam: 24			

“Dünya ve Çevre” teması etkinliklerindeki değerler genel tabloda incelendiğinde kurgusal metin etkinliklerindeki değerlerin hem sayı hem de çeşit bakımından kurgusuz metinlere oranla fazla olduğu görülmektedir. Kurgusal metin dinleme etkinliklerinde değer tespit edilmezken kurgusuz metinlerde tüm beceri etkinliklerinde değer tespiti yapılmıştır. Kurgusal metin etkinliklerinde 7 farklı değer 14 kez işlenirken kurgusuz metin etkinliklerinde ise 6 farklı değer 10 kez işlenmiştir. Etkinliklerde tema adına uygun olarak duyarlılık ve sorumluluk değerlerine ağırlık verilmesi uygun olmuştur.

2.TEMA: Milli Mücadele ve Atatürk

1. Metin: Atatürk Gülümsedi (Talat Tekin)

Okuma etkinliği: 4.etkinlikte metin altı sorusu olarak verilen Atatürk’ün okul, öğretmen ve çocuk sevgisinden dolayı gülümsemesi, sevgi değerini karşılar.

Okuma etkinliği: 6. etkinlikte Sakarya’nın Resmi isimli kısa bir metin verilerek sorular sorulmuştur. Atatürk’ün savaş resmine bile duyarlı davranmasına yönelik sorular yöneltmiştir. Bu sorular vatanseverlik, duyarlılık değerlerini karşılar. 5. soruda ise *bir olayın çarpıtılması, olduğundan farklı gösterilmesinin neye sebep olacağı* sorulmuştur. Doğruluk ve dürüstlük değerine uygundur.

2. Metin: Ben Atatürk’ün Arkadaşım (Mehmet Kemal, Mehmet Seyda)

Okuma etkinliği: 1.etkinlikte Atatürk’ün çocuk sevgisi ve cephedeki fotoğrafları verilerek yorumlanması istenmiştir. Vatanseverlik ve sevgi değerini karşılayan bir etkinliktir.

Okuma etkinliği: 4.etkinlikte, (S.1)“*Atatürk’ün, okula gelmesini çocuklar neden istiyordu?*” sevgi, (S.2) “*Halkevinin tepesindeki bayrağın yarıya indirilmiş olduğunu görmek ne demektir?*” duyarlılık ve saygı, (S.3) “*O benim arkadaşım!...*” diye *hıçkırma hıçkırma ağlamıştım. Büyükler, “Nereden arkadaşın oluyor?” diye sorduklarında: “Mermer alırken hep bizi sever okşardı...” diyordum. Metnin son bölümünden alınan yukarıdaki cümleleri gözden geçirerek, metinde Atatürk’ün hangi yönünün vurgulandığını açıklayınız.*” sorusu ise iyimserlik, sevgi değerlerini karşılar.

3. Metin: Can Yoldaşıma Mektuplar (Jülide Gülizar Ergüven)

Yazma etkinliği: 1. etkinlik, “vatan” kelimesinin çağrıştırdığı kelimelerin tarih konularından hareketle yazılmasından oluşmaktadır. Vatanseverlik değerini karşılar.

Konuşma etkinliği: 2. etkinlikte vatan sevgisinin ne olduğuna dair sorular sorulmuştur. Bu etkinlik de vatanseverlik ve duyarlılık değerini karşılar.

Okuma etkinliği: 5. etkinlikte metin altı sorularında şair şiiri hangi duyguları harekete geçirmek amacıyla yazdığı sorulmuştur. Vatanseverlik değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 9. etkinlikte *sevgi, saygı, fedakârlık, vatan sevgisi, atalara saygı, özgürlük, vatan için mücadele, özlem, esaret* kelimeleri verilerek şiir yazılması istenmiştir. Verilen kelimelerdeki sevgi, saygı, fedakârlık, vatanseverlik değerlerini karşılayan etkinlik, duyarlılık değerini düşündürür.

4. Metin: Tanıdığım Çocuklardan: Rüstem

Konuşma etkinliği: 1. etkinlikte, Milli Mücadele yıllarında yaşanan zorlukların film, fotoğraf ya da belgesellerden yararlanılarak ve aşağıdaki görseller de kullanılarak konuşma etkinliği şeklinde anlatılması istenmiştir.

Bu etkinlik vatanseverlik, duyarlılık, fedakârlık, cesaret ve sevgi değerlerini karşılar.

Okuma etkinliği: 4.etkinlik 6.soruda çocuk yaşta olmasına rağmen çalışan metnin kahramanı Rüstem'den hareketle çocukların neden küçük yaşlarda çalışmak zorunda kaldıklarına dair soru sorulmuştur. Bu soru öğrencilerin bu konuda duyarlı olmalarını sağladığı için duyarlılık değerini, çocuk yaşta bile olsa çalışan çocuklar düşünülürse çalışkanlık ve fedakârlık değerlerini karşılar.

5. Metin: Vatan Yolunda (Yakup Kadri Karaosmanoğlu)

Konuşma etkinliği: 1.etkinlikte öğrencilerden, Anadolu halkının Milli Mücadelede yapmış olduğu fedakârlıklardan bildiklerimizi sınıfta anlatmaları istenmiştir. İpucu olması için bazı sorular sorularak fikir edinilmesi sağlanmıştır: (S.1)“*Milli Mücadele dönemi hangi zaman dilimini çağrıştırmaktadır?*”(S.2)*Millî Mücadele döneminde Türk halkından istenen yardım malzemeleri nelerdir?*”(S.3)*Türk ordusu Anadolu'da hangi cephelerde mücadele etmiştir?*”(S.4) *Savaşların kazanılmasında kadınların etkisi olmuş mudur? Nasıl?”* sorularıvatanseverlik,

fedakârlık, çalışkanlık, yardımlaşma, duyarlılık, cesaret, sorumluluk değerlerini karşılar.

Okuma etkinliği: 5.etkinlikte metin altı sorusu olarak, *İneboluların yapmış oldukları yardımın Milli Mücadele için önemi* sorulmuştur. Yardımlaşma ve duyarlılık değerini karşılar.

6. Metin: Benim Kararım (dinleme/izleme)

Dinleme etkinliği: 1.etkinlikte “*Günümüzde yaşamakta olduğumuz yerin Millî Mücadele yıllarında (1919-1923) düşmanlar tarafından ele geçirildiği dönemler olup olmadığını araştırıp paylaşalım*” sorusu yer almıştır. Vatanseverlik, duyarlılık değerlerini karşılar.

Yazma etkinliği: 7. etkinlikte Atatürk veya silah arkadaşlarıyla ilgili izlenen bir film ya da kitabın tanıtımı istenmiştir. Yazma becerisine yönelik olan bu etkinlik vatanseverlik ve duyarlılık değerlerini karşılar.

Okuma etkinliği: 2. tema değerlendirme sorularında Mustafa Kemal’in Kağnısı şiiri verilerek “*Kocabaş’ın Elif için önemi nedir, şiirin her bir bölümünde anlatılan olaylar nelerdir?*” soruları duyarlılık ve vatanseverlik değerlerini karşılar.

Tablo 1: II. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
3. Metin	---	---
5. Metin	---	---
6. Metin	Vatanseverlik (1) Duyarlılık (1)	2
Toplam: 2		

Kurgusal metin dinleme etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmazken kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde vatanseverlik, duyarlılık değerleri tespit edilmiştir.

Tablo 2: II. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	Vatanseverlik (1) Sevgi (3) İyimserlik (1) Duyarlılık (1) Saygı (1)	6
4. Metin	Duyarlılık (1) Çalışkanlık (1) Fedakârlık (1)	3
Toplam: 9		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	Doğruluk (1) Dürüstlük (1) Sevgi (2) Vatanseverlik (1) Duyarlılık (1)	6
3. Metin	Vatanseverlik (1)	1
5. Metin	Yardımlaşma (1) Duyarlılık (1)	2
6. Metin	Duyarlılık (1) Vatanseverlik (1)	2
Toplam: 11		

Hem kurgusal hem de kurgusuz metin okuma etkinliklerinde vatanseverlik, sevgi, duyarlılık gibi değerler tespit edilmiştir. Kurgusuz metin okuma etkinliklerindeki değerlerin sıklık oranı kurgusal metinlerden fazladır.

Tablo 3: II. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	---	---
4. Metin	Vatanseverlik (1) Duyarlılık (1) Fedakârlık (1) Cesaret (1) Sevgi (1)	5
Toplam: 5		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
3. Metin	Vatanseverlik (1) Duyarlılık (1)	2
5. Metin	Vatanseverlik (1) Fedakârlık (1) Çalışkanlık (1) Yardımlaşma (1) Duyarlılık (1)	7

	Cesaret (1) Sorumluluk (1)	
6. Metin	---	---
Toplam: 9		

Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde vatanseverlik, duyarlılık, fedakârlık gibi 5 farklı değer işlenmiştir. Kurgusuz metin etkinliklerinde de yine aynı değerlerin işlendiği görülmektedir.

Tablo 4: II. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
3. Metin	Duyarlılık (1) Vatanseverlik (3) Sevgi(1) Saygı(1) Fedakârlık (1)	7
5. Metin	---	---
6. Metin	Vatanseverlik (1) Duyarlılık (1)	2
Toplam: 9		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde herhangi bir değer tespit edilmezken kurgusuz metin yazma etkinliklerinde vatanseverlik, duyarlılık, kültürel mirasa sahip çıkma gibi 3 farklı değer 6 kez tespit edilmiştir.

Tablo 5: II. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	---	---	15
Okuma	Vatanseverlik (1) Sevgi (3) İyimserlik (1) Duyarlılık (2) Saygı (1) Çalışkanlık (1) Fedakârlık (1)	10	

Konuşma	Vatanseverlik (1) Duyarlılık (1) Fedakârlık (1) Cesaret (1) Sevgi (1)	5	
Yazma	---	---	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	Vatanseverlik (1) Duyarlılık (1)	2	31
Okuma	Doğruluk (1) Dürüstlük (1) Sevgi (2) Vatanseverlik (3) Duyarlılık (3) Yardımlaşma (1)	11	
Konuşma	Vatanseverlik (2) Fedakârlık (1) Çalışkanlık (1) Yardımlaşma (1) Duyarlılık (2) Cesaret (1) Sorumluluk (1)	9	
Yazma	Duyarlılık (2) Vatanseverlik (4) Sevgi(1) Saygı(1) Fedakârlık (1)	9	

Genel tablo incelendiğinde “Milli Mücadele ve Atatürk” teması etkinliklerinde tema konusuna uygun olarak vatanseverlik, duyarlılık, fedakârlık gibi değerler işlendiği görülmektedir.

Kurgusal metin etkinliklerinde metin sayısının da kurgusuz metinlerden az olmasının etkisiyle 7 farklı değer 15 kez işlenirken kurgusuz metinlerde 12 farklı değer 31 kez işlenmiştir. İki kat olarak belirlenen bu farkın en temel sebebi temada kurgusal metin sayısının az oluşudur. Kurgusuz metin içeriklerinin tema konusunu karşıladığı, etkinliklere de yansımıştır. Bu nedenle kurgusuz metin etkinliklerinin değerleri işleme sıklığı daha fazladır.

3.TEMA: BİZ VE DEĞERLERİMİZ

1. Metin: Annem (İbrahim Alaettin Gövsa)

Konuşma etkinliği: 1.etkinlikte, “Anne ve babanızın hakkını belki ödeyemezsiniz; ama yaptıklarınızla onların yüzlerini güldürüyor ve onları onurlandırıyorsanız bilin ki doğru yolda ilerliyorsunuz.” sözünü düşünerek davranışlarımızın ailemizi ve büyüklerimizi nasıl etkilediğini konuşalım. Duyarlılık, aile birliğine önem verme, sevgi, saygı değerlerini karşılar.

Okuma etkinliği: 4.etkinlikte metin altı soruları olarak verilen *Henri'nin annesi onun için neler yapmıştır, günümüze göre anne-baba-çocuk ilişkisini yorumlayınız, annesine iyi davranan bir katille, annesine kötü davranan yüksek mertebede bir kişinin kıyaslanmasının istenmesi* soruları duyarlılık, saygı, fedakârlık, sevgi, hoşgörü değerlerini karşılar.

Yazma etkinliği: 7. etkinlikte, “Hata yapabilirim fakat gerektiğinde özür dileyebilecek cesaretim var.” sözüyle ilgili yazma etkinliği saygı, duyarlılık ve cesaret değerlerini karşılar.

2. Metin: Bisikletli Postacı (Sevim Ak) (dinleme/izleme metni)

Konuşma etkinliği: 1.etkinlikte mektup kelimesinin çağrıştırdığı kelimeler,

Dinleme etkinliği:2.etkinlikte ise dinlenen öykünün nasıl biteceğinin tahmin edilmesi istenmiştir. Bağımsız ve özgür düşünebilme değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 5.etkinlikte “aldatmak” kelimesini verilen anlamlara gelecek şekilde kullanılması istenmiştir. Verilen anlamlarda değer bulgusuna rastlanan yalan söylemek ve birine verilen sözü tutmamak anlamı doğruluk ile dürüstlük değerini karşılar.

Dinleme etkinliği: 7.etkinlikte metin altı sorularından 3.soruda, “Postacının yaptığı doğru muydu, sevdiklerimizi mutlu etmek için böyle davranışlarda bulunmalı mıyız, sonuçları ne olur?” soruları dürüstlük, doğruluk, empati değerini karşılar çünkü sorunun cevabını düşündüğümüzde kendisine mektup gelmediği için üzülen bir çocuğa postacı, mektup yazarak onu mutlu etmek istemiştir.

Yazma etkinliği: 8. etkinlik, “*Bir şarkı, bir mektup*” etkinliğidir. Barış Manço’nun Arkadaşım Eşek şarkısı verilmiştir. şarkıyı dinledikten sonra uzun zamandır gormediğimiz arkadaşımıza mektup yazılması istenmiştir. Dostluk değerini karşılar.

3. Metin: Dostlar Beni Hatırlasın (Âşık Veysel)

Okuma etkinliği: 1.etkinlikte Âşık Veysel’in kısa yaşam öyküsü verilmiştir. Kültürel bir değerimiz olduğu için kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 2.etkinlikte şair hakkında ne öğrendik sorusu yöneltilerek yazılması istenmiştir. Duyarlılık ve kültürel mirasa sahip çıkma değerlerini karşılar.

Okuma etkinliği: 5.etkinlikte metin altı sorusu olarak verilen,“*İnsanlar, yaşamları boyunca geçici ya da kalıcı olabilecek birtakım işler yaparlar. Arkamızda bıraktığımız hangi işler kalıcı, hangileri geçicidir?*” çalışkanlık değerini karşılar.

Konuşma etkinliği:6. etkinlikte,“*Büyüyünce insanlık için neler yapmak ve geriye neler bırakmak istersiniz?*” sorusu verilerek konuşulması istenmiştir. Çalışkanlık değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 7.etkinlikte “*Öyle bir dostum olsun ki!*” konulu yazı yazılması istenmiştir. Dostluk değerini karşılar.

4. Metin: Hoşgörü (dinleme/izleme metni)

Okuma etkinliği: 1.etkinlikte yandaki görsel verilerek yorumlanması istenmiştir. Bu etkinlik hoşgörü değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 2.etkinlikte aşağıdaki şema verilerek hoşgörü kelimesinin, dinlenenden hareketle hangi kavramlarla ilişkili olduğunun cümleleriyle birlikte yazılması istenmiştir.

Verilen kelimelere göre bu etkinlik hoşgörü, sevgi, duyarlılık, saygı, iyimserlik, adil olma değerlerini karşılar.

Yazma etkinliği: 3.etkinlikte yukarıda verilen kelimelerin anlamlarının bulunarak cümle kurulması istenmiştir. Yine yukarıda verilen değerleri karşılar.

Okuma etkinliği:Metin altı sorularında 4.etkinlikte, (S.1)“Metne göre daha huzurlu ve güvende yaşamak için yapılması gerekenler nelerdir?”(S.2) “Tanıdığınız insanların farklılıklarından dolayı (örneğin solak olmak, göçmen olmak, çok zayıf ya da çok kilolu olmak, çok çekingen olmak vb.) toplum içinde sorun yaşadığı oldu mu?”(S.3)“Gelecekteki yaşantınızda; düşüncelerinizin çatıştığı, kültürel olarak uyum sağlayamadığınız ya da anlayamadığınız kimselerle aynı sınıfta, aynı yurt odasında, aynı iş yerinde bulunma olasılığınız var. Böyle durumlarda nasıl davranmanız gerekir?” soruları duyarlılık, saygı, hoşgörü, adil olma, iyimserlik, empati değerlerini karşılar.

5. Metin: Ant (Ömer Seyfettin)

Okuma etkinliği:4.etkinlikte 1.soru “Mıstık, köpeği gördüğünde neden arkadaşının önüne geçmiştir? Bu öyküde Mıstık'ın koruduğu arkadaşı siz olsaydınız, ne hissederdiniz?” soruları cesaret, dostluk, empati değerlerini karşılar.

6. Metin: İnsana Saygı (A. Necmettin Çanga)

Konuşma etkinliği: Verilen anahtar kelimelerden hareketle konuşma yapılması istenmiştir. Savaş, ayrılık, göç, açlık, kayıplar, çocuklar anahtar kelimelerdir. Kelimelere bakıldığında duyarlılık değerini düşünebiliriz.

Okuma etkinliği:5.etkinlik metin altı sorularından (S.1) “Şiirde yer yer geçen “Bir gün güneş doğmayacak / Gece gündüz olmayacak / Dünya yeni baştan kurulacak / Öldürmeye savaşa yer yok” dizeleriyle genel olarak vurgulanmak istenen nedir?(S.2) İnsanlara siyah-beyaz, doğulu-batılı gibi ayrımcı bir tavırla yaklaşmanın ne gibi sonuçları olabilir?” sorularını insana saygı olarak düşünürsek saygı, iyimserlik, duyarlılık, adil olma, eşitlik değerlerini düşünebiliriz.

Konuşma etkinliği: 6.etkinlikte savaşın içinde kalan çocuklarla ilgili konuşma metni yazılması istenmiştir. Bu etkinlik de duyarlılık değerini karşılar.

Okuma etkinliği: Tema değerlendirme sorularından C seçenekli soruda Cahit Külebi'nin bir şiiri verilerek başlık konulması istenmiştir. Şiirin teması olan doğa sevgisinden hareketle sevgi değerini karşılar diyebiliriz.

Tablo 1: III. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	BÖD (1) Dürüstlük (1) Doğruluk (1) Empati (1)	4
4. Metin	---	---
5. Metin		
Toplam: 3		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
3. Metin	---	---
6. Metin	---	---
Toplam: -		

Kurgusal metin dinleme etkinliklerinde dürüstlük, doğruluk, bağımsız ve özgür düşünebilme gibi değerler tespit edilirken kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 2: III. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	---	---
4. Metin	Duyarlılık (1) Saygı (1) Hoşgörü (2) Adil olma (1)	7

	İyimserlik (1) Empati (1)	
5. Metin	Cesaret (1) Dostluk (1) Empati (1)	3
Toplam: 8		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	Duyarlılık (1) Saygı (1) Fedakârlık (1) Sevgi (1) Hoşgörü (1)	5
3. Metin	KÜMSAÇ (1) Çalışkanlık (1)	2
6. Metin	Saygı (1) İyimserlik (1) Duyarlılık (1) Adil olma (1) Sevgi (1) Eşitlik (1)	5
Toplam: 12		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde duyarlılık, saygı, hoşgörü gibi 7 farklı değer 8 kez işlenmiştir. Kurgusuz metin okuma etkinliklerinde de benzer değerler 12 kez işlenerek kurgusal metindeki oranı geçmiştir.

Tablo 3: III. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	BÖD (1)	1
4. Metin	---	---
5. Metin	---	---
Toplam: 1		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	Duyarlılık (1) ABÖV (1) Sevgi (1) Saygı (1)	4
3. Metin	Çalışkanlık (1)	1
6. Metin	Duyarlılık (2)	2
Toplam: 7		

Kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde duyarlılık, sevgi, saygı, çalışkanlık, aile birliğine önem verme olmak üzere 5 farklı değer, 7 kez işlendiği görülmektedir. Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde ise yalnızca bir değer (bağımsız ve özgür düşünebilme) tespit edilmiştir.

Tablo 4: III. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	Doğruluk (1) Dürüstlük (1) Dostluk (1)	3
4. Metin	Hoşgörü (2) Sevgi (2) Duyarlılık (2) Saygı (2) İyimserlik (2) Adil olma (2)	12
5. Metin	---	---
Toplam: 15		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	Saygı (1) Duyarlılık (1) Cesaret (1)	3
3. Metin	Duyarlılık (1) KÜMSAÇ (1) Dostluk (1)	3
6. Metin	---	---
Toplam: 6		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde işlenen değerlerin sayısı, kurgusuz metin yazma etkinliklerinde işlenen değer sayısından iki katından fazla olduğu görülmektedir. Duyarlılık, hoşgörü, sevgi, saygı gibi değerler sıklıkla işlenmiştir.

Tablo 5: III. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	BÖD (1) Dürüstlük (1) Doğruluk (1) Empati (1)	4	30
Okuma	Duyarlılık (1) Saygı (1) Hoşgörü (2) Adil olma (1) İyimserlik (1) Cesaret (1) Dostluk (1) Empati(2)	10	
Konuşma	BÖD (1)	1	
Yazma	Doğruluk (1) Dürüstlük (1) Dostluk (1) Hoşgörü (2)	15	

	Sevgi (2) Duyarlılık (2) Saygı (2) İyimserlik (2) Adil olma (2)		
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	---	---	26
Okuma	Duyarlılık (2) Saygı (2) Fedakârlık (1) Sevgi (2) Hoşgörü (1) İyimserlik (1) Adil olma (1) KÜMSAÇ (1) Çalışkanlık (1) Eşitlik (1)	13	
Konuşma	Duyarlılık (3) ABÖV (1) Sevgi (1) Saygı (1) Çalışkanlık (1)	7	
Yazma	Saygı (1) Duyarlılık (2) Cesaret (1) KÜMSAÇ (1) Dostluk (1)	6	

Tablo incelendiğinde genel toplamda 56 kez değer tespit edildiği görülmektedir. “Biz ve Değerlerimiz” teması kurgusal metin etkinliklerinde tema konusuna uygun olarak değer çeşitliliğinin diğer temalara oranla fazla olduğu görülmektedir. Kurgusal metin etkinliklerinin değerleri işleme oranıyla kurgusuz metin etkinliklerinin işleme oranının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Sıklıkla duyarlılık, saygı, hoşgörü, sevgi değerleri tespit edilmiştir.

4.TEMA: BİLİM VE TEKNOLOJİ

1. Metin: Neyi, Ne Zaman, Niçin Merak Ederiz? (Nuran Direk)

Konuşma etkinliği: 1.etkinlikte, “Bilginin efendisi olmak için çalışmanın uşağı olmak şarttır.” (Balzac), “Bilgi güçtür.” (Bacon), sözleri verilerek çalışmayla ilgili sorular sorulmuştur. Çalışkanlık değerini karşılar.

Okuma etkinliği:5.etkinlikte metin altı sorusu olarak verilen (S.1)“Kahramanın babası ona, “Bilgi, araştırarak elde edilir değil mi?” diyor. Babanın bu sözünü açıklayalım. Sizce bilgi başka hangi yollarla edinilir?,(S.2) Baba

ve çocuk, “bilim” kavramını nasıl tanımlamıştır? Bu tanımlardan da yararlanarak sen “bilim” kavramını nasıl tanımlardın?”soruları çalışkanlık değerini karşılar.

2. Metin Adı: Eşekli Kütüphaneci Mustafa Amca (Aydın İleri- Tayfun Talipoğlu)

Okuma etkinliği: 4.etkinlik metin altı sorularında,“*Mustafa Güzelgöz’ün yaptıklarını okuduktan sonra kendi hayatınız için nasıl bir ders çıkarabilirsiniz?, Türkiye’de kitap okuma oranları oldukça düşük. Bu oranı artırmak için sizin projeniz ne olurdu?*”soruları duyarlılık değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 10.etkinlik “*Bir Başarı Öyküsü Yazalım*” konulu yazma etkinliğidir. İzlenen filmde hareketle, “*Siz girişimde bulunacak olsanız neler yapmak isterdiniz?*” gibi sorularla planlı yazma yapılması istenmiştir. Çalışkanlık değerini karşılar.

3. Metin: Teller Nasıl Konuşturuldu?(dinleme metni)

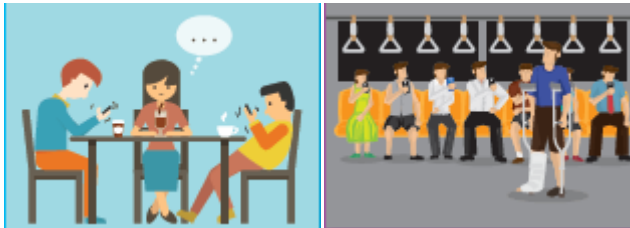
Okuma etkinliği:5.etkinlik metin altı sorularından “*GrahamBell’in başarmaya çalıştığı deney, ne üzerinedir? Bunun için nasıl bir uğraş vermektedir?*” sorusu çalışkanlık değerini karşılar.

Konuşma etkinliği: 7.etkinlik, “*Bir telefon görüşmesi gerçekleştirelim*” konulu etkinliktir. Saygı değerine yer verilen etkinlik konuşurken hangi kurallara uymamız gerektiğini de belirttiği için duyarlılık değerini de karşılar.

4. Metin: Yüksek Evde Oturanın Türküsü (Gülten Akın)

Okuma etkinliği: 1.etkinlikte bilim ve teknoloji alanındaki gelişmelerin olumlu ve olumsuz etkilerin bulunması istenmiştir. Temizlik, sorumluluk, duyarlılık değerlerini karşılar.

Okuma etkinliği: 4.etkinlikte görsellerin yorumlanması istenmiştir:

Verilen görsellerin duyarlılık ile saygı değerlerini karşıladığı düşünülür.

5. Metin: Velcro-Cırt Cırt (Albert Jack)

Okuma etkinliği: 4.etkinlik metin altı sorularında yapılan icatla ilgili sorular sorulmuştur. Yapım aşamasında yaşananları düşünürsek çalışkanlık ve fedakârlık değerlerini karşıladığını söyleyebiliriz.

6. Metin: Telgrafhane (Melih Cevdet Anday) (dinleme/izleme metni)

Dinleme etkinliği: Telgrafın icadına yönelik sorularda ne gibi çalışmalar sonunda yapıldığına dair sorular sorulmuştur. Fedakârlık ve çalışkanlık değerlerini karşılar.

7. Metin: Ali'nin Ödevi ve Köstebekler (Behiç Ak)

Etkinliklerde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 1: IV. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
7. Metin	---	---
Toplam: -		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
5. Metin	---	---
6. Metin	Fedakârlık (1) Çalışkanlık (1)	2
Toplam: 2		

Kurgusal metin dinleme etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmazken kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde fedakarlık ve çalışkanlık değerleri tespit edilmiştir.

Tablo 2: IV. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Çalışkanlık (1)	1
2. Metin	Duyarlılık (1)	1

7. Metin	---	---
Toplam: 2		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	Çalışkanlık (1)	1
4. Metin	Temizlik (1) Sorumluluk (1) Duyarlılık (2) Saygı (1)	5
5. Metin	Çalışkanlık (1) Fedakârlık (1)	2
6. Metin	---	---
Toplam: 8		

Kurgusuz metin okuma etkinliklerinde çalışkanlık, duyarlılık, temizlik gibi 6 farklı değer 8 kez işlenmiştir. Kurgusal metin okuma etkinliklerinde iki farklı değer tespit edilmiştir.

Tablo 3: IV. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Çalışkanlık (1)	1
2. Metin	---	---
7. Metin	---	---
Toplam: 1		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	Duyarlılık (1)	1
4. Metin	---	---
5. Metin	---	---
6. Metin	---	---
Toplam: 1		

Hem kurgusal hem de kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde birer tane değer tespit edilmiştir. Bu değerler duyarlılık ve çalışkanlıktır.

Tablo 4: IV. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin	Çalışkanlık (1)	1
7. Metin	---	---
Toplam: 1		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---

5. Metin	---	---
6. Metin	---	---
Toplam: -		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde yalnızca bir değer (çalışkanlık) tespit edilirken kurgusuz metin yazma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 5: IV. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	-	-	4
Okuma	Çalışkanlık (1) Duyarlılık (1)	2	
Konuşma	Çalışkanlık (1)	1	
Yazma	Çalışkanlık (1)	1	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	Fedakârlık (1) Çalışkanlık (1)	2	11
Okuma	Temizlik (1) Sorumluluk (1) Duyarlılık (2) Saygı (1) Çalışkanlık (2) Fedakârlık (1)	8	
Konuşma	Duyarlılık (1)	1	
Yazma	---	---	
Genel Toplam:15			

“Bilim ve Teknoloji” teması etkinliklerinde bilimde ilerlemek için çalışmanın gerekliliği düşünülürse genellikle çalışkanlık değerine yer verildiği görülmektedir. Kurgusal metin etkinliklerinde çalışkanlık ve duyarlılık değerlerine 4 kez yer verilirken kurgusuz metin etkinliklerinde 6 farklı değer 15 kez tespit edilmiştir.

5. TEMA: MİLLİ KÜLTÜRÜMÜZ

1. Metin: Yedi İklim Dört Bucakta Rehberimiz Evliya (Selahattin Özpabalıyıklar)

Okuma etkinliği: Evliya Çelebi ile ilgili bir metin olduğu için etkinliklerin genelinde kültürel mirasa sahip çıkma ve duyarlılık değerlerini düşünebiliriz.

2. Metin: Bayram Mektubu (dinleme/izleme metni)

Dinleme etkinliği: Barış Manço'nun "*Bugün Bayram*" şiiri verilmiştir. 2. Etkinlik, "*Empatiyle Dinleyelim*" başlıklıdır. Şairin şiiri yazarken hangi duygular içerisinde olduğunu düşünerek dinleme yapılması istenmiştir. başlıktan da anlaşılacağı üzere empati değerini karşılar.

Dinleme etkinliği: 3.etkinlikte metin altı sorusu olarak verilen, "*Bayram sabahları neler yapılır? Büyüklerin, dostların bayramlarda beklentileri nelerdir? Bu soruları düşünerek bayram gelenekleriyle ilgili bildiklerimizi, gördüklerimizi anlatalım.*" Bayramlardaki gelenek göreneklere düşünürsek kültürel mirasa sahip çıkma değerini, bunu bize hatırlattığı için de duyarlılık değerini karşılar.

3. Metin: Hey Gidin Efesi- Engin Öktemer, Ünal Köksal, Tuğrul Gencer (Skylife Dergisi Yayın Kurulu)

Konuşma etkinliği: 4.etkinlikte metin altı sorusu olarak zeybek oyunu hakkında sorulan sorular kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

4. Metin: Ben Bir Küçük Kilimim (Bedri Rahmi Eyüboğlu)

Konuşma etkinliği: 1.etkinlik "*Kilimlerin Dili*" başlıklıdır. "*Evimizde, çevremizde kilime rastladık mı? Desenleri, renkleri nasıldı?*" sorusu kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar. Yine aynı başlıklı 2.etkinlikte kilimlerdeki motif, desen ve renklerin hangi anlamlara geldiklerini anlatır. Estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar.

Okuma etkinliği: 5. etkinlikte metin altı sorusu olarak verilen "*Bu kilim üzerinde kaç saat çalışılmış, bu sorunun yanıtı bize neyi gösterir?*" sorusu çalışkanlık değerini karşılar.

5. Metin: İstiklal Marşı Nasıl Yazıldı? (Ahmet Kabaklı) (dinleme metni)

Dinleme etkinliği: 5.etkinlikte metin altı sorusu olarak verilen “*Mehmet Âkif’in yarışmaya katılmama nedeni nedir? Daha sonra katılması nasıl sağlanmıştır?*” sorusu ve cevabı düşünüldüğünde alçakgönüllülük, yardımlaşma, vatanseverlik değerlerini düşünebiliriz.

6. Metin: Isparta ve Güller (Behçet Kemal Çağlar)

Okuma etkinliği: 4.etkinlikte bir porselen resmi ile gül resmi verilip yazarın nereye gitmek istediği sorulmuştur. Kültürel unsurlarımızdan olan Kütahya çinisi kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

Konuşma etkinliği:5.etkinlikte “*Geziye Çıkıyoruz*” başlıklı olarak (S.1) *Yurdumuzda kendine özgü güzellikleri, sanatı, tarihî, kültürü olan pek çok şehrimiz var. Siz gezinizi hangi şehirlere yapmak istersiniz? (S.2)O şehrin özelliği nedir?*” sorusu kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 9. Etkinlik de yine 5. Etkinlikle aynı konuda aynı değeri karşılayacak şekilde gezi yazısı yazılması istenmiştir. Kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

7. Metin: Türküler Dolusu (Bedri Rahmi Eyüboğlu)

Okuma etkinliği: 3.etkinlikte köy türkülerinin özelliklerine dair soru sorulurken metinden örnekler verilerek karşılarına yazılması istenmiştir. Kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

Okuma etkinliği:4.etkinlikte metin altı sorusu olarak verilen, “*“Kitaplarda değil, türkülerde ara Yemen’i / Öleni, kalanı, gidip gelmeyi / Ben türkülerden aldım haberi.”* dizelerinde türkülerin hangi yönüne vurgu yapılmaktadır?” sorusu türkülerin savaş, ayrılık gibi konuları halka daha iyi yansıttığını düşündürdüğü için duyarlılık değerini karşılar diyebiliriz.

Konuşma etkinliği: 5.etkinlikte de türkülerin öykülerinin araştırılıp sunulmasını istemiştir. Türkülerin yukarıda belirttiğimiz gibi aşkları, üzüntüleri, sevinçleri; savaşları, zaferleri, yıkımları, şenlikleri; doğumları, ölümleri; kısaca tüm duygularını köy türkülerini yoluyla anlatır. Kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

Okuma etkinliği: Tema değerlendirme sorularında, Orhan Seyfi Orhon'un Şiirinin tek dizesi verilerek teması sorulmuştur. Vatan sevgisi temasını karşılayan Şiirde vatanseverlik değerini dŐŐünebiliriz.

Tablo 1: V. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
4. Metin	---	---
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
2. Metin	Empati (1) KÜMSAÇ (1) Duyarlılık (1)	3
3. Metin	---	---
5. Metin	Alçakgönüllülük (1) Yardımlaşma (1) Vatanseverlik (1)	3
6. Metin	---	---
Toplam: 6		

Kurgusal metin dinleme etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır. Kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde ise empati, kültürel mirasa sahip çıkmaya, duyarlılık, vatanseverlik, yardımlaşma, alçakgönüllülük olma üzere 6 farklı değer tespit edilmiştir.

Tablo 2: V. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
4. Metin	Çalışkanlık (1)	1
Toplam: 1		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	KÜMSAÇ (1) Duyarlılık (1)	2
2. Metin		
3. Metin		
5. Metin	---	---
6. Metin	KÜMSAÇ (1)	1
7. Metin	KÜMSAÇ (1) Duyarlılık (1) Vatanseverlik (1)	3
Toplam: 6		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde yalnızca bir değer tespit edilirken kurgusuz metin okuma etkinliklerinde kültürel mirasa sahip çıkma duyarlılık, vatanseverlik gibi değerler tespit edilmiştir. Kurgusal metnin 1 tane olması değer tespitinin az olmasında etkilidir.

Tablo 3: V. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
4. Metin	KÜMSAÇ (1) EDUG (1)	2
Toplam: 2		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
3. Metin	KÜMSAÇ (1)	1
5. Metin	---	---
6. Metin	KÜMSAÇ (1)	1
7. Metin	KÜMSAÇ (1)	1
Toplam: 3		

Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde 2 farklı değer tespit edilirken kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde kültürel mirasa sahip çıkma değeri 3 kez işlenmiştir.

Tablo 4: V. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
4. Metin	---	---
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
5. Metin	---	---
6. Metin	KÜMSAÇ (1)	1
7. Metin	---	---
Toplam: 1		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmazken kurgusuz metin yazma etkinliklerinde yalnızca bir değer tespit edilmiştir.

Tablo 5: V. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	---	---	3
Okuma	Çalışkanlık (1)	1	
Konuşma	KÜMSAÇ (1) EDUG (1)	2	
Yazma	---	---	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	Empati (1) KÜMSAÇ (1) Duyarlılık (1) Alçakgönüllülük (1) Yardımlaşma (1) Vatanseverlik (2)	7	16
Okuma	KÜMSAÇ (3) Duyarlılık (2)	5	
Konuşma	KÜMSAÇ (3)	3	
Yazma	KÜMSAÇ (1)	1	
Genel Toplam: 16			

“Milli Kültürümüz” teması genel tablosu incelendiğinde kurgusal metin etkinliklerinde 3 farklı değer tespit edilirken kurgusuz metin etkinliklerinde 6 farklı değer 16 kez tespit edilmiştir. Bu farkın sebebi temada kurgusal metin sayısının bir olmasıdır.

Tema konusuna uygun olarak genellikle kültürel mirasa sahip çıkma değerinin işlendiği görülmektedir.kurgusal metin dinleme ve yazma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

6. TEMA: SANAT VE TOPLUM

1. Metin: Küçük Prens (Saint Exupery)

Okuma etkinliği: 3.etkinlikte metin altı sorusu olarak verilen, “Sizce büyükler çocuğun resim yapmasına haklı bir tepki mi gösterdi? Neden? Büyükler, çocuğun resmini anlamaya çalışıp onu cesaretlendirmiş olsalardı, çocuğun hayatında neler değişirdi?”soruları çocuğun yeteneklerine saygı duyulmadığı düşünüldüğünde saygı değerini karşılar.

2. Metin: Ağustos Böceği ile Karınca (Ezop)

Okuma etkinliği: Metin altı sorusu olarak verilen “*Ağustos böceği, karıncaya giderken onun kendisine yardım etmeyeceğini hiç düşünmüş müdür? Neden?*” sorusu yardımlaşma değerini karşılar.

Okuma etkinliği: 5.etkinlikte karınca ile ağustos böceğinin karakterlerinin karşılaştırmasına dair tablo verilmiştir. Karınca çalışkanlık, fedakârlık değerlerini karşılar.

Okuma etkinliği: 9.etkinlikte, önceki etkinlikte verilen “*Ne Olur Bir Şarkıcık*” şiirinde karıncanın ana metinden farklı karaktere bürünerek sanata şarkıya neden önem verildiği sorulmuştur. Estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar diyebiliriz.

3. Metin: Üç Kuşağın Yazarı: Gülten Dayıoğlu (Sedat Sever)

Etkinliklerde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

4. Metin: Çocuk Senfoni Orkestrası Venezuela’dan Gelen Misafirlerini Ağırladı

Etkinliklerde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

5. Metin: Ay Şairi (Aytül Akal)

Okuma etkinliği: 1.etkinlikte şair kelimesinin tanımı verilerek *şair olmak için duyarlı, duygulu olunması gereklidir*, denilmiştir. Her türlü duygunun farkındalığını düşünürsek bu etkinlik duyarlılık değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 4.etkinlikte Cahit Sıtkı’nın “Var” şiiri verilerek bir dörtlük eklenmesi istenmiştir. Estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar.

6. Metin: Anadolu’daki Türk Süsleme Sanatları

Dinleme etkinliği: 1.etkinlikte dinleme metninde anlatılan sanatların görselleri verilerek altlarına isimlerinin yazılması istenmiştir. Metinde söz edilen sanatlar: cam süsleme, çömlekçilik, baston ve asa, hat sanatı, seramik, göz boncuğu, ebru, minyatürdür. Kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

Dinleme etkinliği:3.etkinlik, 3.soruda metin altı sorusu olarak verilen “*Bir milletin el sanatları ve kültürü arasındaki bağlantıyı nasıl kurabiliriz?*” sorusu da kültürel mirasa sahip çıkma değeri hatırlatır.

Tablo 1: VI. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
5. Metin	---	---
6. Metin	KÜMSAÇ (2)	2
Toplam: 2		

Kurgusal metin dinleme etkinliklerinde herhangi bir değeri bulgusuna rastlanmazken kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde kültürel mirasa sahip çıkma değeri 2 kez işlenmiştir.

Tablo 2: VI. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Saygı (1)	1
2. Metin	Çalışkanlık (1) Fedakârlık (1) Yardımlaşma (1) EDUG (1)	4
Toplam: 5		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
5. Metin	Duyarlılık (1)	1
6. Metin	---	---
Toplam: 1		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde saygı, estetik duyguların geliştirilmesi, çalışkanlık gibi 5 farklı değeri tespit edilmiştir. Ancak kurgusuz metin okuma etkinliklerinde sadece duyarlılık değeri tespit edilmiştir.

Tablo 3: VI. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin		
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
5. Metin	---	---
6. Metin	---	---
Toplam: 0		

Hem kurgusal hem de kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 4: VI. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin		
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	---	---
4. Metin		
5. Metin	EDUG (1)	1
6. Metin	---	---
Toplam: 1		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmazken kurgusuz metin yazma etkinliklerinde estetik duyguların geliştirilmesi değeri bir kez tespit edilmiştir.

Tablo 5: VI. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	---	---	
Okuma	Saygı (1) Çalışkanlık (1) Fedakârlık (1) Yardımlaşma (1)	5	5

	EDUG (1)		
Konuşma	---	---	
Yazma	---	---	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	KÜMSAÇ (2)	2	4
Okuma	Duyarlılık (1)	1	
Konuşma	---	---	
Yazma	EDUG (1)	1	
			Genel Toplam: 9

“Sanat ve Toplum” teması kurgusal metin etkinliklerinde 5 farklı değer, 5 kez tespit edilmiştir. Kurgusuz metin etkinliklerinde ise 3 farklı değer 4 kez işlenmiştir.

Tema konusuna uygun olarak kültürel mirasa sahip çıkma ile estetik duyguların geliştirilmesi değerleri diğer değerlerden birer fazla tespit edilmiştir. Kurgusal metin sayısı, kurgusuz metinlerden az olmasına rağmen değer sayısının kurgusuz metne oranla fazla olduğu görölmektedir.

7. TEMA: VATANDAşLIK BİLİNCİ

1. Metin: Benim Arkadaşım, Öğretmenim Olun (dinleme/izleme)

Okuma etkinliği: 2.etkinlik, 2.soruda “*Metinde seslenen çocuk nelerden rahatsızlık duymaktadır? Günlük yaşamda ne gibi davranışlar ve durumlar onu olumsuz etkilemektedir?*” sorusunun cevabını düşündüğümüzde, otizimli bir çocuk bazı özelliklerinden dolayı kendisine saygı duyulmasını istemektedir. Duyarlılık ve saygı değerini düşünebiliriz. “*Metinde otizmi ve otistik bireyleri algılayışımızın nasıl olması gerektiği, hangi cümlelerle belirtilmiştir?*” sorusu da aynı değerleri karşılar. 6. soru, “*Farklı özellikteki bireylere karşı, sorumluluklarımız ve duyarlılıklarımız nelerdir?*” sorusu sorumluluk, duyarlılık değerlerini karşılar.

Yazma etkinliği:5. etkinlik yazma etkinliği olarak otizmin araştırılarak bireylere nasıl yardımcı olunacağına dair metin yazılması istenmiştir. Daha sonra da aynı metnin, ana metindeki çocuğa mektup olarak yazılması istenmiştir. Yine duyarlılık, sorumluluk, saygı değerlerini karşılar.

2. Metin: Hayvan Dostlarımız ve Biz (Filiz Özdem)

Okuma etkinliği: 1.etkinlikte, “*Aynı sorumluluklar, duyarlılıklar ve haklar çatısı altındayken aynı toprak parçası üstünde yaşamak nedir?*” sorusu verilerek “*vatan, vatandaşlık görevleri, sevgi, saygı, dayanışma, birey ve toplum, toplumsal yaşam, seçme ve seçilme hakkı, demokrasi, insan/kadın/çocuk ve hayvan hakları, vatandaşlık*” kavramlarından uygun olanıyla ilişkilendirilmesi istenmiştir. Sorunun cevabı da düşünöldüğündepaylaşımıcı olmak, duyarlılık, sorumluluk değerlerini karşılar.

Okuma etkinliği: 2. etkinlikte *alay etmek, küçümsemek, küçük görmek, duyarlı olmak* kavramlarının anlamı sorulmuştur. İlk üç kavram nazik olmak, alçakgönüllölük, hoşgörü değerlerini; son kavram ise duyarlılık değerini karşılar.

Okuma etkinliği:3.etkinlikte metin altı sorusu olarak, (S.1) “*Metinde ne tür insanlarla alay edildiğinden söz ediliyor? Bu insanların neden küçümsendiğini açıklayınız?*” sorusu duyarlılık, nazik olmak, alçakgönüllölük, hoşgörü, saygı değerlerini; (S.2) “*Yazara göre, hayvanlara duyulan sevgi ile insanlara duyulan sevgi arasında ne tür bir karşılaştırma yapılmaktadır?*” sorusu sevgi değerini; (S.3) “*Yazar, hayvanları severken, onlara sahip çıkarken, bakarken ve beslerken dikkat etmemiz gereken noktalar olduğundan söz ediyor? Bunlar nelerdir?*” sorusu sorumluluk ve duyarlılık değerini karşılar.

3. Metin: Siwa'nın Öyküsü (dinleme/izleme)

Dinleme etkinliği: 4.etkinlikte metin altı sorusu olarak verilen (S.1) “*Bayan X, Siwa'ya nasıl bir söz vermişti? Bayan X, bu sözünü tuttu mu?*” sorusunun cevabı sözünü tutmadığı olduğu için doğruluk değerini karşılar. (S.2) “*Bayan X'ten sonra Siwa'nın yanında kaldığı Bayan Y, Siwa'ya nasıl davranmıştır? Siwa bu durum karşısında nasıl davranmıştır?*” cevabı kötü davranmak olduğu için iyimserlik değerini karşılar. (S.3) “*Siwa'nın sığındığı genç çift Siwa'nın öyküsünü öğrenince nasıl tepki vermiştir?*” Siwa'ya içinde bulunduğu köle durumundan kurtulması için lider olup gerekli yerlere şikâyetle bulunmasına yardımcı olduğundan liderlik ve yardımlaşma değerlerini karşılar.

4. Metin: Ödevsiz Gezegen(BrigitteLabbe- F. DupontBeurier)

Konuşma etkinliği:1.etkinlikte “Görevsiz, ödevsiz hayat nasıl olurdu?Toplumdaki bireylerin neden sorumlulukları, görevleri olduğunu düşünelim.” sorusu sorumluluk değerini karşılar.

Okuma etkinliği:4.etkinlikte metin altı sorusu olarak verilen, “Okuduğunuz metin toplumsal yaşamda uyum ve düzenin sağlanması için neyin çok önemli olduğunu vurgulamaktadır?” sorusu hak ve özgürlüklere göre davranış sergilememiz gerektiğini ve haksız yapmamayı düşünürsek adil olma değerini karşılar.

5. Metin: Memleket İsterim (Cahit Sıtkı Tarancı)

Okuma etkinliği:

1.etkinlikte yandaki görsel veriler yorumlanması istenmiştir. Adil olma değerini karşılar.

Okuma etkinliği:2.etkinlikte metin altı sorusu olarak verilen (S.1)“Şair her üçlükte yaşamak istediği memleketin özelliklerini sıralamıştır. Bu özellikler nelerdir? (S.2)Şair, “Ne başta dert ne gönülde hasret olsun / Kardeş kavgasına bir nihayet olsun.” dizeleriyle ne söylemek istemiştir? Gönülde hasret neden olur ya da kardeş kavgası nasıl son bulur açıklayınız?(S.3)Şair, şiirdeki hangi üçlükte gelir dağılımındaki eşitsizlikten söz etmiştir? Hangi dizelerle bunu ifade etmiştir?” soruları adil olmak, sevgi, hoşgörü, duyarlılık değerlerini karşılar.

Yazma etkinliği: 5.etkinlikte en sevilen oyun, arkadaş, ders sorularak metin yazılması istenmiştir. Bu etkinlik, sevgi değerini karşılar.

6. Metin: Ah Şu Gençler (Turgut Özakman)

Okuma etkinliği: 4.etkinlikte metin altı sorusu olarak metindeki öğrencilerin davranış özelliklerinin belirlenmesi istenmiştir. Öğrencilerin verilen ödevleri zamanında yapmadıklarını düşünürsek sorumluluk ve çalışkanlık değerlerini karşıladığını söyleyebiliriz.

7. Metin: Şehir Faresiyle Kent Faresi

Yazma etkinliği: 5.etkinlikte “*Bütün insanlar hür, haysiyet (değer, saygınlık) ve haklar bakımından eşit doğarlar. Akıl ve vicdana sahiptirler ve birbirlerine karşı kardeşlik zihniyeti (anlayışı) ile hareket etmelidirler.*” sözü verilerek bir paragraf oluşturulması istenmiştir. Bu soru saygı, hoşgörü değerini karşılar.

Tablo 1: VII. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
3. Metin	Liderlik (1) Yardımlaşma (1) Doğruluk (1) İyimsizlik (1)	4
4. Metin	---	---
7. Metin	---	---
Toplam: 4		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
5. Metin	---	---
6. Metin	---	---
Toplam: ---		

Kurgusal metin dinleme etkinliklerinde liderlik, yardımlaşma, doğruluk, iyimsizlik olmak üzere 4 farklı değer tespit edilirken kurgusuz metin dinleme etkinliklerine ait herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 2: VII. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Duyarlılık (3) Saygı (2) Sorumluluk (1)	6

2. Metin	Paylaşımçı olmak (1) Duyarlılık (4) Sorumluluk (2) Nazik olmak (2) Alçakgönüllülük (2) Hoşgörü (2) Saygı (1) Sevgi (1)	15
3. Metin	---	---
4. Metin	Adil olmak (1)	1
7. Metin	---	---
Toplam: 22		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
5. Metin	Adil olmak (2) Sevgi (1) Hoşgörü (1) Duyarlılık (1)	5
6. Metin	Sorumluluk (1) Çalışkanlık (1)	2
Toplam: 7		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde 9 farklı değer 22 kez tespit edilirken kurgusuz metin okuma etkinliklerinde 6 farklı değer 7 kez bulunmuştur. Diğer beceri etkinliklerine oranla en fazla değer tespitine okuma etkinliklerinde rastlanmıştır.

Tablo 3: VII. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
3. Metin		
4. Metin	Sorumluluk (1)	1
7. Metin	---	---
Toplam: 1		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
5. Metin	---	---
6. Metin	---	---
Toplam: ---		

Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde yalnızca sorumluluk değeri tespit edilirken kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde değer bulunamamıştır.

Tablo 4: VII. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Duyarlılık (1)	3

	Sorumluluk (1) Saygı (1)	
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
7. Metin	Saygı (1) Hoşgörü (1)	2
Toplam: 5		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
5. Metin	Sevgi (1)	1
6. Metin	---	---
Toplam: 1		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde 4 farklı değer 5 kez tespit edilirken kurgusuz metin yazma etkinliklerinde sadece sevgi değeri bir kez tespit edilmiştir.

Tablo 5: VII. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	Liderlik (1) Yardımlaşma (1) Doğruluk (1) İyimserlik (1)	4	32
Okuma	Duyarlılık (7) Saygı (3) Sorumluluk (3) Paylaşımçı olmak (1) Nazik olmak (2) Alçakgönüllülük (2) Hoşgörü (2) Sevgi (1) Adil olmak (1)	22	
Konuşma	Sorumluluk (1)	1	
Yazma	Duyarlılık (1) Sorumluluk (1) Saygı (2) Hoşgörü (1)	5	
KURGUSUZ			
Dinleme	---	---	8
Okuma	Adil olmak (2) Sevgi (1) Hoşgörü (1) Duyarlılık (1) Sorumluluk (1) Çalışkanlık (1)	7	
Konuşma	---	---	
Yazma	Sevgi (1)	1	
Genel Toplam: 40			

“Vatandaşlık Bilinci” temasında tespit edilen değerlerin genel tablosu incelendiğinde kurgusal metin etkinliklerindeki değerlerin, kurgusuz metin etkinliklerindeki değerlerden dört kat fazla olduğu görülmektedir.

Değer içerikleri incelendiğinde tema konusuna uygun olarak duyarlılık, sorumluluk, çalışkanlık değerlerinin sıklıkla tespit edildiği görülmektedir. Kurgusal metinlerde tüm beceri etkinliklerinde değer tespit edilirken kurgusuz metin dinleme ve konuşma etkinliklerinde değer tespit edilememiştir.

8. TEMA: SAĞLIK, SPOR VE OYUN

1. Metin: Sağlığma Kavuşan Hasta (Johann Peter Heber)

Okuma etkinliği: 1.etkinlikte görseller ve küçük bilgiler verilerek düzenli beslenmenin önemini sezdirilmesi istenmiştir. Bu etkinlik duyarlılık değerini karşılar.

2. Metin: Körebe

Etkinliklerde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

3. Metin: Altın Kız (Erhan Hartaç)

Okuma etkinliği: 3.etkinlikte metin altı sorusu olarak “*Altın madalya kazanan millî jimnastikçimiz, yarışmalara nasıl hazırlanmaktadır?Sizin de ulaşmayı istediğiniz ve üzerinde düzenli olarak çalıştığınız bir hedefiniz var mı? Bu hedefiniz için neler yapıyorsunuz?*” sorusu çalışkanlık değerini karşılar.

4. Metin: Bir Tutam Fıkra (Adnan Ersan)

Okuma etkinliği: 1.etkinlikte metinde verilen 4 fıkranın konularının ve nüktesinin belirlenip yazılması istenmiştir. 3. ve 4. fıkranın konusu el yıkamanın önemiyle ilgili olduğu için temizlik değerini karşılar.

5. Metin Adı: Issız Ada (Cemal Süreya) (Dinleme metni)

Konuşma etkinliği: 1.etkinlikte,“*Issız bir adada olduğumuzu düşünelim. Hayatta kalmak için neler yapmalıyız?*” sorusuyla düşüncelerin paylaşılması istenmiştir. Farklı görüşlere saygı duymayı da sezdiren etkinlik saygı ile bağımsız ve özgür düşünebilme değerlerini karşılar.

6. Metin: Büyüklere Mektuplar (Melek Özlem Sezer)

Okuma etkinliği:2.etkinlikte metin altı sorusu olarak “Çocuğun pek fazla arkadaşı olmayışının nedenleri nelerdir?” sorusu dostluk değerini, ayrıca anne-babasının çocuğun düşüncelerine saygı duymadığını düşünürsek saygı değerini de karşılar.

7. Metin: Oyuncakların Oyuncağı Olmak (Mustafa Ruhi Şirin)

Etkinliklerde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 1: VIII. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
4. Metin	---	---
6. Metin	---	---
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
5. Metin	---	---
7. Metin	---	---
Toplam: ---		

Hem kurgusal hem kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 2: VIII. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Duyarlılık (1)	1
4. Metin	Temizlik (1)	1
6. Metin	Saygı (1)	1
Toplam: 3		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	---	---
3. Metin	Çalışkanlık (1)	1
5. Metin	---	---
7. Metin	---	---
Toplam: 1		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde duyarlılık, temizlik, saygı değerleri tespit edilirken kurgusuz metin okuma etkinliklerinde sadece çalışkanlık değeri tespit edilmiştir.

Tablo 3: VIII. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
4. Metin	---	---
6. Metin	---	---
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
5. Metin	Saygı (1) BÖD (1)	2
7. Metin	---	---
Toplam: 2		

Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde değer bulgusuna rastlanmazken kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde saygı ile bağımsız ve özgür düşünebilme değerleri tespit edilmiştir.

Tablo 4: VIII. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
4. Metin	---	---
6. Metin	---	---
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
5. Metin	---	---
7. Metin	---	---
Toplam: ---		

Kurgusal ve kurgusuz metin yazma etkinliklerinde değer bulgusu tespit edilmemiştir.

Tablo 5: VIII. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	---	---	3
Okuma	Duyarlılık (1) Temizlik (1) Saygı (1)	3	
Konuşma	---	---	
Yazma	---	---	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	---	---	3
Okuma	Çalışkanlık (1)	1	
Konuşma	Saygı (1) BÖD (1)	2	
Yazma	---	---	
			Genel Toplam: 6

“Sağlık, Spor ve Oyun” temasında, tema konusuna uygun olarak duyarlılık, temizlik, saygı, çalışkanlık, bağımsız ve özgür düşünebilme gibi 5 farklı değer, 6 kez tespit edilmiştir.

Kurgusal ve kurgusuz metin etkinliklerinde işlenen değerlerin sayısı eşittir. Kurgusal metin dinleme, konuşma, yazma etkinliklerinde değer bulgusu yer almaz. Kurgusuz metinde ise dinleme ve yazma etkinliklerinde değer bulgusuna rastlanmamıştır.

4.3. 7.SINIF TÜRKÇE KİTABI İNCELEMESİ(EZ-DE YAYINCILIK)

7. sınıf Türkçe Ders Kitabında her temada 4 metine yer verilmiştir. Metinlerin etkinlikleri çalışma kitabında yer almaktadır. Söz konusu incelememiz, çalışma kitabındaki etkinlikleri kapsamaktadır.

1. TEMA: MİLLİ KÜLTÜR

1. Metin: Mimar Sinan (Ahmet Efe)

“Mimar Sinan” metnine ait 10 etkinlik bulunmaktadır. Değerlerle bağlantılı bulunan etkinlikler şunlardır:

Okuma etkinliği: “Temaya Hazırlık” başlığı altında hazır bulunuşluğu gerçekleştirilmeye yönelik olarak aşağıdaki 3 görsel verilmiştir:

Aşağıdaki görsellerden hareketle 1. temada işlenecek konuların neler olabileceğini aşağıya yazınız.

Görsellerde görüldüğü üzere milli kültür öğelerini düşündüren bu hazırlık çalışması duyarlılık, çalışkanlık ve sevgi değeriyle ilgilidir. Kilim dokuyan kadınlar ve Mimar Sinan çalışkanlığı, Neşet Ertaş türküleriyle sevgiyi ve tüm bunların farkına varmak da duyarlılık ve kültürel mirasa sahip çıkma değerini temsil eder.

Yazma etkinliği: 1. Etkinlikte milli kültür öğelerinin neler olduğunu yazmalarına dair bir araştırma sorusu vardır.

Büyük Önder Atatürk'e göre “*Millet aynı kültürden insanların oluşturduğu toplumdur.*” Milli kültür, milli ve manevi değerlerin öğretildiği eğitim kurumlarında oluşmaya başlar. Eğitim kurumlarında milli ve manevi değerleri öğrenen gençler ise bu değerlere sahip çıktıkları ölçüde devleti, milli birliği ve beraberliği güçlendirirler. Tüm bunlardan hareketle duyarlılık değerine işaret eden bu etkinlik sayesinde çocuklar milli ve manevi değerler konusunda farkındalık kazanırlar diyebiliriz.

2. Metin: Ben Bir Küçük Kilimim (Bedri Rahmi Eyuboğlu)

Okuma etkinliği: 3. etkinlikte metne farklı başlıklar bulunmasının istenmesi,

Okuma etkinliği: 4. Etkinlikte “*Siz de bir kilim dokusaydınız ona hangi şekilleri verir ve onu hangi şekillere boyardınız? Çiziniz.*” sorusu,

Yazma etkinliği: 7. Etkinlikte araştırılan türkünün hikâyesinin kendi cümlelerimizle yazılması ve başlık konulması istenmiştir. Bu üç etkinliğin de estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşıladığı düşünülür. Aynı zamanda 4. ve 7. etkinlik kültürel mirasa sahip çıkma değerini de karşılar.

3. Metin: Türküler Dolusu (Bedri Rahmi Eyuboğlu)

Yazma etkinliği: 6. etkinlikte ezberlenen şiirin ve dinlenen türkünün uyandırdığı duygulardan hareketle bir şiir yazmalarının istenmesi estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar.

4. Metin: Eşsiz Hazine (Atilla Çakıroğlu) (dinleme metni)

Dinleme etkinliği: 1. etkinlik 3. soruda “*Zehralar, misafirlerini nasıl karşılamışlardır?*” sorusu; misafirperverlik, hoşgörü, saygı değerlerini karşılar.

Yazma etkinliği: 6. etkinlikte “*Milli kültür değerlerimizin korunması için neler yapılabilir?*” sorusundan hareketle bir yazı yazılması istenmiştir. Bu sorunun, kültürel mirasa sahip çıkma, duyarlılık, sorumluluk değerlerini karşıladığı düşünülür.

Okuma etkinliği: Tema sonunda yer alan “1.Tema Sonu Değerlendirme Soruları” bölümünde Şevket Rado’nun “Komşuluk” metni verilerek metin altı soruları sorulmuştur: “*Yazara göre karşılıklı yardım nedir, komşulardan beklediğimiz ilk yardımlar nelerdir, hangi durumun ortaya çıkması komşunun komşuya yardımını zorunlu kılar, ailelerin birbirine yardım etmesi sonucu neler olmaktadır?*” sorularının yardımlaşma, dayanışma, paylaşımcı olmak, duyarlılık, iyilik yapmak, sevgi ve saygı gibi birçok değerini karşıladığı görülmektedir.

Tablo 1: I. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	---	---
4. Metin	Misafirperverlik (1) Hoşgörü (1) Saygı (1)	3
Toplam: 3		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
3. Metin	---	---
Toplam: ---		

Kurgusal metin dinleme etkinliklerinde “Milli Kültür” temasına uygun olarak hoşgörü, saygı değerleri tespit edilmiştir. Kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde ise değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 2: I. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	EDUG (2) KÜMSAÇ (1)	3
4. Metin	Yardımlaşma (1) Dayanışma (1) Paylaşımçı olmak (1) Duyarlılık (1) İyilik yapmak (1) Sevgi (1) Saygı (1)	7
Toplam: 10		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	Duyarlılık (1) Çalışkanlık (1) Sevgi (1) KÜMSAÇ (1)	4
3. Metin	---	---
Toplam: 4		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde yardımlaşma, duyarlılık, estetik duyguların geliştirilmesi, sevgi gibi 8 farklı değer 10 kez tespit edilmiştir. Kurgusuz metin okuma etkinliklerinde ise duyarlılık, çalışkanlık, sevgi, kültürel mirasa sahip çıkma değerleri tespit edilmiştir.

Tablo 3: I. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
3. Metin	---	---
Toplam: ---		

Kurgusal ve kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde değer bulgusu bulunmamaktadır.

Tablo 4: I. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	EDUG (1) KÜMSAÇ (1)	2
4. Metin	KÜMSAÇ (1) Duyarlılık (1) Sorumluluk (1)	3
Toplam: 5		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	Duyarlılık (1)	1
3. Metin	EDUG (1)	1
Toplam: 2		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde estetik duyguların geliştirilmesi, kültürel mirasa sahip çıkma duyarlılık, sorumluluktan oluşan 4 farklı değer, 5 kez tespit edilmiştir. Kurgusuz metin yazma etkinliklerinde duyarlılık ve estetik duyguların geliştirilmesi değerleri tespit edilmiştir.

Tablo 5: I. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	Misafirperverlik (1) Hoşgörü (1) Saygı (1)	3	18
Okuma	EDUG (2) KÜMSAÇ (1) Yardımlaşma (1) Dayanışma (1) Paylaşımçı olmak (1)	10	

	Duyarlılık (1) İyilik yapmak (1) Sevgi (1) Saygı (1)		
Konuşma	---	---	
Yazma	EDUG (1) KÜMSAÇ (2) Duyarlılık (1) Sorumluluk (1)	5	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	---	---	
Okuma	Duyarlılık (1) Çalışkanlık (1) Sevgi (1) KÜMSAÇ (1)	4	6
Konuşma	---	---	
Yazma	Duyarlılık (1) EDUG (1)	2	
			Genel Toplam: 24

“Milli Kültür” teması kurgusal metin etkinliklerinde 11 farklı değer 18 kez tespit edilmiştir. Kurgusuz metin etkinliklerinde ise 5 farklı değer 6 kez tespit edilmiştir.

Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde değer tespit edilmemiştir. Kurgusuz metinde ise dinleme ve konuşma etkinliklerinde değer bulgusuna rastlanmamıştır.

“Milli Kültür” temasına uygun olarak kültürel mirasa sahip çıkma, misafirperverlik, sevgi, sorumluluk gibi değerler sıkça yer almıştır.

2. TEMA: ATATÜRK

1. Metin: Atatürk’ü Anlamak- Öykü (Bu kitap için yazılmıştır.)

Konuşma etkinliği: Temaya hazırlık bölümünde *Atatürk’ün “Bir millet sanat ve sanatkârdan mahrumsa tam bir hayata sahip olamaz.”* sözü verilerek Atatürk’ün sanat ve sanatçılarla ilgili görüşlerinin paylaşılması istenmiştir. Bu çalışma estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar.

Konuşma etkinliği: 3.etkinlikte milli ahlak ve milli kültür kavramlarının tanımlanması istenmiştir. Kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 5.etkinlikte milli kültürümüzün yaygınlaştırılmasında bize düşen görevlerin ne olduğunu anlatan bir öykü yazılması istenmiştir. Duyarlılık, sorumluluk, kültürel mirasa sahip çıkma değerlerini karşılar.

2. Metin: Cumhuriyet'in Temeli (Bu kitap için yazılmıştır.)

Yazma etkinliği: 4.etkinlikte "Hayatımızda Atatürk'ün fikirlerini rehber olarak kullanmayı başarabiliyor muyuz?" konulu yazı yazılması istenmiştir. Liderlik, bağımsız ve zgr düşünebilme değerlerini karşılar.

3. Metin: Atatürk ve Türk Tiyatrosu (Ltf Ay)

Okuma etkinliği: 5. etkinlikte aşağdaki görsel verilerek hangisinin Atatürk'ün tiyatro çalışmalarıyla ilgili olduğu sorulmuştur:

Bu etkinlik, estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 6.etkinlikte Türk tiyatrosuna Cumhuriyet'in ilanından sonra daha çok değer verildiği ve devlet tiyatrosu kurularak milli kültür ile Atatürk inkılâplarını tanıtan oyunlar oynandığı, orada çalışan sanatçıların maaşa bağlandığı ile ilgili kısa bir paragraf verilmiştir. Bu paragrafın tekrar kurgulanarak yazılması istenmiştir. Bu etkinlik kültürel mirasa sahip çıkma ve estetik değerlerin geliştirilmesi değerini karşılar.

4. Metin: Atatürk'n Kişiliği ve zellikleri (Dinleme Metni)

Dinleme etkinliği: 3.etkinlikte metinde geçen Atatürk'ün sözleri sorulmuştur. "Ben, gerektiği zaman en büyük hediye olmak üzere, Türk milletine canımı vereceğim." "Bununla beraber bütün umutlar kaybolmuş değildir. Memleketi bu

durumdan ancak Türk milletinin mukavemet azmi kurtarabilir.” “İnsanları mesut edecek tek vasıta, onları birbirlerine yaklaştırarak, onlara birbirlerini sevdirecek, karşılıklı maddî ve manevî ihtiyaçlarını karşılamaya yarayan hareket ve enerjidir.” sözleri vatanseverlik ile birlik ve beraberlik değerlerini karşılar.

Dinleme etkinliği:4.etkinlikte metinde Atatürk’ün hangi kişilik özelliklerinin anlatıldığı sorulmuştur. Vatanseverliği, kültürel kalkınmaya önem vermesi, iyi kalpli bir insan olması, kararlı ve mücadeleci olması, idealist bir lider olması, çocuk ve gençleri sevmesi; sırasıyla vatanseverlik, kültürel mirasa sahip çıkma, iyimserlik, çalışkanlık, liderlik, sevgi değerlerini karşılar.

Tablo 1: II. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
3. Metin	---	---
4. Metin	Vatanseverlik (2) Birlik ve beraberlik (1) KÜMSAÇ (1) İyimserlik (1) Çalışkanlık (1) Liderlik (1) Sevgi (1)	8
Toplam: 8		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	---	---
Toplam: ---		

Kurgusal metin dinleme etkinliklerinde vatanseverlik, birlik ve beraberlik, kültürel mirasa sahip çıkma gibi 7 farklı değer 8 kez tespit edilmiştir. Kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde ise herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 2: II. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
3. Metin	EDUG (1)	1
4. Metin	---	---
Toplam: 1		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	---	---
Toplam: ---		

Kurgusuz metin okuma etkinliklerinde değer tespit edilmezken kurgusal metin okuma etkinliklerinde yalnızca estetik duyguların geliştirilmesi değeri bulunmuştur.

Tablo 3: II. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	EDUG (1) KÜMSAÇ (1)	2
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam:		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	---	---
Toplam: ---		

Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde estetik duyguların geliştirilmesi ve kültürel mirasa sahip çıkma değerleri tespit edilmiştir. Kurgusuz metin okuma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 4: II. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Duyarlılık (1) Sorumluluk (1) KÜMSAÇ (1)	3
3. Metin	KÜMSAÇ (1) Estetik değerlerin gelişt. (1)	2
4. Metin		
Toplam: 5		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	Liderlik (1) BÖD (1)	2
Toplam: 2		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde duyarlılık, sorumluluk, kültürel mirasa sahip çıkma, estetik değerlerin geliştirilmesi değerleri 5 kez tespit edilmiştir. Kurgusuz metin yazma etkinliklerinde ise liderlik ve bağımsız ve özgür düşünebilme değerleri tespit edilmiştir.

Tablo 5: II. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	Vatanseverlik (2) Birlik ve beraberlik (1) KÜMSAÇ (1) İyimserlik (1) Çalışkanlık (1) Liderlik (1) Sevgi (1)	8	16
Okuma	EDUG (1)	1	
Konuşma	EDUG (1) KÜMSAÇ (1)	2	
Yazma	Duyarlılık (1) Sorumluluk (1) KÜMSAÇ (2) Estetik değerlerin gelişt. (1)	5	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	---	---	2
Okuma	---	---	
Konuşma	---	---	
Yazma	Liderlik (1) BÖD (1)	2	
Genel Toplam: 18			

“Atatürk” teması 3 kurgusal, 1 kurgusuz metinden oluşmaktadır. Kurgusal metin etkinliklerinde 16 kez tabloda görülen değerler tespit edilmiştir. Kurgusuz metin etkinliklerinde bu sayının 2 olmasının sebebi tek bir kurgusuz metnin olmasıdır.

Kurgusal metnin tüm becerileri etkinliklerinde değer tespit edilirken kurgusuz metinde dinleme, okuma ve konuşma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusu tespit edilmemiştir.

Tema konusuna uygun olarak etkinliklerde Atatürk’ü ve yaptığı yenilikleri tanımak, anlamaktan hareketle duyarlılık, liderlik, sorumluluk, vatanseverlik, kültürel mirasa sahip çıkma değerleri işlenmiştir.

3.TEMA: OKUMA KÜLTÜRÜ

1. Metin: Kitap Sevgisi (Reşat Nuri Güntekin)

Okuma etkinliği: 1.etkinlikte metnin başlığı ve resimlerinden hareketle içeriğinin tahmin edilmesi istenmiştir. Sevgi değerini karşılar.

2. Metin: Kitaplar Arasında (Sedat Tanaydı) (çev.)

Yazma etkinliği: 3.etkinlikte tiyatro metninden birinin yerine kendinizi koyarak düşüncelerin yazılması istenmiştir. Bu etkinlik empati değerini karşılar.

Konuşma etkinliği: 4. etkinlikte kitaplara kötü davrananlara nasıl davranılması gerektiği sorulmuştur. Duyarlılık değerini karşılar.

3. Metin: Okumak (Hasan Ali Yücel)

Yazma etkinliği: 6.etkinlikte “*Yalnızlıkta dost ve arkadaş yokluğunun yerini ancak kitap tutabilir.*” Sözünden hareketle deneme yazılması istenmiştir. Bu etkinlik, deneme yazılırken dostluk konusuna da değinileceği düşünülerek dostluk değerini karşılar.

4. Metin: Kütüphane (BeytullahHatol) (Dinleme metni)

Etkinliklerde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 1: III. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	---	---
Toplam: --		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: ---		

Kurgusal ve kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 2: III. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	---	---
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	Sevgi (1)	1
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: 1		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde değer bulgusuna rastlanmazken kurgusuz metin okuma etkinliklerinde yalnızca sevgi değeri tespit edilmiştir.

Tablo 3: III. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	Duyarlılık (1)	1
Toplam: 1		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
3. Metin		
4. Metin		
Toplam: ---		

Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde yalnızca duyarlılık değeri tespit edilirken kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 4: III. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	Empati (1)	1
Toplam: 1		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
3. Metin	Dostluk (1)	1
4. Metin	---	---
Toplam: 1		

Hem kurgusal hem de kurgusuz metin yazma etkinliklerinde birer değer tespit edilmiştir.

Tablo 5: III. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	---	---	2
Okuma	---	---	
Konuşma	Duyarlılık (1)	1	
Yazma	Empati (1)	1	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	---	---	2
Okuma	Sevgi (1)	1	
Konuşma	---	---	
Yazma	Dostluk (1)	1	
Genel Toplam: 4			

“Okuma Kültürü” teması kurgusal ve kurgusuz metin etkinliklerinde eşit sayıda değer işlendiği görülmektedir. Kurgusal metin konuşma ve yazma etkinliklerinde duyarlılık ve empati; kurgusuz metin okuma ve yazma etkinliklerinde sevgi ve dostluk değerlerine yer verilmiştir. Diğer beceri etkinliklerinde değer tespit edilememiştir.

Temaya uygun olarak kitap okuma konusunda bilinçli olmayı düşünürsek duyarlılık değerine yer verilmesi uygun olmuştur.

4. TEMA: DUYGULAR

1. Metin: Dört Ahbaplar (Hzr. Duhter Bayraktar Uçman)

Okuma etkinliği: 5. Etkinlikte metne başlık konulması istenmiştir. Bağımsız ve zgr düşünebilme değerini karşılar.

Okuma etkinliği: 7. Etkinlikte metindeki konunun görselleştirilmesi istenmiştir. Estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar.

2. Metin: Tasa Kuşu (Eflatun Cem Güney)

Okuma etkinliği: 8. etkinlikte “*Oh Dede'nin yerinde siz olsaydınız Kaygılı Kız'ın kaygılarına nasıl çözüm yolu bulurdunuz?*” sorusu empati değerini karşılar.

3. Metin: Samimi Olmak (şevket Rado)

Okuma etkinliği: 3. etkinlikte yukarıdaki görseller verilerek samimiyet anlatanların işaretlenip nedenlerinin yazılması istenmiştir. Hoşgörü değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 6. etkinlikte samimi olunan birinin iyi yönlerinin sohbet türünde yazılması istenmiştir. İyimserlik, hoşgörü değerini karşılar.

4. Metin: Uçun Kuşlar (Rıza Tevfik) (dinleme metni)

Dinleme etkinliği: 7. etkinlikte “*şiiri siz yazsaydınız hangi duygu ve düşüncelere yer verirdiniz?*” sorusu sorulmuştur. Estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar.

Okuma etkinliği: Tema sonu değerlendirme sorularında Vedat Günyol'a ait verilen metnin başlığı sorulmuştur. Bağımsız ve özgür düşünebilme değerini karşılar.

Tablo 1: IV. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin		
Toplam: --		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	---	---
4. Metin	EDUG (1)	1
Toplam: 1		

Kurgusal metin dinleme etkinliklerinde değer tespit edilmezken kurgusal metin dinleme etkinliklerinde bağımsız ve özgür düşünebilme ile estetik duyguların geliştirilmesi değerleri tespit edilmiştir.

Tablo 2: IV. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	BÖD (1) EDUG (1)	2
2. Metin	Empati (1)	1
Toplam: 3		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	Hoşgörü (1)	1
4. Metin	EDUG (1)	1
Toplam: 2		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde 3 değer tespit edilmiştir. Bunlar: Bağımsız ve özgür düşünebilme, estetik duyguların geliştirilmesi ve empatidir. Kurgusuz metin okuma etkinliklerinde ise 2 değer tespit edilmiştir. Bunlar: Estetik duyguların geliştirilmesi ve hoşgörüdür.

Tablo 3: IV. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: ---		

Kurgusal ve kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 4: IV. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin		
Toplam: --		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	İyimserlik (1) Hoşgörü (1)	2
4. Metin	---	---
Toplam: 2		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde değer tespit edilmezken kurgusuz metin yazma etkinliklerinde iyimserlik ve hoşgörü değerleri tespit edilmiştir.

Tablo 5: IV. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	---	---	3
Okuma	BÖD (1) EDUG (1) Empati (1)	3	
Konuşma	---	---	
Yazma	---	---	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	EDUG (1)	1	5
Okuma	Hoşgörü (1) EDUG (1)	2	
Konuşma	---	---	
Yazma	İyimserlik (1) Hoşgörü (1)	2	
Genel Toplam: 8			

“Duygular” teması kurgusal metin etkinliklerinde 3 değer tespit edilmiştir. Kurgusuz metin etkinliklerinde ise 3 değer, 5 kez tespit edilmiştir. Kurgusal metin dinleme, konuşma ve yazma etkinliklerinde; kurgusuz metinde ise konuşma etkinliklerinde değer bulgusu tespit edilmemiştir.

Duyguların rahat bir şekilde ifade edilmesini düşünürsek tema ya uygun olarak bağımsız ve özgür düşünebilme ile estetik duyguların geliştirilmesi değerleri sıklıkla işlenmiştir.

5. TEMA: DOğA VE EVREN

1. Metin: Bundan Başka Dünya Yok (Hasan Yiğit)

Konuşma etkinliği: Temaya hazırlık sorularında “Çevremize karşı sorumluluklarımız nelerdir?” sorusu sorumluluk, duyarlılık değerlerini; “Ağaçlara karşı nasıl davranmalıyız?” sorusu duyarlılık değerini karşılar.

Konuşma etkinliği: 5. etkinlikte “Yetkili biri olsaydınız çevrenin korunması için neler yapardınız?” sorusu sorumluluk, duyarlılık değerlerini karşılar.

2. Metin: Ağaç Diyor Ki (Halim Yağcıoğlu)

Okuma etkinliği: 1.etkinlikte şiirin uyandırdığı duyguların tek kelimeyle yazılması istenmiştir. Estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar.

3. Metin: Son Kuşlar (Sait Faik Abasıyanık)

Yazma etkinliği: 5.etkinlikte “Kuşsuz ve yeşilsiz bir dünyada yaşamak sizce nasıl olurdu? Niçin?” sorusu sorularak düşüncelerinin yazılması istenmiştir. Bağımsız ve özgür düşünebilme değerini karşılar.

4. Metin: İlkbahar, Yaz, Sonbahar ve Kış Kardeşler (Tarık Demirkan) (dinleme metni)

Yazma etkinliği: 9.etkinlikte Kış Mevsimi metninin tamamlanması ve görselleştirilmesi istenmiştir. Bağımsız ve özgür düşünebilme ile estetik duyguların geliştirilmesi değerlerini karşılar.

Okuma etkinliği: Tema sonu değerlendirme sorularında Kazım Saymalı’ya ait “Neye Yarar Kirli Çevre” isimli şiir verilmiştir. “(S.1) Tüm canlıların ölüm nedeni nedir? (S.2) Kuşların gelmeme ve insanların rahatça nefes alamamasının nedeni nedir? (S.3) Şair, fabrika kuranlardan ne istemektedir?” soruları verilmiştir. Soruların muhtemel cevapları düşünüldüğünde 1. soru duyarlılık; 2. soru duyarlılık, sorumluluk, temizlik; 3.soru duyarlılık, sorumluluk, temizlik değerlerini karşılar.

Tablo 1: V. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
Toplam: ---		

Kurgusal ve kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde değer tespit edilmemiştir.

Tablo 2: V. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
3. Metin	---	---
4. Metin	Duyarlılık (3) Sorumluluk (2) Temizlik (2)	7
Toplam: 7		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
2. Metin	EDUG (1)	1
Toplam:		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde duyarlılık, sorumluluk, temizlik değerleri tespit edilirken kurgusuz metin okuma etkinliklerinde estetik duyguların geliştirilmesi değeri bulunmuştur.

Tablo 3: V. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: --		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	Sorumluluk (2) Duyarlılık (3)	5
2. Metin	---	---
Toplam: 6		

Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır. Kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde ise sorumluluk, duyarlılık, sevgi değerleri 6 kez tespit edilmiştir.

Tablo 4: V. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
3. Metin	BÖD (1)	1
4. Metin	BÖD (1) EDUG (1)	2
Toplam: 3		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---

2. Metin	---	---
Toplam: ---		

Kurgusuz metin yazma etkinliklerinde bağımsız ve özgür düşünebilme ile estetik duyguların geliştirilmesi değerlerine 3 kez yer verilirken kurgusuz metin yazma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 5: V. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	---	---	10
Okuma	Duyarlılık (3) Sorumluluk (2) Temizlik (2)	7	
Konuşma	---	---	
Yazma	BÖD (2) EDUG (1)	3	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	---	---	6
Okuma	EDUG (1)	1	
Konuşma	Sorumluluk (2) Duyarlılık (3)	5	
Yazma	---	---	
Genel Toplam: 16			

“Doğa ve Evren” teması değerler tablosu incelendiğinde kurgusal metin etkinliklerinde 5 farklı değer, 10 kez tespit edilmiştir. Doğa konusunda bilinçli olması gerektiğini hatırlatan duyarlılık, sorumluluk, temizlik gibi değerlerin işlenme sıklığının çok olduğu görülmektedir.

Kurgusuz metin etkinliklerinde ise 3 değer, 6 kez tespit edilmiştir. Kurgusal metin dinleme ve konuşma etkinliklerinde, kurgusuz metin dinleme ve yazma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

6. TEMA: ZAMAN VE MEKÂN

1. Metin: Kış Mevsimi (Mehmet Vural)

Konuşma etkinliği: Temaya hazırlık bölümünde (S.1) *Nasıl bir mekanda yaşıyorsunuz? Yaşadığınız yerde bir değişiklik yapsanız neler yapardınız?* (S.2)

*Saniye, dakika, saat, gün gibi zaman kavramları olmasaydı nasıl bir hayatımız olurdu?*Soruları bağımsız ve özgür düşünebilme değerini karşılar.

2. Metin: Kız Kalesi (Saim Sakaoğlu)

Etkinliklerde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

3. Metin: Adana (Remzi Oğuz Arık)

Etkinliklerde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

4. Metin: Türkiye’ m Dile Geldi (Özbek İnce Bayraktar) (dinleme metni)

Yazma Etkinliği: “*Şiire bir başlık verseydiniz hangi başlığı verirdiniz?*” sorusu bağımsız ve özgür düşünebilme değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 4. etkinlikte Türkiye’yi tanıtan bir afiş hazırlanması istenmiştir. Estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar.

Okuma etkinliği: 6. Tema sonu değerlendirme sorularında, Ceyhun Atuf Kansu’ya ait “Ankara Toprağı” metni verilerek metin altı soruları sorulmuştur. 1. soru olan “*Metne göre Ankara çiğdemi neden kaybolmuştur?*” sorusu insanların çevredeki güzelliklere karşı duyarsız ve sorumsuz kaldıklarını hatırlattığı için duyarlılık ve sorumluluk değerini karşılar.

Tablo 1: VI. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: ---		

Kurgusal ve kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde değer bulgusu bulunmamaktadır.

Tablo 2: VI. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	---	---
4. Metin	Duyarlılık (1) Sorumluluk (1)	2
Toplam: 2		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusu bulunmazken kurgusuz metin okuma etkinliklerinde duyarlılık ve sorumluluk değerleri tespit edilmiştir.

Tablo 3: VI. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	BÖD (2)	2
2. Metin	---	---
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: ---		

Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde sadece bağımsız ve özgür düşünebilme değeri yer alır. Kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusu tespit edilmemiştir.

Tablo 4: VI. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	---	---
4. Metin	EDUG (1) BÖD (1)	2
Toplam: 2		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde değer bulunmazken, kurgusuz metin yazma etkinliklerinde estetik duyguların geliştirilmesi ile bağımsız ve özgür düşünebilme değerleri tespit edilmiştir.

Tablo 5: VI. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	---	---	2
Okuma	---	---	
Konuşma	BÖD (2)	2	
Yazma	---	---	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	---	---	4
Okuma	Duyarlılık (1) Sorumluluk (1)	2	
Konuşma	---	---	
Yazma	EDUG (1) BÖD (1)	2	
Genel Toplam: 6			

“Zaman ve Mekân” teması etkinliklerinde tespit edilen değerlerin genel tablosu incelendiğinde kurgusal metin etkinliklerinde yalnızca bağımsız ve özgür düşünebilme değerinin tespit edildiği görülmektedir. Kurgusuz metin etkinliklerinde ise duyarlılık, sorumluluk, estetik duyguların geliştirilmesi, bağımsız ve özgür düşünebilme değerleri tespit edilmiştir. Kurgusuz metinde değer sıklığının kurgusal metinden iki kat fazla olduğu görülmektedir.

Kurgusal metin dinleme, okuma ve yazma etkinliklerinde; kurgusuz metinde ise dinleme ve konuşma etkinliklerinde değer bulgusu tespit edilmemiştir.

4.4.8. SINIF TÜRKÇE KİTABI İNCELEMESİ(DÖRTEL YAYINCILIK)

8. sınıf Türkçe Ders Kitabında,her temada 4 metine yer verilmiştir. Metinlerin etkinlikleri çalışma kitabında yer almaktadır. Söz konusu incelememiz, çalışma kitabındaki etkinlikleri kapsamaktadır.

1. TEMA: İLETİŞİM

1. Metin: Tatlı Dil (Şevket Rado)

“Tatlı Dil” metnine ait 9 etkinlik bulunmaktadır. Değerlerle bağlantılı bulunan etkinlikler şunlardır:

Konuşma etkinliği: Temaya Hazırlık bölümde yer alan “*Aile içi iletişimde nelere önem verirsiniz? Niçin?*” sorusu saygı, hoşgörü, aile birliğine önem verme gibi değerleri yansıtır.

Okuma etkinliği: 1. Etkinlikte metinden hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamını bulmaya yönelik olarak verilen kelimelerden “*baştan savmak*” deyimini bir insanın dediği işi yapmamak, bir bahaneyle uzaklaşmak anlamında kullanılmıştır. Bu değer, zıt veya örtük olarak yardımlaşma değerini karşılar. Yine aynı etkinlikte yer alan “*can yakmak*” deyimini, kötü konuşarak insanları üzme anlamında kullanılmıştır. Örtük olarak hoşgörü değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 2. Etkinlikte, verilen kelime ve kelime gruplarıyla öğrencilere kendilerini anlatan cümleler kurması istenmiştir. Verilen kelimeler şunlardır: *tatlı dil, güler yüz, hayat anlayışı, ağızdan bal akmak, doğru söz*. Tatlı dil kelime grubu, hoşgörü ve saygı; güler yüz kelime grubu sevgi ve hoşgörü; hayat anlayışı kelime grubu sorumluluk ve duyarlılık; ağızdan bal akmak deyimini hoşgörü; doğru söz kelime grubu ise dürüstlük değerini karşılar.

Okuma etkinliği: 3. Etkinlikte metinden alınan cümleler Doğru-Yanlış testiyle ölçülmüştür. Bu etkinlikte yer alan cümlelerden bazıları ve karşıladıkları değerler şunlardır:

-*Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır* (hoşgörü-saygı değeri).

-*Tatlı dil her kapıyı açan sihirli bir anahtardır* (hoşgörü-saygı değeri).

-*Tarihte tatlı dille memleketlerin bile fethedildiği görülmüştür* (hoşgörü-saygı değeri).

-*Tatlı dilli, güler yüzlü insanlar her zaman sorumluluklarını bilir* (sorumluluk-- hoşgörü değeri).

-Nice güzel insanlar vardır ki dilleri yüzünden sevilmezler (saygı- hoşgörü- sevgi değeri).

Okuma etkinliği: 4. Etkinlikte tatlı dilli olmanın önemiyle ilgili bir paragraf verilmiştir. Paragraf okunduktan sonra ne anlatıldığı sorulduğunda ya da öğrencilerin zihninde şekillenen kelimelerin *-güler yüz ve tatlı dille bütün kapıların açılacağı cümlesinden hareketle-* hoşgörü ve saygı değeri olacağı kuvvetle muhtemeldir.

Yazma etkinliği: 2. Etkinlikte “*Tatlı dil insan için başlı başına bir kuvvettir.*” cümlesinde anlatılmak isteneni açıklayan bir yazı yazmaları istenmiştir. Yine bu etkinlik de saygı ve hoşgörü değerini temsil eder.

2. Metin: Kişiler Arası İletişim Ve Kitle İletişimi (Üstün Dökmen)

Bu metinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

3. Metin: Selim (Halide Nusret Zorlutuna)

Yazma etkinliği: 2. etkinlikte bazı kelimelerin anlamına uygun cümlede kullanılması istenmiş. Verilen kelimelerden dostluk kelimesi dostluk değerini, yüreği sızlamak deyimini ise hoşgörü ve iyimserlik değerini karşılar.

Okuma etkinliği: Aşağıda 5. Etkinlikte yer alan görseller ve görsellerden hareketle sorulan soru verilmiştir. Dille ilgili olarak ağız gibi bazı özelliklerine göndermede bulunan bir soru olduğu için kültürel mirasa sahip çıkma değerini karşılar.

5. Etkinlik

Aşağıdaki resimleri inceleyiniz. Resimlerdeki kişilerin nasıl konuştuklarını tahmin edip altlarına yazınız. Bunlardan hangileri dilimizin farklı özelliklerini kullanmaktadır?

4. Metin: Bilgin ile Hoca (Dinleme Metni)

Dinleme etkinliği: 5. etkinlikte “*Dinlediğiniz metindeki hangi kahramanın yerinde olmak isterdiniz? Niçin? Duygularınızı açıklayınız.*” sorusu empati değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 7. etkinlikte öğretmenin anlattığı Nasrettin Hoca fıkrasından yararlanarak bir hikâye yazılması istenmiştir. Bu etkinlik estetik duyguların geliştirilmesi ve bağımsız ve öğgür düşünme değerlerini karşılar.

Tablo 1: I. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
3. Metin	---	---
4. Metin	Empati (1)	1
Toplam: 1		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
Toplam: 0		

Kurgusal metin dinleme etkinliklerinde sadece empati değeri tespit edilmiştir. Kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde ise herhangi bir değer bulunmamaktadır.

Tablo 2: I. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
3. Metin	KÜMSAÇ (1)	1
4. Metin	---	---
Toplam: 1		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	Yardımlaşma (1) Hoşgörü (7) Saygı (5) Sorumluluk (1) Sevgi (1)	15
2. Metin	---	---
Toplam: 15		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde kültürel mirasa sahip çıkma değerini tespit edilmiştir. Kurgusuz metin okuma etkinliklerinde ise farklı değer tespit edilmesine rağmen değerlerin işlenme sıklığı 15’dir.

Tablo 3: I. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	Saygı (1) Hoşgörü (1) ABÖV (1)	3
2. Metin	---	---
Toplam: 3		

Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde değer bulunmazken kurgusuz metin konuşma metinlerinde saygı, hoşgörü, aile birliğine önem verme değerleri tespit edilmiştir.

Tablo 4: I. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
3. Metin	Dostluk (1) Hoşgörü (1) İyimserlik (1)	3
4. Metin	EDUG (1) BÖD (1)	2
Toplam: 5		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	Hoşgörü (4) Saygı (2) Sevgi (1) Sorumluluk (1) Duyarlılık (1) Dürüstlük (1)	10
2. Metin	---	---
Toplam: 10		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde dostluk, hoşgörü, iyimserlik, estetik duyguların geliştirilmesi, bağımsız ve özgür düşünebilme değerleri 5 kez tespit edilmiştir. Kurgusuz metin yazma etkinliklerinde ise 6 farklı değer 10 kez tespit edilmiştir.

Tablo 5: I. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	Empati (1)	1	7
Okuma	KÜMSAÇ (1)	1	
Konuşma	---	---	
Yazma	Dostluk (1) Hoşgörü (1) İyimserlik (1) EDUG (1) BÖD (1)	5	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	---	---	28
Okuma	Yardımlaşma (1) Hoşgörü (7) Saygı (5) Sorumluluk (1) Sevgi (1)	15	
Konuşma	Saygı (1) Hoşgörü (1) ABÖV (1)	3	
Yazma	Hoşgörü (4) Saygı (2) Sevgi (1) Sorumluluk (1) Duyarlılık (1) Dürüstlük (1)	10	
			Genel Toplam:35

“İletişim” teması etkinliklerinde tespit edilen değerlerin genel tablosu incelendiğinde kurgusal metin etkinliklerinde 7 değer, 7 kez tespit edildiği; kurgusuz metin etkinliklerinde ise 9 değer, 35 kez işlendiği görülmektedir. Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde, kurgusuz metinde ise dinleme etkinliklerinde değer bulgusu tespit edilmemiştir.

Tema içeriğine uygun olarak empati, saygı, sorumluluk, hoşgörü değerleri sıklıkla işlenmiştir.

2. TEMA: ATATÜRK

1. Metin: Atatürk’ün Kişiliği (Falih Rıfkı Atay)

Konuşma etkinliği: Temaya hazırlık çalışmalarında Atatürk’ün insan, millet ve yurt sevgisini anlatan anılarından örnekleri sınıfa getirilmesi istenir. Sevgi değerini karşılar.

Okuma etkinliği: 3.etkinlikte Atatürk'le ilgili sözler verilerek Atatürk'ün hangi özelliğinden bahsedildiği sorulmuştur. Prof. Herbert MALTIG (HarbirtMaltıg)'ın "*Mustafa Kemal, hırpalanmış, silahı elinden alınmış olan milletle el ele tarihte bir devir açmak için mücadeleye atıldı ve mücadelesinde, ruh kudretinin dünya üzerindeki bütün silahlardan üstün olduğunu ispat etti.*" sözü vatanseverlik değerini; İsmail Habip Sevük'ün "*Dünya çapında büyük bir asker diye bilinen Napolyon, en sonunda başkalarına yenilmiş, yine ünlü bir Fransız komutanı olan Mareşal Foş, Birinci Dünya Savaşı'nda düşmanlarını başkalarıyla yenmişti. Atatürk ise dünyayı yenenleri yendi.*" sözü ise cesaret değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 6.etkinlikte Atatürk'ün kişilik özellikleri verilerek kişilik özelliklerini anlatan özdeyişlerinin yazılması istenmiştir. Verilen kişilik özelliklerinden liderlik, liderlik değerini; vatan ve milletini çok sevmesi, insan sevgisi ve evrensel görüşlere sahip çıkması sevgi değerini karşılar.

2. Metin: Eğitimin Hayati Önemi (Turhan Feyzioğlu)

Yazma etkinliği: 6. etkinlikte Atatürk'ün 3 sözü verilerek istenilen sözün görsellerle desteklenmesi istenmiştir. Estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar.

3. Metin: Atatürk'ün Türk Diline Verdiği Önem (Ahmet Mumcu vd.)

Okuma etkinliği: 3.etkinlikte Atatürk'ün kişilik özelliklerinden hangisine yer verildiği sorularak yazılması istenir. Türk diline verdiği önemi düşünürsek vatanseverlik değerini, doğru kararlar vererek halka öncülük etmesi açısından ise liderlik değerini karşılar.

4. Metin: Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi (dinleme metni)

Dinleme metni: 1.etkinlikte metnin ana ve yardımcı fikrinin işaretlenmesi istenir. Ana fikir: "*Atatürk'ün cumhuriyeti emanet ettiği gençler cumhuriyete sahip çıkmalıdır.*" cümlesi vatanseverlik, sorumluluk değerlerini; yardımcı fikir cümleleri, "*Gençler cumhuriyeti kurtaracak güce sahiptir, cumhuriyet tehlikeye düştüğünde ona gençler sahip çıkacaktır, cumhuriyetin korunup kollanması yaşatılması gençlerin elindedir.*" sözü ise sorumluluk, duyarlılık, vatanseverlik değerlerini karşılar.

Okuma etkinliği: Tema sonu değerlendirme sorularında Atatürk'ün “*Türk, övün, çalış, güven.*” sözü verilerek ne anlatılmak istendiği sorulur. Çalışkanlık değerini karşılar.

Okuma etkinliği: Diğer soruda Coşkun Ertepinar'a ait şiir verilerek Atatürk'ün hangi özelliğinden bahsedildiği sorulur. Vatanseverlik, millet sevgisi, liderlik özelliklerini düşünöldüğünde vatanseverlik, sevgi ve liderlik değerlerini karşıladığı söylenebilir.

Tablo 1: II. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
4. Metin	Vatanseverlik (2) Sorumluluk (2) Duyarlılık (1)	5
Toplam: 5		

Kurgusal metin dinleme etkinliklerinde değer bulunmazken kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde vatanseverlik, duyarlılık, sorumluluk değerleri 5 kez işlenmiştir.

Tablo 2: II. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Vatanseverlik (1) Cesaret (1)	2
Toplam: 2		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	---	---
3. Metin	Vatanseverlik (1) Liderlik (1)	2
4. Metin	Vatanseverlik (1) Sevgi (1) Liderlik (1) Çalışkanlık (1)	4
Toplam: 6		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde vatanseverlik ve cesaret değerleri tespit edilmiştir. Kurgusuz metin okuma etkinliklerinde ise kurgusal metin okuma etkinliklerinde daha fazla değer bulunmuştur. Vatanseverlik, liderlik, sevgi, çalışkanlık değerleri 6 kez bulunmuştur.

Tablo 3: II. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Sevgi (1)	1
Toplam: 1		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: 0		

Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde yalnızca sevgi değeri tespit edilirken kurgusuz metin okuma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 4: II. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Liderlik (1) Sevgi (1)	2
Toplam: 2		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
2. Metin	EDUG (1)	1
3. Metin	---	---
4. Metin		
Toplam: 1		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde liderlik ve sevgi değeri tespit edilirken kurgusuz metin yazma etkinliklerinde yalnızca estetik duyguların geliştirilmesi değeri bulunmuştur.

Tablo 5: II. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	---	---	

Okuma	Vatanseverlik (1) Cesaret (1)	2	5
Konuşma	Sevgi (1)	1	
Yazma	Liderlik (1) Sevgi (1)	2	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	Vatanseverlik (2) Sorumluluk (2) Duyarlılık (1)	5	12
Okuma	Vatanseverlik (2) Liderlik (2) Sevgi (1) Çalışkanlık (1)	6	
Konuşma	---	---	
Yazma	EDUG (1)	1	
			Genel Toplam: 17

“Atatürk” teması etkinliklerinde tespit edilen değerlerin genel tablosu incelendiğinde kurgusal metin etkinliklerinde vatanseverlik, liderlik, sevgi, cesaret gibi temaya uygun olan değerler 5 kez tespit edilmiştir. Kurgusuz metin etkinliklerinde de yine benzer olarak vatanseverlik, liderlik, sevgi, çalışkanlık, sorumluluk, duyarlılık, estetik duyguların geliştirilmesi gibi 8 değer, 12 kez tespit edilmiştir. Kurgusuz metin etkinliklerindeki değerler hem sayı hem de sıklık açısından kurgusal metin etkinliklerindeki değer sayısından fazladır.

Kurgusal metin dinleme etkinliklerinde, kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde değer tespit edilememiştir.

3.TEMA: TOPLUM HAYATI

1. Metin: Otoray Yolculuğu (Reşat Nuri Güntekin)

Konuşma etkinliği: Temaya hazırlık sorularında “Çevrenizde toplumsal dayanışmaya örnek olacak neler yapılıyor?” “Çevrenizde yardımlaşarak yapılan hangi tür işlere katılıyorsunuz?” soruları paylaşımcı olmak, yardımlaşma, dayanışma değerlerini karşılar.

2. Metin: Manisa Ovası’nda Bir Gün (Hidayet Gülen)

Etkinliklerde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

3. Metin: Dostluk Derken (Oktay Akbal)

Okuma etkinliği: 3.etkinlikte metnin ana düşüncesi (dostluk değeri), 4. Etkinlikte metinle ilgili sorular yazılıp cevaplanması (dostluk değeri),

Yazma etkinliği:5. Etkinlikte “*Ben olsaydım metni nasıl yazardım?*” düşünceinden hareketle deneme yazılması istenmiştir. Bu etkinliklerin tamamında dostluk ve empati değeri bulunur.

4. Metin: Oğuz Kağan Destanı (dinleme metni)

Dinleme etkinliği:4.etkinlikte iki soru verilerek metne yönelik cevaplanması istenir. “*İçinde bulunduğunuz toplumu tehdit eden, sıkıntıya sokan bir sorunu nasıl çözümlersiniz?*” sorusu verilecek muhtemel cevapları düşündüğümüzde adil olmak, hoşgörü değeri; “*Elinizde paylaştırılacak bir toprak (arazi) olsa bunu çocuklarınıza nasıl paylaştırırdınız?*” sorusu paylaşımcı olmak, adil olmak değeri karşılar.

Okuma etkinliği: Tema sonu ölçme değerlendirme sorularında Mehmet Önder’e ait misafir ağırlamakla ilgili bir metin verilmiştir. “*Metinde milli kültür öğelerinden hangisi vurgulanıyor?*” sorusuna verilecek muhtemel cevaplar düşünüldüğünde misafirperverlik değeri karşıladığı söylenebilir. “*Köylünün yerinde siz olsaydınız nasıl davranırdınız?*” sorusu ise empati değeri karşılar.

Okuma etkinliği:Bir diğer soruda Suna Tanaltay’a ait sevmek, sevilmek ve dostluk temalarını içeren kısa bir metin verilmiştir. “Gerçek dostluk; inanç, sevgi, saygı ve güven karışımı bir kavramdır.” ana fikrine ulaşılan metinle ilgili aşağıdaki çoktan seçmeli sorular verilmiştir. (S.1) “*Toplumda ne tür insan azdır?*” sorusunda sevmek ve dostlukla ilgili seçeneklere bakarsak sevgi ve dostluk değeri; (S.2) “*Atalarımız bir dostun varsa az, bir düşmanın varsa çoktur.*” diyerek neyi vurgulamak istiyor?” sorusu dostluk değeri; (S.3) *Aşağıdakilerden hangisi gerçek dostluğun özelliği değildir?* Saygı, dostluk, sevgi değeri karşılar.

Tablo 1: III. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
4. Metin	Adil olmak (1) Hoşgörü (1) Paylaşımcı olmak (1)	3
Toplam: 3		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	---	---
Toplam: ---		

Kurgusal metin dinleme etkinliklerinde adil olmak, hoşgörü, paylaşımcı olmak değerleri tespit edilmiştir. Kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde ise değer bulgusu bulunmamaktadır. Kurgusuz metin sayısının birle sınırlı kalması bu durumda etkilidir.

Tablo 2: III. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin		
4. Metin	Misafirperverlik (1) Empati (1) Saygı (1) Dostluk (3) Sevgi (2)	8
Toplam: 8		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	Dostluk (2)	2
Toplam: 2		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde 5 değer, 8 kez tespit edilmiştir. Kurgusuz metin okuma etkinliklerinde ise yalnızca bir değer bulunmuştur. Kurgusuz metin sayısının birle sınırlı kalması bu durumda etkilidir.

Tablo 3: III. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	Paylaşımcı olmak (1) Yardımlaşma (1) Dayanışma (1)	3
2. Metin		
4. Metin		
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	---	---
Toplam:		

Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde paylaşımcı olmak, yardımlaşma, dayanışma değerleri tespit edilirken kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde herhangi bir değer bulgusuna rastlanmamıştır.

Tablo 4: III. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin		
4. Metin		
Toplam: ---		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
3. Metin	Dostluk (1) Empati (1)	2
Toplam: 2		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde değer bulunmazken kurgusuz metin yazma etkinliklerinde sadece dostluk değeri tespit edilmiştir.

Tablo 5: III. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	Adil olmak (1) Hoşgörü (1) Paylaşımçı olmak (1)	3	14
Okuma	Misafirperverlik (1) Empati (1) Saygı (1) Dostluk (3) Sevgi (2)	8	
Konuşma	Paylaşımçı olmak (1) Yardımlaşma (1) Dayanışma (1)	3	
Yazma	---	---	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	---	---	4
Okuma	Dostluk (2)	2	
Konuşma	---	---	
Yazma	Dostluk (1) Empati (1)	2	
Genel Toplam: 18			

“Toplum Hayatı” temasında değer tespit edilen etkinliklerin genel tablosu incelendiğinde kurgusal metin etkinliklerinde adil olmak, hoşgörü, paylaşımçı olmak gibi temaya uygun 10 değer, 14 kez tespit edilmiştir. Kurgusuz metin etkinliklerinde ise dostluk ve empati değerleri 4 kez tespit edilmiştir. Kurgusal metin etkinliklerinin değerleri işleme oranı, kurgusuz metin etkinliklerinden neredeyse 3 kat fazladır. Bu

duruma kurgusal metin sayısının fazla olması etkili olmuştur. Kurgusuz metin sayısı birle sınırlıdır.

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde, kurgusuz metin dinleme ve konuşma etkinliklerinde değer tespit edilememiştir. Etkinliklerde tespit edilen değerlerin içeriklerine bakıldığında toplum hayatı temasına uygun değerlerin yer aldığı görülmektedir.

4.TEMA: KİŞİSEL GELİŞİM

1. Metin: Yaşlılardan Gençlere (Naim Yalnız)

Konuşma etkinliği: Temaya hazırlık çalışmalarında,(S.1)“*Sorumluluk duygusu olan insanlar hangi davranışları sergilerler?*” sorusu sorumluluk değerini; (S.2) “*Ailenin çocukların kişisel gelişimi üzerinde nasıl bir etkisi olur?*” sorusu aile birliğine önem verme değerini; (S.3) “*Yerinde söz söyleyen kişiler özür dilemek zorunda kalmazlar.*” sözüyle ne anlatılmak isteniyor? sorusu saygı ve hoşgörü değerlerini karşılar.

Okuma etkinliği: 2.etkinlik D/Y etkinliğidir. “*Şiirin konusu, yaşlı insanlara saygı duymayla ilgilidir.*” maddesi ile “*Yaşlılara saygı gösterenler onlarla iyi iletişim kuranlardır.*” maddeleri saygı değerini karşılar.

Okuma ve yazma etkinliği: 6.etkinlikte aşağıdaki görsel verilerek fotoğrafla ilgili çıkarılan sonucun yazılması istenir. Görseller saygı ve hoşgörü değerini karşılar.

2. Metin: Babamın Vasiyeti (Ziya Gökalp)

Etkinliklerde herhangi bir değer bulgusuna rastlanılmamıştır.

3. Metin: Acaba? (Ahmet Kutsi Tecer)

Yazma etkinliği: 5.etkinlik, “Kendinizi anlatan bir yazı yazınız, yazınızda yaşamınızın değişik yönlerinden, hobilerinizden söz etmeyi unutmayınız.” Bu etkinlik bağımsız ve özgür düşünebilme değerini karşılar.

4. Metin: Bir Başarının Örnek Öyküsü (dinleme metni)

Yazma etkinliği: 5.etkinlik, “Eğitim ve öğretimin, kişisel gelişimi, özgüveni ve başarıyı olumlu yönde etkilediğini belirten bir yazı yazınız.” Bu etkinlik özgüven değerini karşılar.

Tablo 1: IV. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
Toplam: 0		

Kurgusal ve kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde değer bulunmamaktadır.

Tablo 2: IV. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam:		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	Saygı (3) Hoşgörü (1)	4
Toplam: 4		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde değer tespit edilmezken kurgusuz metin okuma etkinliklerinde saygı ve hoşgörü değeri 4 kez tespit edilmiştir.

Tablo 3: IV. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
4. Metin		
Toplam:		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	Sorumluluk (1) ABÖV (1) Saygı (1) Hoşgörü (1)	4
Toplam: 4		

Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde değer bulunmazken kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde sorumluluk, aile birliğine önem verme, saygı, hoşgörü değerleri tespit edilmiştir.

Tablo 4: IV. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
2. Metin	---	---
3. Metin	BÖD (1)	1
4. Metin	Özgüven (1)	1
Toplam: 2		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	Saygı (1) Hoşgörü (1)	2
Toplam: 2		

Kurgusal metin yazma etkinliklerinde bağımsız ve özgür düşünebilme ile özgüven değeri tespit edilirken kurgusuz metin yazma etkinliklerinde saygı ve hoşgörü değeri tespit edilmiştir.

Tablo 5: IV. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	---	---	2
Okuma	---	---	
Konuşma	---	---	
Yazma	BÖD (1)	2	

	Özgüven (1)		
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	---	---	10
Okuma	Saygı (3) Hoşgörü (1)	4	
Konuşma	Sorumluluk (1) ABÖV (1) Saygı (1) Hoşgörü (1)	4	
Yazma	Saygı (1) Hoşgörü (1)	2	
			Genel Toplam: 12

“Kişisel Gelişim” teması etkinliklerindeki değerlerin genel tablosu incelendiğinde kurgusal metin etkinliklerinde temaya uygun bağımsız ve özgür düşünebilme ile özgüven değeri tespit edilmiştir. Kurgusuz metin etkinliklerinde ise tema içeriğine uygun olarak hoşgörü, saygı, aile birliğine önem verme, sorumluluk gibi 4 farklı değer, 10 kez tespit edilmiştir. Kurgusal metin sayısı 3, kurgusuz metin sayısı 1 olmasına rağmen kurgusuz metinlerde işlenen değerlerin sıklığı kurgusal metin etkinliklerindeki değerlerin 5 katıdır. Bu durumda kurgusuz metnin içeriğinin değerler açısından daha zengin olduğu söylenebilir.

Kurgusal metin dinleme, okuma, konuşma; kurgusuz metin ise dinleme etkinliklerinde değer tespit edilememiştir.

5.TEMA: DUYGULAR

1. Metin: Garip Bir Hediye (Refik Halit Karay)

Konuşma etkinliği: Temaya hazırlık bölümünde, “*Gelecekte nasıl bir yerde yaşamak istersiniz, hayallerinizi açıklayınız.*” sorusu bağımsız ve özgür düşünebilme değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 6.etkinlikte İbrahim Demirci’ye ait *Kış Ağacı* şiiri verilerek şiirden hareketle hikâye yazılması istenir. Estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 7.etkinlikte aşağıdaki görsel verilerek şiir yazılması istenir. Estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar.

2. Metin: Eski Çarıklar (Yahya Akengin)

Okuma etkinliği: 4. etkinlikte aşağıdaki görsel verilerek hangi duyguyu çağrıştırdığı sorulur.

Bu etkinlik sevgi ve aile birliğine önem verme değerini karşılar.

3. Metin: Dokuzuncu Hariciye

Koşusu (Peyami Safa)

Yazma etkinliği: 5. etkinlikte nasıl bir evde yaşamak istenildiğine dair soru sorularak yazı yazılması

istenir. Bağımsız ve özgür düşünebilme değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 6. etkinlikte eğitim, okul, dersane, gülümsemek, melek gibi, güzel yüzlü, kalbim, çocuk, kitap kelimeleri verilerek şiir yazılması istenir. Estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar.

4. Metin: Fahrünnisa (dinleme metni)

Okuma etkinliği: Tema sonu değerlendirme sorularında Cahit Sıtkı Tarancı'ya ait "Bugün Hava Güzel" şiiri verilmiştir. Annesinden aldığı mektupla kendini memleketinde hissettiğini, memleketinin doğal güzelliklerine yer verdiği şiirle ilgili "*Şair, şiirde ne tür hayallere yer veriyor?*" sorusu memlekette yaşadığı günlere duyduğu özlemi düşünürsek memleket sevgisinden hareketle sevgi değerini karşılar.

Tablo 1: V. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
---	---	---
Toplam: 0		

Kurgusal ve kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde değer tespit edilememiştir.

Tablo 2: V. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	---	---
2. Metin	Sevgi (1) ABÖV (1)	2
3. Metin	---	---
4. Metin	Sevgi (1)	1
Toplam: 3		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
---	---	---
Toplam: 0		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde sevgi ve aile birliğine önem verme değerleri tespit edilmiştir. Bu temada kurgusuz metin bulunmadığı için değer de bulunmamaktadır.

Tablo 3: V. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	BÖD (1)	1
2. Metin	---	---
3. Metin	---	---
4. Metin		
Toplam: 1		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
---	---	---

Toplam: 0

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde sadece bağımsız ve özgür düşünebilme değeri tespit edilmiştir. Bu temada kurgusuz metin bulunmadığı için değer de bulunmamaktadır.

Tablo 4: V. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
1. Metin	EDUG (2)	2
2. Metin	---	---
3. Metin	BÖD (1) EDUG (1)	2
4. Metin	---	---
Toplam: 4		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
---	---	---
Toplam: 0		

Kurgusal metin yazma etkinliklerimde estetik duyguların geliştirilmesi ile bağımsız ve özgür düşünebilme değerler 4 kez tespit edilmiştir. Bu temada kurgusuz metin bulunmadığı için değer de bulunmamaktadır.

Tablo 5: V. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	---	---	8
Okuma	Sevgi (2) ABÖV (1)	3	
Konuşma	BÖD (1)	1	
Yazma	EDUG (2) BÖD (1) EDUG (1)	4	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	---	---	0
Okuma	---	---	
Konuşma	---	---	
Yazma	---	---	
Genel Toplam: 8			

Tablo incelendiğinde “Duygular” temasına ait kurgusuz metin bulunmadığı görülmektedir. İnceleme kurgusuz metinler üzerinde yapılmıştır. Kurgusal metin etkinliklerinde 4 değer, 8 kez tespit edilmiştir. Dinleme etkinliklerinde değer bulunmamaktadır.

Etkinliklerde tema içeriğine uygun olarak yalnızca sevgi değerinin işlenmesi, metin içeriklerinin değerler eğitimi açısından zengin olmadığını göstermektedir.

6.TEMA: DOĞA VE EVREN

1. Metin: Kırın Tepesindeki Ağaca Övgü (Coşkun Ertepinar)

Konuşma etkinliği: Temaya hazırlık bölümünde, “*Doğayı ve çevreyi korumak için ne gibi önlemler alınabilir?*” sorusu sorumluluk ve duyarlılık değerlerini karşılar.

Yazma etkinliği: 3.etkinlikteki “*Şairin yerinde siz olsaydınız kırın tepesindeki ağaçla ilgili neler söylediniz?*” sorusu empati değerini karşılar.

Yazma etkinliği: 6.etkinlikte “*ağaç, rüzgar, kurt, kuş, dal, cırcır böceği, ay ışığı, yaprak*” kelimeleri verilerek bu kelimelerin çağrıştırdığı duyguyu yansıtan şiir yazılması istenir. Bu etkinlik estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar.

2. Metin: Yayla (Falih Rıfkı Atay)

Yazma etkinliği: 6.etkinlikte yayla görseli verilerek altına yayla akrostişli şiir yazılması istenir. Estetik duyguların geliştirilmesi değerini karşılar.

3. Metin: Karanfiller ve Domates Suyu (Sait Faik Abasıyanık)

Okuma ve yazma etkinliği: 6.etkinlikte Tarık Orhan’a ait “Çalışan Dünya” şiiri verilerek şiirin uyandırdığı hayal, duygu ve düşüncüyü dile getiren hikâyeye yazılması istenir. Estetik duyguların geliştirilmesi ve çalışkanlık değerlerini karşılar.

Yazma etkinliği: 7.etkinlikte “*Bakarsan bağ, bakmazsan dağ olur.*” atasözünden yola çıkılarak şiir yazılması istenir. Bu etkinlik sorumluluk, çalışkanlık, estetik duyguların geliştirilmesi değerlerini karşılar.

4. Metin: Orman (dinleme metni)

Okuma etkinliği: Tema sonu değerlendirme sorularında Hikmet Birand’a ait ormanlar konusunda insanların bilinçsizliği sorununu ortaya koyan bir metin verilerek çoktan seçmeli sorular sorulur. (S.1) “*Ormanlarımızı korumak için alınması gereken en gerekli önlem aşağıdakilerden hangisidir?*” sorusunun cevabı halkı eğitmektir. Bu soru duyarlılık, sorumluluk değerlerini karşılar. (S.2) “*Yazarın*

içinin burkulmasının nedeni nedir?” sorusunun cevabı “Gülveren Tepesi’nin kuzey yamacının çirliçiplak olması”dır. İnsanların bu konuda duyarsız ve sorumsuz kaldıkları düşünöldüğünde duyarlılık ve sorumluluk değeri düşünölebilir.

Tablo 1: VI. Tema, Dinleme Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
3. Metin	---	---
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: 0		

Kurgusal ve kurgusuz metin dinleme etkinliklerinde değeri bulunmamaktadır.

Tablo 2: VI. Tema, Okuma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
3. Metin	EDUG (1) Çalışkanlık (1)	2
Toplam: 2		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	---	---
2. Metin	---	---
4. Metin	Duyarlılık (2) Sorumluluk (2)	4
Toplam: 4		

Kurgusal metin okuma etkinliklerinde estetik duyguların geliştirilmesi ile çalışkanlık değeri tespit edilirken kurgusuz metin okuma etkinliklerinde duyarlılık ve sorumluluk değeri tespit edilmiştir. Kurgusal metin sayısı bir olmasına rağmen metin sayısı üç olan kurgusuz metin etkinlikleriyle eşit sayıda değeri barındırmaktadır.

Tablo 3: VI. Tema, Konuşma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
3. Metin	---	---
Toplam: 0		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam

KURGUSUZ		
1. Metin	Sorumluluk (1) Duyarlılık (1)	2
2. Metin	---	---
4. Metin	---	---
Toplam: 2		

Kurgusal metin konuşma etkinliklerinde değer bulunmazken kurgusuz metin konuşma etkinliklerinde sorumluluk ve duyarlılık değerleri tespit edilmiştir.

Tablo 4: VI. Tema, Yazma Etkinliklerinde Yer Alan Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler ve Sayıları	Toplam
KURGUSAL		
3. Metin	Sorumluluk (1) Çalışkanlık (2) EDUG (2)	5
Toplam: 5		
Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler	Toplam
KURGUSUZ		
1. Metin	Empati (1) EDUG (1)	2
2. Metin	EDUG (1)	1
4. Metin	---	---
Toplam: 3		

Temada en çok değer tespit edilen beceri alanı yazmadır. Kurgusal metin yazma etkinliklerinde bir metin yer almasına rağmen sorumluluk, çalışkanlık, estetik uygulamaların geliştirilmesi gibi değerler 5 kez işlenmiştir. Kurgusuz metin yazma etkinliklerinde ise empati ve estetik duyguların geliştirilmesi değerleri 3 kez tespit edilmiştir.

Tablo 5: VI. Temanın, Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı	Toplam	
KURGUSAL			Toplam
Dinleme	---	---	7
Okuma	EDUG (1) Çalışkanlık (1)	2	
Konuşma	---	---	
Yazma	Sorumluluk (1) Çalışkanlık (2) EDUG (2)	5	
KURGUSUZ			Toplam
Dinleme	---	---	9
Okuma	Duyarlılık (2) Sorumluluk (2)	4	
Konuşma	Sorumluluk (1) Duyarlılık (1)	2	

Yazma	Empati (1) EDUG (2)	3	
			Genel Toplam: 16

“Doğa ve Evren” temasında tespit edilen değerlerin genel tablosu incelendiğinde etkinliklerde toplamda 16 kez değer tespit edilmiştir. Kurgusal metin etkinliklerinde, estetik duyguların geliştirilmesi çalışkanlık, sorumluluk değerlerinin 7 kez tespit edildiği görülmektedir. Kurgusuz metin etkinliklerinde ise duyarlılık, sorumluluk, empati, estetik duyguların geliştirilmesi gibi 4 değer, 9 kez tespit edildiği görülmektedir. Sorumluluk ve duyarlılık değerleri “Doğa ve “Evren” tema içeriğine uygundur.

Kurgusal metin dinleme ve konuşma, kurgusuz metin ise dinleme etkinliklerinde değer bulunmamaktadır.

TABLOLAR LİSTESİ VE YORUMLARI

Tablo 1: 5. Sınıfın Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı						Toplam	
KURGUSAL								Toplam
Dinleme	Yardımlaşma (1)	Saygı (2)		Özgüven (1)		Temizlik (1)		17
	Çalışkanlık (2)	Sevgi (3)		Duyarlılık (1)		BÖD (1)		
	Fedakârlık (1)	Doğruluk (1)		Empati (2)		KÜMSAÇ (1)		
Okuma	Sevgi (7)	Şefkat (1)	Alçakgönüllülük (2)	Fedakârlık (3)	Cesaret (2)	Dürüstlük (1)		52
	Sorumluluk (2)	Paylaşımci olmak (1)	BÖD (1)	Vatanseverlik (6)	KÜMSAÇ (1)	Dostluk (1)		
	Çalışkanlık (5)	Hoşgörü (4)	Yardımlaşma (4)	Empati (2)	Saygı (3)	Misafirperverlik (1)		
	Duyarlılık (3)	Nazik olmak (2)						
Konuşma	EDUG (3)		KÜMSAÇ (5)		Yardımlaşma (2)	İyimserlik (1)		34
	Sevgi (1)		Empati (4)		Çalışkanlık (1)	Sorumluluk (1)		
	BÖD (3)		Vatanseverlik (3)		Cesaret (1)	Fedakârlık (1)		
	Misafirperverlik (1)		Duyarlılık (2)		Nazik olmak (2)	Hoşgörü (2)		
	Alçakgönüllük (1)							
Yazma	EDUG (4)		Çalışkanlık (1)	Saygı (2)		İyimserlik (1)		21
	Sevgi (3)		Nazik olmak (1)	Dürüstlük (1)		Yardımlaşma (1)		
	BÖD (4)		Empati (1)		Dayanışma (1)	Paylaşımci olmak (1)		
KURGUSUZ								Toplam
Dinleme	Duyarlılık (1)		İyimserlik (2)		Empati (1)		8	99
	Hoşgörü (2)		İyilik yapmak (2)					
Okuma	Hoşgörü (3)	Fedakârlık (1)	Merhamet (1)		Dostluk (2)		34	
	Vatanseverlik	Çalışkanlık	KÜMSAÇ (2)		İyilik yapmak			

	(1)	(1)		(1)		
	Duyarlılık (4)	Yardımlaşma (2)	Empati (2)	Sorumluluk (2)		
	Nazik olmak (1)	Paylaşımçı olmak (1)	İyimserlik (2)	Temizlik (3)		
	BÖD (1)	Şefkat (2)	Alçakgönüllülük (1)	Doğruluk (1)		
Konuşma	BÖD (1)	Doğruluk (1)	Merhamet (1)	Dostluk (1)	Alçakgönüllülük (1)	Cesaret (1)
	KÜMSAÇ (3)	Vatanserverlik (2)	Duyarlılık (2)	İyimserlik (5)	EDUG (1)	Empati (2)
	Şefkat (1)	Yardımlaşma (4)	Sevgi (4)	İyilik yapmak (4)	Hoşgörü (6)	Çalışkanlık (2)
Yazma	Duyarlılık (1)	BÖD (2)	KÜMSAÇ (2)	Vatanserverlik (1)		
	EDUG (2)	Sevgi (1)	Temizlik (2)	Duyarlılık (3)		
Genel Toplam: 223						

5. sınıf etkinliklerinde tespit edilen değerlerin genel tablosuna bakıldığında kurgusal metin etkinliklerindeki değer tespitinin, kurgusuz metinlerden fazla olduğu görülmektedir. Kurgusal metinlerde en fazla okuma becerisi etkinliklerinde değer tespit edilirken kurgusuz metinlerde ise en fazla konuşma becerisi etkinliklerinde değer tespit edilmiştir. Etkinliklerde en fazla sevgi, hoşgörü, iyimserlik, duyarlılık, vatanserverlik, çalışkanlık ve estetik duyguların geliştirilmesi değerleri sıklıkla bulunmuştur. Hem kurgusal hem kurgusuz metin etkinliklerinde, en az değer tespit edilen beceri alanı dinlemedir. Dinleme metinlerinin her temada birer tane verilmesi bu durumda etkilidir.

Tablo 2: 6. Sınıfın Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı						Toplam	
KURGUSAL								Toplam
Dinleme	BÖD (1)		Liderlik (1)		Doğruluk (1)		8	108
	Dürüstlük (1)		Yardımlaşma (1)		İyimserlik (1)			
	Doğruluk (1)		Empati (1)					
Okuma	Sevgi (6)	Dostluk (2)	Duyarlılık (12)	Fedakârlık (2)	Cesaret (1)	Nazik olmak (2)	60	
	Empati (2)	BÖD (1)	İyimserlik (2)	Hoşgörü (4)	Yardımlaşma (1)	Alçakgönüllülük		

						(2)		
	Sorumluluk (3)	Paylaşıcı olmak (2)	Saygı (7)	EDUG (1)	Temizlik (1)	Adil olma (2)		
	Çalışkanlık (6)	Vatanseverlik (1)						
Konuşma	Sorumluluk (3)	Duyarlılık (1)	Cesaret (1)	BÖD (1)	KÜMSAÇ (1)		12	
	Vatanseverlik (1)	Fedakârlık (1)	Sevgi (1)	Çalışkanlık (1)	EDUG (1)			
Yazma	Empati (1)	BÖD (2)	Dostluk (1)	Saygı (4)	Sorumluluk (1)		28	
	Sorumluluk (3)	Doğruluk (1)	Hoşgörü (3)	İyimserlik (2)	Çalışkanlık (1)			
	Duyarlılık (4)	Dürüstlük (1)	Sevgi (2)	Adil olma (2)				
KURGUSUZ								Toplam
Dinleme	Bağımsız ve Ö. D. (1)	KÜMSAÇ (3)	Çalışkanlık (1)				10	
	Vatanseverlik (1)	Fedakârlık (1)	Empati (1)					
	Duyarlılık (2)							
Okuma	Sorumluluk (3)	Sevgi (5)	Saygı (3)	Adil olma (3)			51	
	Çalışkanlık (6)	Dürüstlük (1)	Doğruluk (3)	Yardımlaşma (2)				
	İyimserlik (1)	Duyarlılık (9)	Alçakgönüllülük (1)	KÜMSAÇ (4)				
	Temizlik (1)	Hoşgörü (2)	Vatanseverlik (5)	Fedakârlık (2)				
	EDUG (1)	Eşitlik (1)						
Konuşma	Duyarlılık (7)	Saygı (2)	ABÖV (1)	Vatanseverlik (2)	Cesaret (1)		29	
	Empati (1)	KÜMSAÇ (3)	Çalışkanlık (2)	Fedakârlık (1)	Sorumluluk (1)			
	EDUG (4)	BÖD (1)	Sevgi (1)	Yardımlaşma (1)	Nazik olmak (1)			
Yazma	Duyarlılık (5)	Vatanseverlik (3)	Cesaret (1)	EDUG (1)			16	
	KÜMSAÇ (3)	Saygı (1)	Dostluk (1)	Sevgi (1)				
Genel Toplam: 214								

6. sınıf etkinliklerinde tespit edilen değerlerin genel tablosu incelendiğinde kurgusal metin etkinlikleriyle kurgusuz metin etkinliklerinde tespit edilen değer sayısının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Sevgi, çalışkanlık, saygı ve duyarlılık en sık tespit edilen değerlerdendir. Hem kurgusal hem de kurgusuz metin etkinliklerinde en fazla değer tespit edilen beceri alanı okuma; en az değer tespit

edilen beceri alanı ise dinlemedir. Dinleme metinlerinin her temada birer tane verilmesi bu durumda etkilidir.

Tablo 3: 7. Sınıfın Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı					Toplam		
KURGUSAL							Toplam	
Dinleme	Misafirperverlik (1)	Saygı (1)	Birlik ve beraberlik (1)	İyimsenlik (1)	Liderlik (1)	11	51	
	Hoşgörü (1)	Vatanserverlik (2)	KÜMSAÇ (1)	Çalışkanlık (1)	Sevgi (1)			
Okuma	EDUG (4)	Dayanışma (1)	İyilik yapmak (1)	BÖD (1)	Sorumluluk (2)	21		
	KÜMSAÇ (1)	Yardımlaşma (1)	Paylaşımçı olmak (1)	Duyarlılık (4)	Empati (1)			
	Sevgi (1)	Saygı (1)	Temizlik (2)					
Konuşma	EDUG (1)	KÜMSAÇ (1)	Duyarlılık (1)	BÖD (2)		5		
Yazma	EDUG (2)	Duyarlılık (2)	Estetik değerlerin gelişt. (1)	BÖD (2)		14		
	KÜMSAÇ (4)	Sorumluluk (2)	Empati (1)					
KURGUSUZ								Toplam
Dinleme	EDUG (1)					1		27
Okuma	Duyarlılık (2)	Sevgi (2)	Hoşgörü (1)	EDUG (2)		10		
	Çalışkanlık (1)	KÜMSAÇ (1)	Sorumluluk (1)					
Konuşma	Sorumluluk (2)		Duyarlılık (3)			5		
Yazma	Duyarlılık (1)	Liderlik (1)	Dostluk (1)	Hoşgörü (1)		11		
	EDUG (2)	BÖD (4)	İyimsenlik (1)					
Genel Toplam: 78								

7. sınıf etkinliklerinde tespit edilen değerlerin genel tablosu incelendiğinde kurgusal metin etkinliklerindeki değer sayısının kurgusuz metin etkinliklerinde yaklaşık iki kat fazla olduğu görülmektedir. Kurgusal metin etkinliklerinde en az değer tespit edilen beceri alanı konuşma, kurgusuz metin etkinliklerinde ise en az değer tespit edilen beceri alanı dinlemedir. Estetik duyguların geliştirilmesi, duyarlılık, çalışkanlık, kültürel mirasa sahip çıkma gibi değerler en sık tespit edilenlerdir.

Tablo 4: 8. Sınıfın Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerler

Metin Tipi	Tespit Edilen Değerler Toplamı					Toplam	
KURGUSAL							Toplam
Dinleme	Empati (1)	Adil olmak (1)	Hoşgörü (1)	Paylaşımçı olmak (1)	4	43	
Okuma	KÜMSAÇ (1)	Misafirperverlik (1)	Dostluk (3)	EDUG (1)	16		
	Vatanseverlik (1)	Empati (1)	Sevgi (4)	Çalışkanlık (1)			
	Cesaret (1)	Saygı (1)	ABÖV (1)				
Konuşma	Paylaşımçı olmak (1)	Yardımlaşma (1)	BÖD (1)		5		
	Sevgi (1)	Dayanışma (1)					
Yazma	Dostluk (1)	İyimsenlik (1)	BÖD (3)	Sevgi (1)	Sorumluluk (1)	18	
	Hoşgörü (1)	EDUG (6)	Liderlik (1)	Özgüven (1)	Çalışkanlık (2)		
KURGUSUZ							Toplam
Dinleme	Vatanseverlik (2)	Sorumluluk (2)	Duyarlılık (1)		5	67	
Okuma	Yardımlaşma (1)	Saygı (8)	Vatanseverlik (2)	Sevgi (2)	Dostluk (2)		31
	Hoşgörü (8)	Sorumluluk (3)	Liderlik (2)	Çalışkanlık (1)	Duyarlılık (2)		
Konuşma	Saygı (1)	ABÖV (2)	Saygı (1)	Sorumluluk (1)			12
	Hoşgörü (2)	Sorumluluk (3)	Hoşgörü (1)	Duyarlılık (1)			
Yazma	Hoşgörü (5)	Sevgi (1)	Duyarlılık (1)	EDUG (3)	Hoşgörü (1)		19
	Saygı (3)	Sorumluluk (1)	Dürüstlük (1)	Dostluk (1)	Empati (2)		
Genel Toplam: 110							

8. sınıf etkinliklerinde tespit edilen değerlerin genel tablosu incelendiğinde kurgusuz metin etkinliklerindeki değerlerin kurgusal metin etkinliklerindeki değerlerden fazla olduğu görülmektedir. Bu durumun meydana gelmesinde sınıf seviyesi arttıkça düşünce yazılarının yoğunluk kazanması etkilidir. Hem kurgusal hem kurgusuz metin etkinliklerinde en az değer tespit edilen beceri alanı dinlemedir. Dinleme metin ve etkinliklerinin her temada birer tane yer verilmesi bu durumun sebebidir. Etkinliklerde en sık tespit edilen değerler saygı, sevgi, hoşgörü ve estetik duyguların geliştirilmesidir.

Tüm sınıf düzeylerindeki çalışma kitaplarında tespit edilen değerlerin sayısal veri tablosu da aşağıdadır:

Tablo 5: 5, 6, 7 ve 8. Sınıfın Tüm Etkinliklerinde Tespit Edilen Değerlerin Sayısal Verileri

SINIF	METİN TİPİ	TOPLAM		
5.SINIF	KURGUSAL		Toplam	223
	Dinleme	17	124	
	Okuma	52		
	Konuşma	34		
	Yazma	21		
	KURGUSUZ		Toplam	
	Dinleme	8	99	
	Okuma	34		
	Konuşma	43		
	Yazma	14		
6. SINIF	KURGUSAL		Toplam	214
	Dinleme	8	108	
	Okuma	60		
	Konuşma	12		
	Yazma	28		
	KURGUSUZ		Toplam	
	Dinleme	10	106	
	Okuma	51		
	Konuşma	29		
	Yazma	16		
7. SINIF	KURGUSAL		Toplam	78
	Dinleme	11	51	
	Okuma	21		
	Konuşma	5		
	Yazma	14		
	KURGUSUZ		Toplam	
	Dinleme	1	27	
	Okuma	10		
	Konuşma	5		
	Yazma	11		
8.SINIF	KURGUSAL		Toplam	110
	Dinleme	4	43	
	Okuma	16		
	Konuşma	5		
	Yazma	18		
	KURGUSUZ		Toplam	
	Dinleme	5	67	
	Okuma	31		
	Konuşma	12		
	Yazma	19		
Genel Toplam				625

5, 6, 7, 8. sınıf genel tablo incelendiğinde 5. ve 6. sınıf çalışma kitaplarında tespit edilen değerlerin 7. ve 8. sınıfa göre fazla olduğu görülmektedir. 5 ve 7. sınıf kurgusal metin etkinliklerindeki değerlerin, kurgusuz metin etkinliklerindeki değerlerden fazla olduğu görülmektedir. 6 ve 8. Sınıf çalışma kitaplarında ise kurgusuz metin etkinliklerindeki değerler kurgusal metin etkinliklerinden fazladır. Tüm sınıf seviyelerinde genel olarak okuma becerisi etkinliklerindeki değerler yoğun

olarak yer alırken, dinleme etkinliklerinde tespit edilen değer sayısının az olduğu görölmektedir. Dinleme metinlerine her temada bir tane yer verilmesi, bu durumun oluşmasında etkilidir. En fazla değer tespit edilen kitap 5. sınıf, en az değer tespit edilen kitap ise 7. sınıf çalışma kitabıdır.

5. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç:

Ders kitaplarındaki etkinlikler incelendiğinde, sınıf seviyesi arttıkça işlenen değerlerin kurgusal metinlerden çok kurgusuz metinlerde yoğunluk kazandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bazı metinlerin etkinliklerinde değerlere yeterli ölçüde yer verilirken bazılarında hiç yer almadığı görülmüştür. Duyarlılık, saygı, sevgi, estetik duyguların geliştirilmesi, empati, bağımsız ve özgür düşünebilme, yardımlaşma, vatanseverlik, sorumluluk gibi değerler sıklıkla tespit edilirken; liderlik, adil olma, cesaret, fedakarlık, temizlik, selamlaşma, şefkat, özgüven gibi değerler ise nadiren yer almaktadır. Başarı ve kişisel gelişimi destekleyici etkinliklerin geri planda kaldığı söylenebilir. Sorumluluk alarak iş yapma becerisini geliştiren özgüven kazandırmaya yönelik etkinliklere yer verilmediği görülmüştür.

Değerlerin, ders kitaplarında örtük bir şekilde işlenmesi, olaylar dâhilinde verilmesi ve kısa öykü ve masallar şeklinde olması çocukların sıkılmadan, değerleri sezerek öğrenmesini sağlayacaktır. Okuduğu öykülerdeki karakterleri örnek alan ya da empati yapan çocuk hiç bilmediği değerleri bile bu sayede öğrenebilir. Özellikle 5 ve 6. Sınıf kitaplarında bu durum görülür. Sınıf seviyesi arttıkça kurgusuz metinlerle değer iletimi sıklık kazanmıştır. Çalışma kitaplarındaki etkinlikler sayesinde de kazanılan değerler daha rahat irdelenebilir. Bu etkinlikler metnin çözümlenmesini derinleştirdiği gibi işlenen değerlerin daha kalıcı şekilde kazanılmasını sağlar.

Değer dağılımının sistematik olmadığı, hangi değere ne kadar ağırlıkla yer verildiği, bazı değerlerin arka planda kaldığı ve etkinliğe dönüştürülmediği yalnızca “sevgi” değerinin etkinliklerde ön plana çıktığı, bu durumun da planlanmış bir değer eğitiminin olmadığını gösterir.

5. ve 6. Sınıf kitaplarındaki değer sayısının 7 ve 8. sınıfa göre çok olmasında tema sayılarının iki tema fazla olması, olay içerikli metinlerin fazla olması etkilidir. 5 ve 7. sınıf kurgusal metin etkinliklerindeki değerlerin, kurgusuz metin etkinliklerindeki değerlerden fazla olduğu tespit edilmiştir. 6 ve 8. Sınıf çalışma

kitaplarında ise kurgusuz metin etkinliklerindeki değerler, kurgusal metin etkinliklerinden fazladır.

Dinleme etkinliklerindeki değer işlenişinin metin ve uygulama sınırlılığından dolayı diğer becerilerden farklı olduğu söylenebilir. Tüm sınıf seviyelerinde genel olarak okuma becerisi etkinliklerindeki değerler yoğun olarak yer alırken, dinleme etkinliklerinde tespit edilen değer sayısının az olduğu görülmektedir. Dinleme metinlerine her temada bir tane yer verilmesi, bu durumun oluşmasında etkilidir. Çoktan aza doğru değer tespit edilen alanlar okuma, yazma, konuşma ve dinlemedir.

Okuma metinlerinin kitapta hazır olarak yer alması değer yoğunluğunun ister istemez bu alana çekildiği sonucuna ulaşılmıştır. Yazma etkinliklerinde genellikle estetik duyguların geliştirilmesi ile bağımsız ve özgür düşünebilme değerlerine yer verildiği, okuma etkinliklerinde duyarlılık, sevgi, saygı değerlerinin yoğunluk kazandığı söylenebilir. Genellikle diğer beceri alanlarında da bağımsız ve özgür düşünmeyi destekleyici etkinlikler yer almaktadır. Ayrıca yaratıcı ve güdümlü yazma ile ilgili etkinliklerde değer aktarımının başarılı olarak işlendiği görülür.

En fazla değer tespit edilen kitap 5. sınıf, en az değer tespit edilen kitap ise 7. sınıf kitabıdır. Değerler, sınıf seviyelerinde ve temalara göre belli bir plan dâhilinde yer almamıştır. Derslerdeki temel materyalin ders ve çalışma kitapları olduğu düşünüldüğünde, kitapların sadece Türkçe dersiyle ilgili konularda değil; öğrencileri hayata hazırlayan değerler eğitimi gibi konularda da titizlikle düzenlenmesinin gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. Öneriler:

Etkinliklerin en az birinde haftalık ya da aylık olarak belirlenen değerle ilgili beceri alanlarına uygun olarak çalışma yapılabilir. Böylece hem beceri gelişimine hem de değerler eğitiminin gelişimine katkı sağlanmış olur.

Okulda değerler konusu işlendikten sonrabazı materyalleri değer aktarımı için kullanabiliriz. Değer aktarımı için öğrencilerden, etkinliklere uygun olarak materyal tasarımlarını isteyebiliriz.

Okullarda, ayrıca bir değerler eğitimi dersi verilerek bu derste teorik bilgilerden ziyade tiyatro, drama, sinema, gezi gibi aktivitelerle değerlerimizi daha kalıcı ve uygulamalı olarak aktarabiliriz.

Okullarda her hafta metinde işlenen değer konusu genişletilerek sınıf ortamında, öğrencilerle birlikte, uygulamalı olarak işlenebilir. Bu durumu gerçekleştirmek için çalışma kitaplarında metinle ilgili etkinlikler işlendikten sonra bir “değer köşesi” yazılabilir. Haftanın değeri köşesi hem öğretmene hem de öğrenciye rehber olur. Bu değer köşesinin içeriği drama ağırlıklı olarak öğrencilerin iletişim gücünü de geliştiren etkinlikler olabilir. Bu sayede her hafta değer konusu eğitimde süreklilik ilkesine bağlı kalınarak işlenmiş olur.

Değer köşesi etkinliği bittikten sonra, “Bu değer hakkında ne biliyordum, nasıl öğrendim, neler öğrendim?” şeklinde sorularla öğrenciye dönüt verilmesi, değerler eğitiminin amacını gerçekleştirme hususunda daha kalıcı olabilir.

Etkinliklerde yer alan en az bir soru öğrencinin yaşadığı çevreden de rahatlıkla yararlanabileceği değerlerden seçilerek hazırlanabilir. Gerçek yaşamdan yararlanılarak yapılan etkinlikler, daha kalıcı öğrenmeler sağlar.

KAYNAKÇA

Akyol, Ş. (2010).*İlköğretim 6.Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Sevgi Temasının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi*.Yüksek Lisans Tezi,Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çanakkale.

Akyüz, Y.(2012). *Türk Eğitim Tarihi (MÖ. 1000- MS. 2012)*. Pegem Akademi Yayınları, Ankara.

Alan, Y.(2012).*Türkçe Ders Kitaplarındaki Okuma ve Serbest Okuma Metinlerinin Dini ve Ahlaki Değerler Açısından İncelenmesi*.Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Bolu.

Aral, D. (2008).*Milli Eğitim Bakanlığı'nın Hazırladığı 6.Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Değerler Üzerine Bir Araştırma*.Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü. Bolu.

Arısoy, E. (2014).*Ayla Çınaroğlu'nun Çocuk Romanlarında Dilin Kullanımı ve Evrensel Değerler*.Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Konya.

Atabek, E. (1999). *Hayatımız ve Değerlerimiz*.Cumhuriyet Kitapları Yayınları, İstanbul.

Atalay, D. (2013). *2012-2013 Öğretim Yılı İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Sevgi ve Duygular Temalarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi*.Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Manisa.

Avcı, Y. (2013). *Milli Edebiyat Dönemi Romanlarının (1911- 1923) İnsani Değerler ve Türkçe Eğitimine Katkıları Bakımından İncelenmesi*.Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Elazığ.

Aydın, M.Z. ve Gürler, Ş.A. (2010). *Okulda Değerler Eğitimi*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Aytekin, M. (2015). *Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarının Değer İletimi Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.

Batur, Z. ve Yücel, Z. (2012). Ahmet Efe'nin Çocuk Öykülerinde Değer Eğitimi ve Öykülerin Türkçe Eğitime Katkıları. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(4), 1031- 1049.

Belet, D. ve Deveci, H. (2008). Türkçe Ders Kitaplarının Değerler Bakımından İncelenmesi. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu, 2-4 Mayıs 2008, Çanakkale*.

Bilgin, N. (1995). *Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar*. Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Bolay, S.H. (2007) *Aşkın Değerler Buhranı, Değerler ve Eğitimi Sempozyumu* Ed. (R. Kaymakcan vd.). Dem Yayınları, İstanbul.

Bozkurt, B.Ü. ve Canlı, S. (2017). *İlköğretim Türkçe 6. Sınıf Öğrenci Ders Kitabı*. Başak Matbaacılık, Ankara.

Bozkurt, B.Ü. ve Canlı, S. (2017). *İlköğretim Türkçe 6. Sınıf Öğrenci Çalışma Kitabı*. Başak Matbaacılık, Ankara.

Bütün, M. ve Demir, M.B. (Ed.). (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. (3.Baskıdan Çeviri). Pegem Akademi, Ankara.

Büyüköztürk, G., Çakmak, E. K., vd. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (18. Baskı). Pegem Akademi, Ankara.

Cihan, N. (2014). Okullarda Değerler Eğitimi Ve Türkiye'deki Uygulamaya Bir Bakış. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9/2, 429-436, Ankara.

Cihan, N. (2010).*Türkçe Öğretimi Amaçlarının Değerler Aktarımı Bağlamında Değerlendirilmesi*.İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi. İstanbul.

Çalışkan, A. (2016).İlköğretim 100 Temel Eser İçerisinde Yer Alan Dünya Edebiyatına Ait Eserlerin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*.Konya.

Çalışkan, G. (2016). Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Türkçe Ders Kitapları: 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabına Yönelik Bir İnceleme. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(2), 200-214.

Çapoğlu, E. (2014).Ortaokul 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Şiirlerde Yer Alan Değerler.*Yüksek Lisans Tezi,Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü*. Sakarya.

Çelikkaya, H. (1996). *Fonksiyonel Eğitim Sosyolojisi*. İstanbul, Alfa Yayınları.

Çelikpazu, E. ve Aktaş, E. (2011). MEB 6,7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Metinlerin Değer İletimi Açısından İncelenmesi. *TurkishStudies Dergisi*, 6/2.

Çevik, Y. (2014). *Türkçe Öğretim Programlarında Değerler ve Dede Korkut Hikâyelerinin Değerler Açısından İncelenmesi*.Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Burdur.

Çubukçu, Z. (2008). Çocuklara Temel Değerleri Kazandırmanın Önemi. (ed. M. Kaplan). *Türk Xalqları Ədəbiyyatı (II), Beynəlxalq Uçaq Ədəbiyyatı Konqresi, 2-ci kitab*, (s. 1012-1019).Qafqaz Universiteti, Bakü.

Demircioğlu, G. ve Tokdemir, M. (2008). Değerlerin Oluşturulma Sürecinde Tarih Eğitimi: Amaç, İşlev ve İçerik. *Değerler Eğitimi Dergisi*. Cilt 6. Sayı 15. 69-88.

Demirel, Ö. (2000). *Plandan Uygulamaya Öğretme Sanatı*.Pegem A Yayıncılık, Ankara.

Demirel, Ö. (2002). *Türkçe Öğretimi*.Pegem Yayıncılık, Ankara.

Demirel, Ö. (2008). *Türkçe Ders Kitaplarının İncelenmesi. S. Topbaş (Ed.), Türkçe Öğretimi İçinde (147-156)*. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Doğan, Z.B. (2017). *Seyrânî'nin Şiirlerinin Değerler Eğitimi Açısından Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarına Alınabilirliği Bakımından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Elazığ.

Dönmez, C. (2006). Değerler Eğitiminde Kahramanların Kullanımına Bir Örnek: Mustafa Kemal Atatürk. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 113-133.

Ekşi, H. (2003). Temel İnsani Değerlerin Kazanılmasında Bir Yaklaşım: Karakter Eğitimi Programları. *Değerler Eğitimi Dergisi. Cilt I. Sayı 1. 79-96*.

Emirhan, T. (2016). *Değerler Eğitimi Bağlamında Yavuz Bahadıroğlu'nun Çocuk Romanları*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Samsun.

Emiri, E. (2014). *Gülsüm Cengiz'in Eserlerine Değerler Eğitimi Açısından Bir Yaklaşım*. Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.

Erdal, N. (2017). *İlköğretim Türkçe 8. Sınıf Öğrenci Ders Kitabı*. Dörtel Yayıncılık, Ankara.

Erdal, N. (2017). *İlköğretim Türkçe 8. Sınıf Öğrenci Çalışma Kitabı*. Dörtel Yayıncılık, Ankara.

Erdem, A.R. (2003). “Üniversite Kültüründe Önemli Bir Unsur: Değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi. S. I(4). s. 55-72*.

Esen, Ş. (2016). *Memduh Şevket Esendal'ın Hikâyelerinin Söz Varlığı ve Değerler İletimi Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Malatya.

Evin, İ. ve Kafadar, O. (2004). İlköğretim Sosyal Bilgiler Kitabının ve Ders Kitaplarının Ulusal ve Evrensel Değerler İçerik Çözümlemesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. 2 (3), 293-304*.

Fichter, J.H. (2015). *Sosyoloji Nedir? (2.baskı)*. (Çev. N. Çelebi). Anı Yayıncılık, Ankara.

Fırat, H.ve Mocan, A. (2014).Türkçe Ders Kitaplarındaki Hikâyelerde Yer Alan Değerler. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3/ 25-49.

Girmen, P. (2013). Türkçe Eğitiminde Atasözleri ve Değer Eğitimi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, Cilt 11, No 25, 117-142.

Göçer, A. (2007). İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarının Ölçme Ve Değerlendirme Açısından İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi, III. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongre Bildirisi, 18 - 20 Haziran 2007, Adana*.

Güfta, H., Kan, O. (2011). İlköğretim 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabının Dil İle İlgili Kültür Öğeleri Açısından İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8/15, 239-256.

Güngör, E. (1993). *Değerler Psikolojisi Üzerine Araştırmalar*.Ötüken Yayıncılık, İstanbul.

Güven, A.Z. (2014) *Değerler Eğitimi ve Türkçe Derslerinde Değerlerin Kullanımı*. Palet Yayınları, Konya.

Haykır, H.A., Kaplan, H. vd. (2017). *Ortaokul Türkçe 5. Sınıf Ders Kitabı*.Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Kalaça, H. (2013).*Türk Atasözleriyle Değerler Eğitimi*.Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kale, N. (2007). Nasıl Bir Değerler Eğitimi? *Değerler ve Eğitimi Uluslar Arası Sempozyumu*. *Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları, İstanbul*.

Kantar, Ş. (2014). *İlköğretim 4. ve 5.sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde 100 Temel Eser Yoluyla Değerler Eğitimi*.Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Konya.

Karasar, N.(2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayınları, Ankara.

Kızılçelik, A. ve Erjem, Y. (1994) *Açıklamalı Sosyoloji Terimler Sözlüğü* Atilla Kitabevi, Ankara.

Koç, M. (2013).8. *Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Değerler Bakımından İncelenmesi*.Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

Koçağan, F.Ö. (2012). *İlköğretim 4-5. Sınıf İçin Hazırlanan Öyküleyici Çocuk Kitaplarının Okunabilirlik ve Değerler Yönünden İncelenmesi*.Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.Bolu.

MEB, (2005). *İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.

MEB, (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.

MEB. (2010). *18. Milli Eğitim Şurası Kararları*. Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara.

MEB (2017). *Türkçe Dersi Öğretim Programı (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. *Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara*.

Mehdiyeva, G. (2016).*Mehmet Emin Yurdakul'un Şiirlerinde Değerler Eğitimi Üzerine Bir İnceleme*.Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.

Neuman, W. L. (2013). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nitel ve Nicel Yaklaşımlar*. (6. Basım). (Çev. S. Özge). Yayın Odası Yayıncılık, Ankara.

Oğuzkan, A.F. (1993). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. (3. Baskı).Gül Yayınevi, Ankara.

Ryan, K. ve Bohlin, K. (1999). *Building Character in Schools*.Jossey- BassInc, California.

Saruhan, G. C. ve Özdemirci, A. (2011). *Bilim, Felsefe ve Metodoloji*. (2. Baskı).Beta Yayıncılık, İstanbul.

- Seyyar, A. (2004). Davranış Bilimleri Terimleri Sözlüğü. Beta Yayınları, İstanbul.
- Solak, Mve Yaylı, D. (2009). İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarının Türler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research*, 2 / 9.
- Sürmeli, A. (2015). *Peyami Safa'nun Romanlarında Değerler Eğitimi ve Türkçe*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Malatya.
- Şahin, N. (2017). *Cengiz Aytmatov'un Eserlerinin Değerler Eğitimi Bağlamında İncelenmesi ve Ortaokul Türkçe Ders Kitapları için Metin Önerileri*. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Erzurum.
- Şimşek, T. (2006). *Çocuk Edebiyatı, Türk Edebiyatı Tarihi 4*. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Tarhan, N. (2011). *Güzel İnsan Modeli*. Timaş Yayınları, İstanbul.
- Temizyürek, F. (2003). Türkçe Öğretiminde Çocuk Edebiyatının Önemi. *TÜBAR-XIII-Bahar*.
- Tezgel, R. (2006). Yeni İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında İnsan Hakları ve Değer Eğitimi. *II. Uygulamalı Etik Kongresi Bildiri Kitabı*, 637-645. *ODTÜ Yayınları, Ankara*.
- Turan, F. (2004). Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği ve Programının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 162/1.
- Türk Dil Kurumu, (2005). *Türkçe Sözlük* (10. Baskı). TDK Yayınları, Ankara.
- Ulusoy, K. Dilmaç, B. (2012). *Değerler Eğitimi*. Pegem Akademi, Ankara.
- Uyar, Y. (2007). *Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı ve Kültürel Kimlik Geliştirme*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yıldırım, R. (2017). *İlköğretim Türkçe 7. Sınıf Öğrenci Ders Kitabı*. Ez-De Yayıncılık, Ankara.

Yıldırım, R. (2017). *İlköğretim Türkçe 7. Sınıf Öğrenci Çalışma Kitabı*. Ez-De Yayıncılık, Ankara.

ONLINE KAYNAKLAR

TDK Güncel Türkçe Sözlük:

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts

TDK Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü:

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_atasozleri&view=atasozleri

MEB Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği:

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/27449_0.html

MEB Değerler Eğitimi Yönergesi:

http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/34/39/749197/dosyalar/2015_02/09093609_degerleregitiimi.pdf